

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ
KATEDRA HISTORICKÝCH VĚD**

Historie muzea v Sedlčanech

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Pavla Kočová

VEDOUCÍ PRÁCE: PhDr. František Šebek

2008

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra historických věd
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavla KOČOVÁ**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Kulturní dějiny**

Název tématu: **Historie muzea v Sedlčanech**

Zásady pro vypracování:

Autorka s využitím archivních pramenů v muzeu v Sedlčanech, ve Státním okresním archívu Příbram, eventuelně v Archivu Národního muzea v Praze a dalších, s využitím dobového tisku a odborné literatury zpracuje historický vývoj muzea v Sedlčanech do konce 80. let 20. stol. Bude si všimnout otázky vzniku muzea a dobových souvislostí, vývoje sbírkového fondu, prostorového zázemí muzea, osobností, které v muzeu pracovali nebo působili v jeho prospěch, ohlasu působení muzea na veřejnosti, jeho odborné a prezentační činnosti.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- Jindřich FLIEGL, Průvodce po Sedlčanech a okolí, Sedlčany 1924.
Čeněk HABART, Sedlčansko, Sedlecko a Voticko, 4. díl, Sedlčany 1994.
Čeněk HABART, Sedlčansko, Sedlecko a Voticko, 1. díl, Sedlčany 1995.
Miroslav HÖLZEL, Sedlčanské muzeum v 70. letech. In: Vlastivědný sborník Podbrdsko, 16, Příbram 1979.
Jaroslav KOZLÍK, Sedlčanský Hospodářský spolek v letech 1864 - 1914, In: Sedlčanský sborník, Sedlčany 1971.
Antonín KRATOCHVÍL - Miloš BLAŽEK, Sedlčansko, Sedlčany 1967.
Jaroslav PÁNEK, Jiří Tywoniak (1919 - 1995), Benešov 1997.
Jiří PÁV, 75 let sedlčanského muzea, In: Sedlčanský sborník, Sedlčany 1971.
Jan PAVELKA, Sedlčany byly vystěhovány. Vzpomínky pamětníka k 25. výročí vystěhování města Sedlčan, Sedlčany 1968.
Václav SMRČKA - Vítězslav KUŽELKA, Trepanovaná lebka ve sbírkách Městského muzea v Sedlčanech, In: Podbrdsko, IX, Příbram 2002.
Jiří ŠPĚT, Muzea ve vývoji společnosti a národní kultury, Praha.
Marcela VONDROVÁ, Sedlčanské muzeum v letech 1945 - 2000, In: Podbrdsko, VIII, Příbram 2001.

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. František Šebek
Katedra historických věd

Datum zadání bakalářské práce: 30. dubna 2007

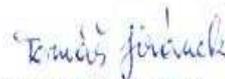
Termín odevzdání bakalářské práce: 31. března 2008

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2007

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomáhali při sestavování bakalářské práce. Především bych chtěla poděkovat pracovníkům Městského muzea v Sedlčanech, kteří mi velmi ochotně a trpělivě poskytovali potřebný archivní materiál. Za spolupráci patří moje poděkování pracovníkům Městské knihovny v Sedlčanech a Státnímu okresnímu archivu v Příbrami. Poděkování patří zejména mému vedoucímu práce PhDr. Františku Šebkovi za konzultace, připomínky a rady, které mi poskytoval po celou dobu tvorby mé práce.

SOUHRN

Předložená bakalářská práce se zabývá založením muzea v Sedlčanech a jeho vývojem. Zachycuje nejdůležitější události, které se týkají zadané problematiky. Úvod je věnován historii města Sedlčan. Další kapitola nás seznamuje se vznikem regionálního muzejnictví, které mělo vliv na zakládání muzeí. Uchovávání, sbírání historických předmětů vrcholí uskutečněním Jubilejní výstavy v roce 1891 v Praze. Navazující kapitola nás zavádí přímo do dění kolem založení muzea v Sedlčanech. Od ustavující valné hromady, přes instalaci sbírek v náhradních prostorách, získání místností určených přímo pro muzeum se dostáváme do období 1. světové války. V následujících podkapitolách je vysvětleno poválečné období a období 2. světové války. V další části je zpracován život muzea pod vedení velké osobnosti Jiřího Tywoniaka, následuje úsek, který přináší informace o přestěhování muzea na zámek Červený hrádek. Historické události vedou k tomu, že se muzeum vrací do stísněných prostor v Sedlčanech. Muzejní sbírky nacházejí odpovídající umístění v přestavěné budově staré radnice v Sedlčanech, kde od roku 2002 začíná fungovat Městské muzeum Sedlčany. Poslední kapitola je věnována významným osobnostem, které se zasloužily o vznik, vývoj, rozšiřování a existenci muzea.

Klíčová slova:

muzeum, Sedlčany, Červený hrádek, rok 1894, rok 2002

SUMMARY

The submitted bachelor's work deals with the foundation of the museum in Sedlčany and covers crucial events of its development.

The introduction is devoted to the history of the town of Sedlčany. The following chapter informs about the constitution of administration of museums in the region, which significantly affected the establishing of museums. Preserving and collecting historical artefacts has its climax when the Jubilee Exhibition in Prague was held in 1891. The next chapter describes the period of the establishing of the Sedlčany museum - from the foundation meeting, housing the collections in some makeshift rooms and eventually acquiring appropriate space for museum displays to the period of the World War I. The post-war time and the period of the World War II are explained in the following subheads. Subsequently, the functioning of the museum under the great regional historian, Jiří Tywoniak's management is described. Another part concerns itself with the transferring of the museum collections to the castle Červený Hrádek by Sedlčany and their relocation, due to some inevitable historical changes, into some cramped spaces back to Sedlčany again. Then, the collections are housed in the reconstructed building of the former town hall, which since the year 2002 has served as the Municipal Museum of Sedlčany. In the last chapter, some outstanding personalities who participated in the foundation, development, extension and functioning of the museum are mentioned.

Key words:

Museum, Sedlčany, Červený hrádek, 1894, 2002

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Sedlčany.....	3
3. Vznik regionálního muzejnictví.....	7
4. Muzeum Sedlčany.....	10
4. 1. Vznik muzejního spolku a jeho stanovy.....	10
4. 2. Ustavující valná hromada muzejního spolku.....	15
4. 3. Hledání prvních místností pro muzeum.....	18
4. 4. Muzeum v prostorách domu č. 35.....	20
4. 5. Nová instalace muzejních sbírek v domě č.35.....	23
4. 6. 1. světová válka a poválečný vývoj muzea do roku 1939.....	26
4. 7. Období 2. světové války.....	30
4. 8. Muzeum za působení Jiřího Tywoniaka.....	32
4. 9. Muzeum na Červeném hrádku.....	36
4. 10. Život muzea ve stísněných prostorách.....	44
4. 11. Historie staré radnice.....	47
4. 12. Muzeum ve vlastní budově.....	49
4. 13. Podoba současného muzea.....	51
5. Významné osobnosti sedlčanského muzea.....	53
6. Závěr.....	65
7. Soupis pramenů a literatury.....	68
8. Seznam obrazových příloh.....	71
9. Resumé.....	74

1. Úvod

Jako téma práce jsem si vybrala historii muzea v Sedlčanech. Základní i střední školu jsem absolvovala v Sedlčanech, kde jsem se i narodila. Mé rozhodování o tématu bakalářské práce vycházelo z vazby na region.

Muzeum představuje nevýdělečnou instituci ve službách společnosti a jejího rozvoje. Je otevřená veřejnosti a jako taková získává, uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje hmotné doklady o člověku a jeho prostředí. Účelem tohoto snažení je vzdělávání, výchova, ale i radost a potěšení.¹

Muzeum má ze své podstaty plnit především roli kulturně osvětovou. Pro tyto cíle je zapotřebí, aby byly splněny důležité faktory. V první řadě jsou to odpovídající prostory pro vystavované exponáty, ochotní a zapálení lidé, kteří na úkor svého soukromého života věnují většinu času houževnaté práci. Muzeum v Sedlčanech prošlo dlouhou etapou vývoje až po dnešní podobu, kterou charakterizuje samostatná budova, vkusně uspořádané sbírky a příjemní lidé pracující pro muzeum.

Sedlčany, město, které leží v půvabné krajině mírných kopců sbíhajících do údolí, kterými protékají potůčky, ale i dominantní meandrovitě se stáčeující řeka Vltava, jsou městem s bohatou historií. Muzejní spolek představoval skupinu nadšených lidí, kteří měli zájem o historii, badatelskou činnost i publikační činnost. Zájem veřejnosti o historii, historické předměty a výzkum byl v té době velmi malý. Proto utváření sbírek předmětů s historickou hodnotou bylo velmi obtížné a vyžadovalo obětavou práci.

Chtěla bych vyzdvihnout osobnosti, které se zasloužili nejen o první kroky vzniku, ale i o další průběh, rozvoj a propagaci muzea.

V úvodní části práce připomínám historii města Sedlčan. Literatura vztahující se k regionu mi pomohla vystihnout nejdůležitější události a fakta. Využívala jsem prací autorů Čenka Habarta a Jindřicha Fliegla. Další kapitola nás má seznámit se vznikem regionálních muzeí, která mají také svoji historii. S tím mi pomohla kniha Jiřího Špěta. Do této kapitoly jsou včleněny dva důležité okamžiky, které ovlivnily zakládání muzeí a podpořily zájem o historické předměty, jejich sbírání a uchovávání. Byly to Jubilejní výstava a Národopisná výstava československá. Práce Klusáčka K. et al. a Světozor

¹ Profesní etický kodex ICOM. Doporučení UNESCO o muzeích, kulturním a přírodním dědictví. (překlad K. Tlachová). Asociace českých a moravskoslezských muzeí a galerií. 1994.

z roku 1891, materiály z Archivu městského muzea mi pomohly k ucelení této problematiky. Další část je rozdělena do podkapitol a celá se věnuje jednotlivým historickým úsekům vztahujícím se ke vzniku

a vývoji muzea. K vytvoření navazujících podkapitol mi pomohly informace získané ze Státního okresního archivu Příbram, Archivu Městského muzea Sedlčany, dobového a regionálního tisku – Rolnické listy, týdeník Sedlčanský kraj (vydává Redakce Sedlčanského kraje - Zdeněk Kolář) a měsíčník Radnice (vydává Městský úřad Sedlčany) - a literatura zpracovaná Jiřím Pávem, Marcelou Vondrovou a Miroslavem Hölzelem. Cenným přínosem pro moji práci byla osobní výpověď správce muzejních sbírek, historika Jiřího Páva. Závěr mé práce věnuji osobnostem, jejichž život a práce byla spojena s činností pro muzeum.

V době studia na gymnáziu v Sedlčanech jsem navštěvovala dějepisný seminář. Mohla jsem se podílet na přípravě expozice vztahující se ke keltské historii. V rámci dějepisného semináře jsme pomáhali při očišťování keltských nádob. Do muzea jsem se vrátila v době svého studia na Filozofické fakultě Univerzity Pardubice, kde jsem absolvovala praxi. Můj vztah k muzeu prohloubila i brigádnická činnost, kterou jsem zde vykonávala. Rozhodování o tématu bakalářské práce nebylo těžké. Nabízelo se zpracování historického vývoje této instituce. Záměr sepsat dostupné informace a seřadit je do vzájemných souvislostí jsem se snažila uskutečnit ve své práci. Do sledu událostí jsem vkládala krátké pasáže s přiblížením společenského, kulturního a politického života, za účelem dosažení výstižnějšího popisu daného historického prostředí.

2. Sedlčany

Ve středních Čechách, středním Povltaví, leží Sedlčany, vzdálené asi 60 km jižně od Prahy. Město má přibližně 8000 obyvatel a nachází se na úpatí vrchů Cihelného a Šiberného v mělké kotlině na levém břehu potoka Mastníku, do něhož se vlévá potok Sedlecký. Patří k nejstarším městům v Čechách. O založení města se neví nic určitého. Od pradávna se v sedlčanské krajině rozkládaly samé lesy. Počátek Sedlčan se s největší pravděpodobností datuje v rozmezí od 10. do 11. století. Zakladateli byli Sedlčané, kteří si své jméno vzali ze slova sedlo (sídlo) a zabývali se pravděpodobně rolnictvím. Sedlčané vykáceli lesy a založili u svých obydlí úrodná pole a pastviny. Celá rozsáhlá krajina patřivala Koruně české. Sedlčanskou oblast získali Vítkovci (Vítkovci). Po založení Sedlčan byl vystavěn na návrší dřevěný kostelík, kterému se říkalo Cerkvička (církvíčka). Větší dřevěný kostel se jmenoval Cerkev (církev). Název Církvíčka se uchoval v Sedlčanech dodnes.²

První určité zprávy o Sedlčanech jsou doloženy z roku 1294, kdy byly Sedlčany zmiňovány jako trhovářská ves. Tehdejším majitelem byl Oldřich z Hradce. Páni z Hradce byl významný rod větve Vítkovců, měli ve svém znaku zlatou růži na modrém poli. Prvotní Vítkovci a po nich Rožmberkové měli ve svém znaku červenou růži na stříbrném poli. Za jejich vlády byl v Sedlčanech vystavěn románský kostel na místě, kde se nachází nynější kostel sv. Martina. Byl menší a z původního kostela se zachovala dolní část věže s románskými, dvojími okny. Po smrti Oldřicha z Hradce převzali veškeré dědictví jeho synové, Jindřich, Oldřich, Menhart a Heřman. Dědicové, aby zaplatili dluhy, prodali Sedlčany se vším, co k nim náleželo, bratrům Joštovi, Janovi, Oldřichovi a Petrovi z Rožmberka. K prodeji došlo 25. května 1352 v Sezimově Ústí. Sedlčany byly po následující století městečkem, kde se nacházely zlaté doly. Po smrti Jošta z Rožmberka roku 1374 si bratři Rožmberkové rozdělili mezi sebe veškerý rozsáhlý majetek. Sedlčany získali Petr a Jan. Zasloužili se o výstavbu nového kostela sv. Martina, postaveného v gotickém slohu. Při kostele bylo zřízeno roku 1383 kaplanství.³

Když zemřel Petr z Rožmberka, držel Sedlčany a všechny ostatní statky Jan z Rožmberka do 1. září 1389. Jan měl za manželku Elišku z Halsu. Neměli žádného

² HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 4. díl*. Sedlčany, 1995, s.265 - 266.

ISBN 80-901734-0-3.

³Tamtéž, s. 267 – 268.

potomka, a tak po smrti Janově převzal Sedlčany bratr Oldřich z Rožmberka. Manželkou Oldřicha byla Eliška z Vartemberka. Měli dvě dcery a syna Jindřicha, který převzal Sedlčany roku 1390 za svého otce. Jindřich byl dvakrát ženatý, z druhého manželství měl syna Oldřicha a dceru Kateřinu. Mladý Oldřich přilnul k Husovu učení, které se v našem kraji začalo rozšiřovat po roce 1415. Roku 1418 se Oldřich ujímá vlády na svých statecích, udělil mnohá privilegia městům, mezi nimiž byly i Sedlčany, které se staly městem. Je pravděpodobné, že tehdy obdržely Sedlčany rožmberský znak. Sedlčany získaly všechna práva královských měst kromě osobní svobody. Za Oldřicha z Rožmberka město vzkvétalo.⁴

Do této doby zapadá zlidovělá pověst o velikém vítězství nad Janem Žižkou. Sedlčany měly být napadeny menší tlupou husitů, a táboři měli být odraženi. Na oslavu vítězství byla tradičně pořádána slavnost Rosa. Slavnost byla zrušena roku 1789 jako protireformační akce nezdůvodněná historickou vědou. K obnovení tradice došlo v roce 1990.⁵

Roku 1469 Jindřich zastavil Sedlčany a Křepeňice Janovi Popelovi z Lobkovic. Jindřich z Rožmberka roku 1475 odevzdal svoji vládu bratru Vokovi. Vok z Rožmberka obnovil zástavu Sedlčan a Křepeňic roku 1481 bratrům Popelům z Lobkovic za 1 200 dukátů. Sedlčany se tak staly zástavou dvojí vrchnosti, pánů Rožmberků a Popelů z Lobkovic. Při dělení majetku bratrů Popelů roku 1490 získal Děpolt Sedlčany a Miličín, Václav a Ladislav dostali Chlumec. Když Děpolt koupil roku 1495 Dobříš a roku 1501 Bílinu, přenechal Sedlčany svému synovi Jiřímu a jeho manželce Elišce z Krajků.⁶

Od roku 1501 Petr z Rožmberka usiluje o koupi Prachatic. Prachatice však po dlouhá léta patřily kapitule vyšehradské, sice byly zastavovány různým pánům, ale kapitula na ně měla vždy dědičné právo a nechtěla se jich jen tak vzdát. Petr z Rožmberka tak nabídl směnu Sedlčan za Prachatice. Zaslal králi Vladislavovi prosebný dopis, aby se za něj přimluvil u papežského legáta. Díky přimluvě krále Vladislava papež Alexander směnu povolil, legát vydal potvrzení, a tak se kapitula vyšehradská stala roku 1503 majitelkou Sedlčan. Avšak zástavními držiteli Sedlčan byli nadále Lobkovicové, protože dluh, který měli Rožmberkové, nebyl splacen. Roku 1541 Petr z Rožmberka postoupil Sedlčany Elišce

⁴ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko*, 4. díl, Sedlčany, 1995, s. 268 – 269. ISBN 80-901734-0-3.

⁵ Tamtéž, s. 269 – 271.

⁶ Tamtéž, s. 272.

z Krajku za 3 587 a půl zlatého uherského, ale s podmínkou, že je může za stejnou sumu koupit zpět. Bedřich Popel z Lobkovic, Jindřichův syn, postoupil Sedlčany v roce 1578 svému strýci Ladislavovi z Lobkovic. Ovšem již za rok se Sedlčany staly majetkem Viléma z Rožmberka. Ten předal Sedlčany regentovi svých panství Jakubu Krčínovi z Jelčan.⁷

Sedlčany byly významným a důležitým městem vltavského kraje, což dokazují zde pořádané sněmy a sjezdy za přítomnosti významných pánů, rytířů a vladků tohoto kraje. První doložený sjezd či krajský sněm se konal 28. srpna 1514. Sedlčany prosluly i svou péčí o vzdělanost, byla zde latinská škola, která podléhala pražské univerzitě. Při kostele působilo literátské bratrstvo, které si pořídilo bohatě zdobené kancionály, z nichž nejznámější je tzv. Krčínův kancionál. Sedlčany mohly disponovat hrdelním právem, právem soudit disponoval rychtář a konšelé, ale sedlčanský soud podléhal konšelům ze Soběslavi. Nejvyšším příslušným orgánem byla sama vrchnost. Popravy probíhaly na Šibenném vrchu (říká se mu vrch Šiberný), kde stávala šibenice, zvaná „spravedlnost“. Další popraviště, na němž se vykonávaly popravy mečem, bylo na Stínadlech. Stínadla se nacházela nedaleko Církvičky. Odsouzený musel pokleknout před plochý kámen, kde se poprava mečem uskutečnila. Dle pamětníků byl na kameni vytesán meč a sekyra a posléze byl kámen upotřeben na stavbu silnice. Výsadami města Sedlčan bylo vaření piva a sladovnictví, právo trhové a cechovní a vybírání cla a mýta. Za vlády Jakuba Krčina z Jelčan ztratilo město mnohá z těchto privilegií. Po smrti Jakuba Krčina z Jelčan se stali majiteli Sedlčan Lobkovicové.⁸

Třicetiletá válka, požáry a mor měly za následek vydrancování a zničení řady domů a smrt mnoha obyvatel Sedlčan. V roce 1700 povolil císař Leopold Sedlčanům jarmark na den sv. Jiljí, ale další roky nebyly pro Sedlčany nijak příznivé. V roce 1717 byly zabaveny staré městské knihy a úřední písemnosti. Obyvatelé podléhali lobkovické vrchnosti. Nemohli se scházet k poradám na radnici a bez souhlasu se nemohli vdávat ani ženit.⁹ Město začalo pomalu vzrůstat. V roce 1703 mělo 183 domů a 827 obyvatel a v roce 1771, kdy bylo úředně zavedeno číslování domů, bylo napočteno 201 domů a 1009 obyvatel. Koncem 18. století se obnovovala řemesla i obchod.¹⁰

⁷ Tamtéž, s. 272 – 280.

⁸ Tamtéž, s. 281 – 287.

⁹ FLIEGL, Jindřich. *Sedlčany: Stručná historie města*. Sedlčany, 1922.

¹⁰ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko*, 4. díl, Sedlčany, 1995, s. 289. ISBN 80-901734-0-3.

Veliký požár, který vznikl 14. dubna 1802, zničil 92 domů i dřevěnou zvonici se zvony. Sedlčany sužovala veliká sucha, v jejichž důsledku vypukl nejméně jeden požár. V dalších letech zde byla zřízena první lékárna, byly zde konány týdenní trhy a byla zřízena pošta.¹¹ Po zrušení roboty a vyhlášení konstituce se zařadily Sedlčany mezi první města, kde byla zřízena národní garda. V roce 1850 byly vrchnostenské úřady nahrazeny úřady státními. Sedlčany se staly okrasným městem a staly se součástí nově utvořeného Táborského kraje. Po posledním velikém požáru dostalo město nový a výstavnější vzhled, především náměstí se dočkalo v roce 1860 důkladné změny. Sedlčany se rozmáhaly i kulturně. Kromě obchodního gremia a sedmi živnostenských společností vznikly i spolky: Ochotnický, Zpěvácký (Záboj), Hospodářský spolek politického okresu sedlčanského s Hospodářskou besídkou, Sbor dobrovolných hasičů, Okrašlovací spolek, Sokol, Občanská Beseda, atd. Za zmínku stojí, že Hospodářský spolek jako první ze všech korporací pořádal v Sedlčanech výstavy. Byly založeny také dva peněžní ústavy. V roce 1863 Občanská záložna a v roce 1883 Okresní hospodářská záložna. Kulturní život v Sedlčanech byl podporován místními novinami. Od roku 1885 vycházely Rolnické listy měsíční spolkový časopis Hospodářského spolku, a od roku 1894 čtrnáctideník Povltavské listy (redaktor Jindřich Fliegl). Důležitou událostí pro celou krajinu byla stavba místní železniční dráhy ze stanice Votice – Veselka (Olbramovice) do Sedlčan, která byla uskutečněna v letech 1893 – 1894. V roce 1894 byla pořádána národopisná výstava v hostinci U Karla IV.. Za čtyři roky měly Sedlčany druhou rozsáhlejší hospodářskou, průmyslovou a školskou výstavu. V roce 1894 se konala ještě jedna významná výstava, byla to první Národopisná sedlčanská výstava.¹²

¹¹ FLIEGL, Jindřich. *Sedlčany: Stručná historie města*. Sedlčany, 1922.

¹² HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko*, 4. díl, Sedlčany, 1995, s. 288 – 293. ISBN 80-901734-0-3.

3. Vznik regionálního muzejnictví

Bachovský absolutismus narušil vnitřní život i rozvoj jednotlivých národů rakouské monarchie. Příčiny jeho pádu byly v bezpodmínečné nutnosti změnit ekonomickou situaci země. Buržoazie zaujímá postupně vůdčí postavení v celém životě monarchie. Je nutné si uvědomit, že rozhodujícím ekonomickým i politickým činitelem v zemi byla buržoazie německá. Národní muzeum bylo do té doby centrem českého kulturního ducha. Představovalo instituci vědeckou, národně politickou, ale i centrum českého nacionalismu. Bachův absolutismus znamenal ztrátu tohoto postavení. Národní muzeum bylo záměrně odpolitizováno. Nové spolky, které v šedesátých letech nově vznikaly, byly odrazem českého vlastenectví. Ve spolkových výborech převládala česká buržoazie, kterou reprezentovala převážně mladá inteligence. V muzeu stále zasedali na nejpřednějších místech feudální velkostatkáři, jejichž vliv v šedesátých letech ještě vzrostl.¹³

Vliv hospodářských, politických i kulturních změn v tehdejší společnosti dopadá i na změny a formování problematiky muzejnictví. Názory, že je třeba dokumentovat historii země v dalších institucích a nejenom centrálně, se objevily již na počátku 19. století. Počáteční pokusy o zřizování muzeí v regionech skončily nezdarem. Důvodem byla jednak nevyzrálость společnosti k realizaci takovýchto záměrů a také skutečnost, že snahy o vznik muzeí byly postaveny na sběratelském principu. České regionální muzejnictví začalo vznikat během let 1860 - 1890. V této době vzniklo 49 muzeí a muzejních spolků, z toho bylo 37 českých. Prvními byly Archeologický a muzejní spolek Včela čáslavská vzniklý v roce 1864, a Muzejní společnost Chrudim, založená v roce 1866. Samotný vznik tehdejších muzeí se odráží v dobové politice a hospodářské situaci. Druhá polovina let sedmdesátých a osmdesátých přinesla politické a ekonomické uklidnění. Sílí nacionalismus a rozvíjí se kulturní život.¹⁴

Ekonomicky a společensky vzdělaní příslušníci české buržoazie, zejména obchodníci, řemeslníci, učitelé, profesori a další z domácí inteligence byli podněcovateli, zakladateli a organizátory vzniku muzeí. Základem muzea byly často

¹³ ŠPĚT, Jiří. *Muzea ve vývoji společnosti a národní kultury*. Praha, 1979, s. 60 – 62.

¹⁴ Tamtéž, s. 63.

soukromé sbírky jednotlivců. Muzea vznikala v těch oblastech, kde se udržovala kulturní tradice. Byla to města, kde byla založena vysoká škola, gymnázium nebo reálka (Chrudim, Tábor, Pardubice, Slaný, atd.). Vedle školství se hojně rozvíjel spolkový život. Vznikl Sokol, zpěvácké spolky, umělecká a literární sdružení. Většina muzeí vznikala v oblastech ryze českých, hlavně ve východní oblasti Čech, řidší síť se nacházela v jižní a západní oblasti. Muzea však nevznikala jen v oblastech ryze českých, ale i v místech, kde převládalo německé obyvatelstvo. Hlavním úkolem regionálních muzeí bylo vzbudit zájem o předměty muzejní hodnoty, vytvořit si k nim určitý vztah a snažit se o jejich zachování.¹⁵

V první fázi svého vývoje vznikaly dva typy regionálních muzeí. Prvním typem byla muzea zakládána jako střediska výzkumu a ochranné práce (Včela čáslavská) a druhým typem byla muzea zakládána jako osvětové instituce (Muzejní společnost Chrudim). Koncem sedmdesátých let vzniká nový typ, kde se střetávají dva hlavní úkoly: vědeckovýzkumný a ochranný s cílem výchovně-vzdělávacím. Muzea už nejsou zakládána v přímé návaznosti na školy, ale spolupracují se školami vzhledem k jejich potřebám a vzhledem k výchově a vzdělávání mládeže a dospělých. Muzea si již uvědomovala význam vytvořeného sbírkového fondu a nutnost o něj pečovat a chránit jej. Regionální muzea v žádném případě nechtěla konkurovat Národnímu muzeu, vytvářela ryze regionálně zaměřené fondy. Muzea fungovala na základě programů, které přebíraly od ústředního muzea nebo od muzeí, která vznikla dávno předtím. První skutečná programová koncepce byla formulována v roce 1866 čáslavským učitelem Klimentem Čermákem. Vydaný spis *O muzeích městských a okresních stanovil hlavní zásady práce muzea.*¹⁶

Devadesátá léta sebou přinášejí mimořádně velkolepou akci ovlivňující politické a společenské dění dané doby. Jednalo se o Jubilejní výstavu pořádanou v roce 1891. Uspořádání takzvané Jubilejní výstavy také v českých zemích se stalo skutečností po úspěchu světové výstavy v Paříži v roce 1889 a po nezdaru vídeňské výstavy. Také výstava v Budapešti v roce 1885, o kterou byl v Čechách mimořádný zájem, byla inspirací pro uspořádání obdobné výstavy v Praze. Jubilejní proto, že se měla uskutečnit ke stému výročí první pražské výstavy, která se konala v roce 1791 v areálu Klementina při slavnostní korunovaci císaře Leopolda II.¹⁷

¹⁵ ŠPÉT, Jiří. *Muzea ve vývoji společnosti a národní kultury*. Praha, 1979, s. 67.

¹⁶ Tamtéž, s. 74.

¹⁷ AUGUSTA, Pavel – HONZÁK, František. *Sto let Jubilejní*. Praha, 1991, s. 7. ISBN 80-03-00646-5.

Průmyslník a předseda pražské obchodní komory Bohumil Bondy v roce 1887 inicioval ustavení zvláštní komise pro zřízení stálé výstavní budovy v Praze. Memorandum z 26. října 1887 o zřízení stálé výstavní budovy v bubenečském parku pro konání průmyslové a zemědělské výstavy bylo předloženo Vysokému sněmu Království českého. Bylo přijato kontroverzně. Němečtí poslanci myšlenku všeobecné zemské výstavy odmítali, protože se obávali, že přinese užitek pouze Čechům. Spory mezi českými a německými poslanci zemského sněmu vyvrcholily v roce 1890. Němečtí zástupci vystoupili ze všech výstavních výborů a němečtí podnikatelé odřekli účast na výstavě. Výstava byla zorganizována jako česká národní akce, která demonstrovala českou hospodářskou zdatnost a dovednost.¹⁸

Pro konání výstavy přicházelo v úvahu čerstvě dokončené Rudolfinum. Sochař Václav Vítězslav Chytrý přišel s myšlenkou uspořádat tuto výstavu v Královské oboře. Tento návrh výstavní výbor schválil. Jubilejní zemská výstava byla 15. května 1891 slavnostně zahájena¹⁹

Celá výstava se nesla ve znamení moderních technologií. Například byla instalována Františkem Křížíkem v Praze první tramvaj, spuštěná Křížíkova světelná fontána, byla postavena lanovka na Letenský vrch a současně s výstavou byla na Petříně smontována železná rozhledna, která byla volnou kopií slavné Eiffelovy věže. Za zmínku stojí také monumentální vstupní brána, kterou projektoval architekt výstavy Antonín Wiehl. Výtvarně se na Jubilejní výstavě podíleli umělci generace Národního divadla v čele s Vojtěchem Hynaisem.²⁰

Výstava přilákala mnoho návštěvníků ze zahraničí a Praha se tak stala centrem mezinárodního dění. Jubilejní výstava trvala pět měsíců a navštívilo jí téměř dva a půl milionu návštěvníků. Význam výstavy pro další vývoj českého státu byl především v tom, že celou akci uspořádali Češi bez účasti Němců a uvědomili si tak svoji vlastní sílu. Významným faktem byla skutečnost, že výstavu navštívili i Moravané. Třetí efekt je politický. Přestože výstavu organizovali staročeši, politicky z ní profitovali mladočeši. Výstava byla ukončena 18. října 1891.²¹

Národopisné hnutí pokračovalo uskutečněním další významné výstavy, která proběhla v roce 1895. Byla jí Národopisná výstava československá.

¹⁸ Zemská Jubilejní výstava. In *Světozor*, roč XXV., 1891, č. 16, s. 190. č. 17, s. 202. č. 18, s. 204.

¹⁹ AUGUSTA, Pavel, HONZÁK, František. *Sto let Jubilejní*. Praha, 1991, s. 7. ISBN 80-03-00646-5.

²⁰ Tamtéž, s. 44 – 50.

²¹ Tamtéž, s. 27, 110, 114.

4. Muzeum Sedlčany

4. 1. Vznik muzejního spolku a jeho stanovy

Vznik muzea v Sedlčanech je spojen s Národopisnou výstavou v roce 1895. Výstava byla zahájena 15. května 1895 v Praze. Jejím cílem bylo předvést život českého a slovanského lidu. Místem konání se stalo výstaviště v Královské oboře. Tři roky trvaly přípravné práce v jednotlivých regionech. Uskutečnilo se 170 krajinských výstav a bezpočet národopisných slavností a vybrané exponáty z regionů byly poslány do Prahy. Samotný program Národopisné výstavy československé prodělal několik změn. Hlavní zásadou výstavy mělo být omezení na zobrazení venkovského československého lidu na sklonku 19. století a historického kulturního rozvoje celého národa jen v jednotlivých oborech. Program z 10. října 1894 byl oficiálním programem Národopisné výstavy československé.²²

Výstava vzbudila obrovskou snahu pro záchranu památek a prací našeho národa, byla projevem dobře organizované práce celého národa. Na jedné straně tu byli sběratelé, pořadatelé, teoretičtí odborníci, na straně druhé administrativní pracovníci a ti, kteří měli na starost financování. V přípravném období, ve kterém se konaly krajinské výstavy, byl probuzen obrovský zájem o historické předměty. Velkou zásluhu na propagaci měli učitelé, studenti a kněží.²³

Výstava vzbudila velký ohlas i v cizině, pro nás znamenala především prolomení chladného vztahu Rusů k našemu národu. Cizinci obdivovali vzornou organizaci. Mezinárodní ohlas přináší i vliv do politického dění. Národ se ukázal jako sebevědomý organizátor propagující národopisnou myšlenku, tedy výhradně česká díla. Byla to propagace českého jazyka. Výstava se stala prvním počinem národa bez vlivu vídeňské vlády. Praha se stala i po skončení výstavy hledaným střediskem všech Slovanů. Přijížděly sem hromadné návštěvy z různých slovanských zemí, časté byly návštěvy odborníků a spisovatelů.²⁴

Ráz výstavy byl posuzován jako demokratický, protože vše, co bylo vystavováno, bylo prací a majetkem prostého lidu. Již v přípravném období, kdy vláda, šlechta i průmyslové podniky odmítaly podporovat tuto akci, se ukázala odhodlanost národa. Na seznamu příspěvků lze nalézt velký počet menších částek,

²² BROUČEK, Stanislav. *Mýtus českého národa, aneb Národopisná výstava československá 1895*. Praha, 1996. ISBN 80-85916-12-6.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž.

kteřé pocházely od málo zámožných lidí. I v návštěvnosti se tento fakt projevil, neboť nepoměr zúčastněných pracujících lidí k bohatším vrstvám byl velký. Výstava sblížila venkov s městem. Měšťané poznali plno svérázných věcí vztahujících se k venkovu a dosavadní nadřazenost vystřídal obdiv k venkovskému lidu a jeho životu, který tolik upoutával cizinu.²⁵

Pět měsíců byla Národopisná výstava českoslovanská středem českého myšlení a cítění, soustřeďovala v sobě kulturní, politický a sociální život národa. Výstava byla slavnostně ukončena 31. října 1895.²⁶

Výstava přispěla ke vzniku četných muzejních spolků a muzeí. Během let 1891 - 1894 jich vzniklo 34 (např. muzejní spolky a česká vlastivědná muzea v Rychnově nad Kněžnou; Vyškově v roce 1892, v roce 1893 v Benešově u Prahy; v Sedlčanech, Přerově, Jičíně v roce 1894) a během let 1895 - 1898 dalších 19. Zakládání muzeí bylo přirozeným vyústěním snah o zachování a ochranu kulturních hodnot minulosti. Kult starožitností, který se v osmdesátých letech velmi rozšířil, způsobil českým zemím nenapravitelné škody. Úřední opatření, která měla za cíl zabránit vývozu a obchodování s historickými předměty, se mýjela účinkem. Na podporu snah zabránit těmto únikům vznikla Společnost přátel starožitností.²⁷

Významným okamžikem pro vznik muzea v Sedlčanech bylo pořádání výstavy Hospodářským spolkem²⁸ v Sedlčanech. Spolek měl svůj výstavní výbor, jemuž předsedal Josef Černický, okresní starosta v Sedlci, a funkci jednatele vykonával Viktor Schwarz, velkostatkář v Lidkovicích. Výstava se konala v Sedlci, který je vzdálený asi 20 km od Sedlčan, 4. – 7. listopadu 1893. Část výstavního výboru tvořil odbor pro národopisné oddělení.²⁹ Výstava předvedla veřejnosti archeologické, městské a cechovní památky³⁰, právní, poddanské a úřední listiny, staré tištěné knihy, modlitební knihy, literární práce, obrazy, nábytek a nářadí, nádobí, oděv, ruční práce a

²⁵ Tamtéž.

²⁶ KLUSÁČEK, K. et al. *Národopisná výstava českoslovanská v Praze 1895*. Praha, 1895. s. 18, 545.

²⁷ ŠPĚT, Jiří. *Muzea ve vývoji společnosti a národní kultury*. Praha, 1979, s. 85.

²⁸ Hospodářský spolek byl založen roku 1864. Významně se rozvinula jeho činnost po roce 1880, kdy byl zvolen za předsedu farář Jan Pecánek a jednatelem se stal učitel Antonín Vystyd z Osečen. Výbor pořádal sjezdy, na kterých přednášeli zemědělství odborníci, členové spolku navštěvovali vzorná hospodářství, rozšiřoval se odběr odborných časopisů. Roku 1887 založil spolek zimní hospodářskou školu, první toho druhu v kraji. Počet členů dosáhl čísla 1342 a ve větších obcích se zakládaly hospodářské besídky. Roku 1900 bylo z podnětu spolku založeno hospodářské družstvo, nákupní a prodejní organizace rolníků.

²⁹ Za národopisné oddělení byli – Jan Arnošt, katecheta v Sedlci, Č. Habart, učitel v Petrovích, K. Harmach, student práv v Sedlci, Křeš, učitel v Sedlci, P. Norb. Nikodem, kaplan v Sedlci, P. A. Stropek, kaplan v Prčici, Fr. Zenkl, učitel v Nadějkově a všichni učitelé ze Sedlce, Prčice a Jetřichovi.

³⁰ HARMACH, K.. Co nám přinesla výstava národopisná v Sedlci?. In *Rolnické listy*, roč. IX., 1893, č. 11, s. 202 - 203

fotografickou sbírku Čenka Habarta.³¹ Za Sedlčany poskytli vystavovaný materiál Josef Rmoutil, odborný učitel a Marie Chroustová, učitelka.³²

Hospodářský spolek v Sedlčanech ustanovuje na podzim roku 1893 okresní národopisný odbor v Sedlčanech, který sbíral předměty v rámci celého okresu. Jeho členy byli J. Janda, Fr. Marat, A. Hevrdle, J. Fliegl a další. Jednatelům odboru byl zvolen Čeněk Habart, učitel z Petrovic, který měl nejvíce zkušeností se sběratelskými pracemi.³³ V jeho činnosti ho podporovali sběratel a vydavatel národních písní Čeněk Holas a redaktor časopisu Český lid³⁴ Čeněk Zíbrt.³⁵

Hospodářský spolek i okresní národopisný odbor se zasloužily o propagaci sbírání památek. Schůze okresního odboru 1. března 1894 rozhodla, aby se sedlčanský okres zúčastnil národopisné výstavy v Praze jako samostatné muzeum. K zajištění organizace byl zvolen zařizující výbor. Jindřich Fliegl opatřil stanovy muzea v Čáslavi, které posloužily jako vzor muzejnímu spolku v Sedlčanech.³⁶ Účelem spolku bylo pátrat po starožitnostech a památkách, pečovat o jejich zachování, sbírat je, sepisovat, uveřejňovat a uschovávat do sbírek Okresního musea. Sídlem spolku se stává město Sedlčany. Dochází k sepsání stanov a bylo požádáno o jejich schválení. Místodržitelství v Praze svým dekretem z 30. dubna 1894 pod číslem 50.461 schválilo stanovy.³⁷ Ty byly rozpracovány do několika bodů, ze kterých se dozvídáme o podstatě pátrání, sepisování a uchovávání. Předmětem zkoumání jsou budovy, ozdoby budov, původ historických nálezů, výsady cechů, pamětní knihy, poloha měst a vesnic, jména a přezdívky krajin, řek, potoků, atd.³⁸

Členové spolku jsou: čestní, zakládající, činní, přispívající a dopisující. Každý člen má právo hlasovat při valné hromadě ve všech záležitostech a učinit návrhy na poradách. Povinností členů zakládajících je zaplatit do pokladny spolku 10 zlatých

³¹ HARMACH, K.. Co nám přinesla výstava národopisná v Sedlci?. In *Rolnické listy*, roč. IX., 1893, č. 12,

s. 223 – 231.

³² HEVRDLE, Ad. Katalog plodinové, zahradnické a národopisné výstavy v Sedlci. Sedlec, 1893. Městské muzeum Sedlčany – knihovna, inv. č. 1983.

³³ Městské muzeum Sedlčany (dále cituji jen: Archiv MM Sedlčany), Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea

³⁴ Český lid – národopisný časopis založený roku 1891, který seznamoval čtenáře s českou lidovou kulturou, s výsledky studií našich etnografů a folkloristů. Archiv MM Sedlčany, došlé spisy 1958, inv. č. D 41, Tiskopis z roku 1958.

³⁵ PÁV, Jirí. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 9.

³⁶ Tamtéž, s. 10.

³⁷ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích, inv. č. D 70, Jednatelská zpráva Okresního musea pro valnou hromadu z 28. září 1909.

³⁸ Archiv MM Sedlčany, Stanovy spolku pro zachování a sbírání památek a starožitností v okresu sedlčanském z 22. 4. 1894., inv. č. D 74, Stanovy z 22. 4. 1894.

jednou pro vždy. Každý člen činný je povinen zúčastnit se všech spolkových porad, které jsou předem oznámené předsedou, podrobit se všemu, co je dáno stanovami, přispívat dle možností k zlepšení a šíření spolku, podat výboru ihned zprávu o vypátrání nějaké památky nebo starožitnosti, zaplatit roční příspěvek 1 zl. r. č. Každý přispívající člen je zavázán ročním příspěvkem 2 zl. r. č. Kdo nebude plnit tato ustanovení po dobu dvou let, bude ze spolku vyloučen. Ve stanovách spolku byly zakotveny příjmy spolkové, správa spolková, stanovy o výboru a jeho činnosti.³⁹

Výbor se skládal z předsedy, místopředsedy, jednatele, pokladníka a pěti členů výboru. Zodpovídal se na valné hromadě. K jakémukoli schválení bylo nutné mimo předsedajícího, aby byli přítomni čtyři členové výboru. Usnesení bylo schváleno prostou většinou hlasů. Nejméně jednou za čtvrt roku měla proběhnout schůze ve spolkové místnosti, která měla provést kontrolu došlých zpráv, kontrolu nad sbírkami a důležitými listinami a jejich uložením, vykonat dohled nad účty, dbát o zvelebení spolku a jeho šíření, též měla založit konferenční knihu, přijímat nové činné, přispívající a zakládající členy, jmenovat dopisující členy, pořádat archeologické vycházky a přednášky, zvolit opatrovníka muzejních sbírek.⁴⁰

Předseda spolku vedl valnou hromadu a výbor, řídil veškeré záležitosti vnitřní správy, zastupoval spolek naproti úřadům a třetím osobám. Bez jeho písemného potvrzení na usnesení výboru se nic nepřijímalo a nevyplácelo. Podával na valné hromadě zprávu o veškerém stavu a řízení spolku. V jeho nepřítomnosti předsedal místopředseda, který zastupoval předsedu ve všech výkonech, které mu příslušely. Jednatel obstarával s předsedou veškeré dopisování, vedl konferenční knihu, uschoval spolkovou pečeť, přijímal všechny zprávy a sbírky k vyřízení a dalšímu příslušnému opatření.

Byl zpravodajem při výborových schůzích. Pokladník vedl a podával účetní a pokladní zprávu.⁴¹

Vystoupení ze spolku se muselo oznámit některému členu výboru. Pokud po dva roky člen neplatil příspěvky, byl prohlášen za vyloučeného. O vyloučení rozhodoval výbor. Ztráta bezúhonnosti a rakouského občanství, rozbroje mezi členy mohly dát příčinu k vyloučení, o němž rozhodovala valná hromada. V případě stálého nedorozumění a sporu mezi členy, si každá strana zvolila dva smírce, kteří za

³⁹ Archiv MM Sedlčany, Stanovy spolku pro zachování a sbírání památek a starožitností v okrese sedlčanském z 22. 4. 1894, inv. č. D 74, Stanovy z 22. 4. 1894.

⁴⁰ Archiv MM Sedlčany, Stanovy spolku pro zachování a sbírání památek a starožitností v okrese sedlčanském z 22. 4. 1894, inv. č. D 74, Stanovy z 22. 4. 1894.

⁴¹ Archiv MM Sedlčany, Stanovy pro zachování a sbírání památek a starožitností v okrese sedlčanském z 22. 4. 1894, inv. č. D 74, Stanovy z 22. 4. 1894.

předsedání předsedy prostou většinou hlasů rozhodovali o řešení, které byl pro obě strany závazné. Při rovnosti hlasů rozhodoval předseda.⁴²

Spolek měl zůstat ve stálém spojení s Muzeem království Českého, zemským výborem, konzervátory. Mohl si opatřit opisy a popsání památek a starožitností uschovaných v muzeu. Všechny starožitnosti a památky vypátrané pro Království české musely být oznámeny a zaslány Muzeu království českého. Spolek se měl rozejít jedině v případě, že by v něm zůstalo jen devět členů spolku, nebo kdyby se 2/3 veškerých členů usnesli nadpoloviční většinou hlasů pro tuto variantu. V tom případě má peněžité jmění se všemi sbírkami památek, starožitností a vším majetkem náležet okresnímu výboru a v případě jeho rozpuštění má přejít do majetku města Sedlčan. Pokladnice, nad kterou jeden člen výboru vykonával kontrolu, se nalézala v bytě pokladníka. Za spolkové jmění ručili celému spolku všichni členové výboru solidárně. Tyto stanovy se mohly změnit na valné hromadě většinou hlasů přítomných dvou třetin činných členů.⁴³

⁴² Archiv MM Sedlčany ,Stanovy pro zachování a sbírání památek a starožitností v okresu sedlčanském z 22. 4. 1894, inv. č. D 74, Stanovy z 22. 4. 1894.

⁴³ Archiv MM Sedlčany ,Stanovy pro zachování a sbírání památek a starožitností v okresu sedlčanském z 22. 4. 1894, inv. č. D 74, Stanovy z 22. 4. 1894.

4. 2. Ustavující valná hromada muzejního spolku

10. června 1894 se konala ve tři hodiny odpoledne v místnostech slavného Okresního zastupitelstva ustavující valná hromada spolku pro zachování a sbírání památek a starožitností v okrese Sedlčanském pod jménem Okresní museum. Účast při ustavující valné hromadě Okresního musea by byla jistě veliká. Bohužel se valná hromada konala ve smutné době. Sedlčanský okres zasáhlo kruté krupobití, které napáchalo největší škody hlavně v Sedlčanech. Přírodní katastrofa zasáhla území 21. května 1894 ve dvě hodiny odpoledne.⁴⁴

Program ustavující valné hromady obsahoval pět bodů. Hned po zahájení schůze navrhl JUDr. J. Martínek zvolení předsedy schůze. Jednohlasně byl zvolen za předsedu JUDr. J. Martínek. Následovala přednáška P. T. pana prof. Dr. Kurze, říšského poslance O sbírání památek a starožitností vzhledem k Národopisné výstavě československé r. 1895. Poté proběhlo přijímání nových členů, na které navazovalo ustanovení spolku a volby do příslušných funkcí. Závěr patřil volným návrhům a diskuzi.⁴⁵ V zařizujícím sboru působily tyto tehdejší osobnosti: pp. JUDr. Jakub Martínek, starosta okresu; Josef Barták, okresní tajemník; Josef Baxa, řídící učitel; František Dressler, děkan; Boh. Dvořák, kaplan; Jindřich Fliegl, obchodník; K. Pejša, katecheta a J. Rmoutil, odborný učitel.⁴⁶

Po vystoupení pana prof. Dr. Kurze následovalo představení přihlášených členů, kteří své přihlášení zaslali dopisem. Největší zastoupení ve spolku měli členové ze Sedlčan, Prahy a okolních vesnic u Sedlčan. Nejčastějšími profesemi byly učitelé, duchovní představitelé, živnostníci a další.⁴⁷ Po přečtení dopisů, se opět schůze ujal

⁴⁴ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Průběh ustavující valné hromady spolku z 10. 6. 1894.

⁴⁵ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Průběh ustavující valné hromady spolku z 10. 6. 1894.

⁴⁶ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Jednatelská zpráva Okresního musea pro valnou hromadu z 28. září 1909.

⁴⁷ Novými zakládajícími členy se stali B. M. Kulda, kanovník Vyšehradský, D. K. Schättinger, obchodník z Mladé Vožice, František Hejhal, továrník v Jihlavě, Jan Křt. Pecánek, farář v Středoklukách, P. T. p. Leopold Pollák, říšský poslanec a velkostatkář ve Štětkovcích, V. Chabr, ředitel novoměstské školy měšťanské dívčí v Praze. Zakládajícími členy s příspěvkem 10 zl.jednou pro vždy se stali pp. : Fr. Dressler, děkan v Sedlčanech, B. Dvořák, kaplan v Sedlčanech, P. B. Hejhal, převor augustinského kláštera ve Vrchlabí, Fr. Hejhal, továrník v Jihlavě, V. Chabr, ředitel měšťanské školy v Praze, Dr. J. Jiráček, advokát v Praze, K. Kozelka, učitel v Sedlčanech, B. M. Kulda, kanovník královské kapitoly na Vyšehradě, Dr. J. Martínek, advokát v Sedlčanech, J. Pecánek, farář v Středoklukách, K. Pejša, katecheta

předseda schůze p. JUDr. Martínek. Ve své řeči uvedl, že Zemský výbor Království českého opětně vyzval samosprávné sbory, aby pečovaly o zachování památek a starožitností. Toto vyzvání okresnímu zastupitelstvu dalo podnět k založení spolku ke sbírání a zachování památek a starožitností v našem okrese pod jménem Okresní museum. Podobná snaha pro zachování památek a starožitností v jiných státech byla již dávno podporována. Řečník uvádí zákony, kterým se vývoz starožitností v cizích zemích zodpovídá. I v Rakousku nařizovaly mnohé dvorní dekrety šetření starých památek. K tomuto cíli byla ustanovena zvláštní komise a jmenování konservátorové, aby co nejvíce krásných památek a starožitností bylo zachráněno. Přesto však mnoho krásných věcí bylo z naší vlasti vyváženo. Aby tomu konečně udělali přítrž, Zemský výbor rozeslal Království českému zvláštní oběžník.⁴⁸

Významným činem bylo vydání tištěného letáku Provolání, v němž se obracel zařizující výbor k občanům sedlčanského okresu vzhledem k přípravě Národopisné výstavy československé.⁴⁹

Schůze byla zakončena volbou prvního výboru Okresního muzea v Sedlčanech. Předsedou byl zvolen Jan Baxa, řídící učitel; místopředsedou J. Barták, okresní tajemník; jednatelem Fr. Businský, učitel; pokladníkem J. Fliegl, drogist; členy výboru V. Grülich, ředitel měšťanské školy; M. Chroustová, učitelka; J. Kožmín, okresní starosta; A. Nuska, řídící učitel z Nechvalic; J. Rmoutil, učitel. Nejdůležitějším úkolem výboru bylo najít místnost, ve které by byly uloženy sebrané předměty. O pomoc byla požádána městská rada. Prozatím sloužila k těmto účelům místnost v budově okresního

v Sedlčanech, Leop. Pollák, velkostatkář ve Štětkovcích, J. Wank, velkostatkář v Kniovicích (dnešní Kňovice), J. Kormunda v Stadlau u Vídně a Aug. Hromádka, továrník v Českých Budějovicích. Členové s ročním příspěvkem 2 zl. Byli pp. : K. Fliegl, c. a k. vojenský účetní v. v. v Praze, A. Kamm, disponent v Praze a sbor dobrovolných hasičů v Sedlčanech. Za činné člena s ročním příspěvkem 1 zl. byly přihlášeny sl. učitelky v Sedlčanech: Cainerova, Chroustova, Koubkova a Tringlerova. Dále pp. : MUDr. B. Babánek, ob. lékař v Krásné Hoře, J. Barták, J. Baxa, řídící učitel, sl. občanská Beseda, Fr. Businský, učitel, J. Fišer, učitel, J. Fliegl, materialista, V. Gürlich, ředitel měšťanské školy, MUDr. V. Chodounský, ob. lékař v Sedlčanech, Al. Irmeler, horní inženýr v Příčovech, Jind. Koldovský, sládek v Kosově Hoře, Ant. Kymla, rolník v Dublovicích, Fr. Marat, člen okresního výboru, rolník ve Vápenici, R. Mašát, c. k. soudní adjunkt v Sedlčanech, J. Michálek, rolník v Habří, Z. Němeček, aut. Civ. geometr, stavitel, S. Novák, učitel, A. Nuska, řídící učitel v Nechvalicích, J. Rmoutil, učitel, sl. Spolek kolářů, kovářů a spojených živností, sl. Spolek stavitelů, sl. Sokol a N. Šetinger, obchodník v Mladé Vožici. BARTÁK, Josef. Okresní museum a národopisná výstavka v Sedlčanech.

In *Rolnické listy*, roč. X., 1894, č. 6, s. 160 – 161.

⁴⁸ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Průběh ustavující valné hromady spolku z 10. 6. 1894.

⁴⁹ Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Provolání z r. 1894.

zastupitelstva. Opakuje se výzva ke sbírání památek určená především školám, farním úřadům a živnostenským společenstvím. Celá akce byla velmi úspěšná.⁵⁰

Pokračováním činnosti muzejního spolku byla Národopisná výstavka v Sedlčanech, která se konala 4. – 8. listopadu roku 1894 v místnostech hostince U Karla IV. Navázala na výstavu v Sedlci a měla veřejnosti ukázat, jak bude sedlčanský okres zastoupen

na národopisné výstavě v Praze. Vystavené cenné předměty - výšivky z Krásné Hory, Petrovic a Jesenice, malovaný nábytek, obrazy na skle, části lidového kroje, sedlčanské kancionály⁵¹, městská privilegia z Krásné Hory nad Vltavou, cínové nádoby, památky cechu mlynářského, punčochářského a soukenického, zbraně zapůjčené baronem Mladotou z Červeného Hrádku, staré knihy ze sedlčanského děkanství, obrazy, časopisy, archiválie a mince - byly soustředěny ve čtyřech oddílech. První oddíl obsahoval památky patřící do selské světnice, druhý oddíl představoval městské památky, třetí oddíl cechovní památky a čtvrtý oddíl ostatní památky. Výstavu navštívilo více jak 2000 lidí. Jednatel národopisného odboru Čeněk Habart vybral řadu exponátů, které byly zaslány na výstavu do Prahy. Mezi zaslányými předměty bylo vnitřní zařízení jihočeského statku (misník, malované almary, malované truhly, rohová almárka, vyřezávané židle, vyřezávaný stůl, postel a kolébka, obrázky malované na skle)⁵², sedlčanské kancionály a cechovní památky. Vykonaná práce a zásluhy o

⁵⁰ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Průběh ustavující valné hromady spolku z 10. 6. 1894.

⁵¹ Sedlčanské kancionály jsou čtyři a pocházejí z 15. a 16. století. Dva jsou psány na pergameni, dva na papíru. Zdobí je překrásné kresby, malované iniciálky i obrázky a jsou psané velice úhledným gotickým písmem. Kancionál pergamenový je v bílých kožených deskách, které jsou zdobeny vtačenými ornamenty v nichž jsou malinké medaillonky významných mužů (např. Jan Hus, Luther). Kniha má mosazné kování se dvěma sponami, obsahuje 208 pergamenových listů a nese nápis: „Jirzyk knyharz 1559.“ Písmena a noty v písniích jsou v barvě černé a notové linky v barvě červené. Je zajímavé, že na některých listech jsou vynechaná místa pro iniciály a mnohde chybějí i noty. Kancionál je 41 cm široký a 60 cm vysoký. Druhý pergamenový kancionál opět v kožených deskách bez vtačených ozdob má 134 stran, je 43 cm široký a 66 cm vysoký. Zdobí ho překrásné iniciálky u nichž převládají listové ozdoby. Pochází z 15. století a není zde tolik úhledné písmo tak jako tomu je u prvního kancionálu. Kancionál papírový v sobě nese letopočet 1591. Je 47 cm vysoký a 34 cm široký o 595 stranách. Je podobně zdobený jako kancionál první, vázaný v kůži. Tento kancionál se nazývá „Krčínův“, protože ho na vlastní náklady pořídil rytíř Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan, kterému tehdy Sedlčany patřily. Kromě pětিলisté růže – znaku pánů z Rožmberka zde najdeme na prvním listě Krčínův znak - štít na čtyři pole rozdělený. Většina písni v kancionálu jsou husitského původu. Čtvrtý kancionál je nejmenší – 28 cm široký a 41 cm vysoký, má koženou vazbu s mosazným, ozdobným kováním. Pochází z druhé poloviny 16. století. HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 1. díl*. Sedlčany, 1995. ISBN 80-901509-6-9.

⁵² Sedlčansko na Národopisné výstavě Československé v Praze 1895 – Čeněk Habart, učitel z Petrovic u Sedlčan, byl vyzván pražským výstavním výborem, aby vybral usedlost, která bude zastupovat na výstavě lidovou architekturu. Čeněk Habart vybral Koutníkův statek z Vylasovy Lhoty u Sedlčan. Architekt Antonín Makovec nakreslil podle originálu plány Koutníkovy statku. Statek byl doplněn o sýpku z Bratřejova. Vnitřní vybavení bylo použito také z Koutníkovy statku. Na výstavě byl podle Č. Habarta

národopisnou výstavu československou byl Okresní národopisný odbor v Sedlčanech oceněn pamětní bronzovou medailí a diplomem. Předměty z okresní národopisné výstavy a exponáty vrácené z Prahy se staly základem muzejních sbírek.⁵³ Tento rok byl i rokem pro mnoho lidí tragickým, protože vyhořelo všech čtrnáct řeznických krámků v Řeznické ulici a ty již nebyly obnoveny.⁵⁴

4. 3. Hledání prvních místností pro muzeum

Sedlčany v 19. století zaznamenaly hospodářský i kulturní růst. Byla postavena továrna na hospodářské stroje a slévárna železa a kovů a také továrna na likéry, mošt a ocet. Díky tomu Sedlčany začínají obchodovat s okolním světem.⁵⁵ Kromě obchodního grémia sedmi živnostenských společenstev vznikaly i četné spolky.⁵⁶ Muzejní spolek s počtem 162 členů patřil k nejsilnějším organizacím v Sedlčanech a okolí. V roce 1861 založili vlastenci pěvecký spolek Zábój, který své působení zahájil v roce 1862. Spolek se zúčastňoval různých slavností, organizoval společenské večery a výlety do okolí Sedlčan.⁵⁷ Mezi další početné spolky patřil sedlčanský Sokol, který byl založen 1. června 1885. Organizoval pravidelná cvičení, pořádal tělovýchovné akademie, výlety, přednášky. Sokol v té době představoval organizaci, která se snažila vedle tělesného rozvoje o morální výchovu a vštěpování kladných mezilidských vztahů.⁵⁸ Kulturní život podporovaly také dvoje místní noviny. Od roku 1885 vycházely Rolnické listy, měsíční spolkový časopis Hospodářského spolku. Čtrnáctideník Povltavské listy vznikly v roce 1894. Velmi důležitou událostí pro Sedlčany a celou okolní krajinu byla stavba železnice ze stanice Votice – Veselka (nyní zvané Olbramovice) do Sedlčan.⁵⁹

Do tohoto dění se exponáty, které byly zapůjčeny pro Národopisnou výstavu v Praze roku 1895, vrátili a byly uloženy v místnosti okresního zastupitelstva na

nazván tento vystavovaný objekt „Jihočeský statek“. SMRČKA, Vít et al. Sedlčansko na Národopisné výstavě československé v Praze 1895. In *Památky středních Čech 6*, Praha, 1993.

⁵³ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

⁵⁴ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 4. díl*. Sedlčany, 1995. s. 294. ISBN 80-901734-0-3.

⁵⁵ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. 2. díl*. Sedlčany, 1995, s. 380. ISBN 80-901509-6-9.

⁵⁶ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticka 4. díl*, Sedlčany, 1995. s. 293. ISBN 80-901734-0-3.

⁵⁷ Archiv MM Sedlčany, Doklady zpěváckého spolku Zábój 1862 - 1997, inv. č. D 337.

⁵⁸ CHLUMECKÝ, Z. et al. *TJ Sokol Sedlčany*. Sedlčany, 1997.

⁵⁹ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticka 4. díl*. Sedlčany, 1995. s. 293. ISBN 80-901734-0-3.

náměstí T. G. Masaryka (původně Velké náměstí, později náměstí Míru) v Sedlčanech. Bylo nutné najít vhodné umístění pro jejich bezpečné uložení. Místní školní rada uvolnila v sedlčanské Obecní škole dvě místnosti. Opatrovnicí sbírek byla výborem zvolena učitelka Marie Chroustová, která v této funkci pracovala více než 15 let.⁶⁰ Důležitou postavou všeho podnikání muzejního spolku byl pokladník Jindřich Fliegl, který miloval sedlčanský kraj a celý život věnoval poznání jeho historie. Fliegl usiloval o to, aby členové muzejního spolku nezachraňovali pouze památky, ale aby se věnovali také studiu gruntovních knih, cechovních listů a archiválií, které se týkaly dějin města Sedlčan. Archiv na Vysokém Chlumci, v Roudnici, Třeboni a Praze měl sloužit ke studijním účelům. Fliegl měl kontakty s historiky, kteří psali o Sedlčansku, především s Ant. N. Vlasákem, knězem, Martinem Kolářem, heraldikem a gymnaziálním profesorem v Táboře, PhDr. Fr. Drtinou, profesorem filosofie a pedagogiky v Praze. Tyto kontakty přispívaly k rozvíjení badatelské a vlastivědné práce.⁶¹

Kustodka Marie Chroustová si pod vlivem úspěchu Národopisné výstavy v Praze, přála, aby několik předmětů z Národopisné výstavy přešlo pod její ochranu s tím, že tyto předměty přispějí jako chlouba okresu ke vzrůstu Okresního musea. Na úplném začátku bylo M. Chroustové odevzdáno Josefem Bartákem, okresním tajemníkem, několik málo starých památek a pozůstatků ze sedlčanské výstavy. Předměty byly uloženy v malém pokojíčku ve staré školní budově do skříní, které po Národopisné výstavě škola výhodně nakoupila. Za krátkou dobu byl pokojíček plný a brzy na to i ten druhý, stejně veliký. Starožitností přibývalo a v roce 1898 při konání Jubilejní hospodářsko-školské výstavy vyplnily již celou jednu třídu. Předměty reprezentovaly opravdové muzejní sbírky. Dosavadní místnosti brzy nedostačovaly a nahromaděné předměty volaly po větších a důstojnějších prostorách.⁶²

Od roku 1894 se složení výboru muzejního spolku nezměnilo až do roku 1898. V tomto roce proběhly tři výborové schůze. Do výboru byli zvoleni dva noví členové V. Holoubek, V. Mokváček, učitel. V dalším roce proběhlo šest výborových schůzí. Novým předsedou spolku byl zvolen Josef Barták, místopředsedou Fr. Kafka, řídící učitel, jednatelem zůstal M. Bareš, opatrovnicí sbírek M. Chroustová. Do výboru byli zvoleni tito členové: V. Holoubek, Dr. V. Chodounský, J. Kožmín, P. K. Pejša, katecheta a J. Rmoutil. Inventář vykazoval poslední číslo 457. Do inventáře nebyly

⁶⁰ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

⁶¹ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 14.

⁶² Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Zpráva kustodky muzea za rok 1909 z 26. 9. 1909.

započítány mince, které čekaly na uspořádání. Knihovna obsahovala 36 děl ve více svazcích, které byly většinou zakoupené.⁶³

V roce 1899 nebyly sbírky pro veřejnost vůbec otevřeny a ze zápisu ze schůzí výboru byl patrný pokles zájmu o práci muzejního spolku i nezájem občanů o muzeum.⁶⁴ Podle jednatelské zprávy měl spolek 17 zakládajících členů, asi 30 činných a jednoho přispívajícího. Počet činných členů se nedalo přesně určit, protože již několik let neodváděli příspěvky. Pokladní zpráva vykazovala 476 K 34 h.⁶⁵

4. 4. Muzeum v prostorách domu č. 35

Na valné hromadě roku 1900 byl zvolen předsedou spolku Josef Barták, okresní tajemník, za členy výboru Fr. Kafka, řídící učitel, V. Holoubek, starosta města, J. Kožmín, okresní starosta, katecheta K. Pejša, Dr. V. Chodounský, M. Chroustová a J. Rmoutil. Díky tomu, že ve výboru pracovali přední funkcionáři města a okresu, zejména F. Barták, dostalo muzeum do užívání místnosti v domě č. 35⁶⁶, který byl postaven nákladem Okresní hospodářské záložny⁶⁷ a okresního výboru roku 1900. V následujícím roce proběhly čtyři schůze. Muzeum je ve stálém spojení se Společností přátel a starožitností v Praze. Každý rok jí posílalo muzeum statistické zprávy. Muzeum bylo slavnostně otevřeno pro veřejnost 16. března 1902. O nové nainstalování sbírek, které byly obohaceny o nové exponáty, se zasloužila M. Chroustová. Muzejních předmětů stále přibývalo, v inventáři bylo zapsáno 604 předmětů, knihovna obsahovala 47 knih. Revizory účtů byli zvoleni J. Poustka ml. a J. Rmoutil.⁶⁸

⁶³ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Zápisy z výborových schůzí za rok 1898 a 1899.

⁶⁴ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s.15.

⁶⁵ BAREŠ, M. Okresní museum v Sedlčanech. In *Rolnické listy*, roč. XVI., 1900, č. 3, s. 51.

⁶⁶ Dům č. 35 – Okresní hospodářská záložna

⁶⁷ Okresní hospodářská záložna každý rok vynakládala nemalé částky na pomoc po požárech, zkrášlení města i okolí, turistiku, školství. Podporovala stálými dary různé korporace. V Sedlčanech nebyl veřejný podnik, který by nebyl okresní hospodářskou záložnou podporován. Podílela se na vydání *Dějín Sedlčanska*. Velkou zásluhu měla o Okresní museum, kdy od roku 1902 bezplatně poskytovala prostory pro muzejní sbírky. Po přestavbě budovy roku 1928 zde bylo Okresní museum opět zdarma umístěno. HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 4. díl*. Sedlčany, 1995, s. 307. ISBN 80-901734-0-3.

⁶⁸ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Rukopis z 25. 9. 1909.

Předměty z oborů náboženství, školství, historie, Legovo oddělení⁶⁹, národopis, cechovnictví, mince, vykopaniny a starožitné drobnosti, nádobí, kroje, ruční práce a knihovna se nacházely ve velkém sále. Chodba se zbytky kostelních ozdob, hospodářského nářadí a výrobky starých zámečníků tvořila další část muzea. V městské síni byly umístěny staré památné knihy, listiny a privilegia města Sedlčan a jiných míst v okrese, dále listiny a knihy různého obsahu, sbírka zbraní atd. Poslední částí představovala selská síň, v níž se nacházel model starého mlýna – drnčáku - a několik památek na lnářství. Několika kusy nábytku zde byla znázorněna část staroselské světnice, do které se připravovaly figuríny selky a sedláka. Veškeré sbírky byly nově roztříděny, uspořádány a otevřeny pro veřejnost.⁷⁰

Proslulé sedlčanské kancionály, doklady pozdně renesančního výtvarného umění 16. století, byly ozdobou vystavených předmětů. Papírový kancionál pořízený v letech 1580 až 1584 nákladem sedlčanských měšťanů a rytíře Jakuba Krčina z Jelčan a Sedlčan, který je nejznámější ze zpěvníků, obsahuje cenné miniatury. Původ písní je zčásti husitský a zbytek tvoří přetlumočené latinské písně. Velké pozornosti se těšily nově získané knihy a listiny, dřevěný model staročeského mlýna od truhláře Fr. Tůmy ze Sedlčan, části lidového kroje, hospodářské nářadí a rodinné památky M. Hrona ze Solopysk.⁷¹

Valná hromada v roce 1903 zhodnotila uplynulý rok. Předmětů zapsaných v inventáři muzea bylo již 750 a více než 500 různých druhů mincí. Důležitou událostí bylo pojištění muzea a snaha o změnu stanov, kterou navrhoval místopředseda Fr. Kafka, tato však nebyla přijata. V následujícím roce byl zvolen novým jednatelem a pokladníkem klenotník Josef Poustka. Další roky pracuje muzeum ve stejném složení. V roce 1906 čítal inventář již 904 předmětů a knihovna 100 svazků. Jednatelem a pokladníkem byl zvolen Rudolf Šecka a do výboru Josef Rmoutil, V. Holoubek, Jan Kožmín a Josef Poustka. Ke změně došlo v roce 1908. Valná hromada, která proběhla 26. 5. 1908 za přítomnosti 5 členů muzejního spolku, jednala o tom, zda má být výbor doplněn novými pracovníky. Tím by muzeum získalo lepší prosperitu. Bylo patrné, že zájem o historii není u veřejnosti nijak veliký. Proto se výbor domluvil na

⁶⁹ Antonín Lego – farář, kněz. Sepisoval místní historii, pověsti, zvyky a obyčeje. Pro své demokratické smýšlení byl v církevních kruzích neoblíben. HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 2. díl*. Sedlčany, 1995, s. 306. ISBN 80-901509-6-9.

⁷⁰ Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Zpráva kustodky muzea za rok 1909 z 26. 9. 1909.

⁷¹ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 16.

usilovné práci pro zvýšení zájmu o muzeum. 4. června 1908 byl ustaven výbor, jehož předsedou se stal Fr. Kafka, ředitel ob. školy v. v., místopředsedou Ivo Novák, ck. školní inspektor, jednatelem Ant. Kašpar, správce spořitelny, pokladníkem Karel Martinů, ck. finanční komisař, kustodkou sl. Marie Chroustová, učitelka ob. školy. Členy výboru byli Josef Barták, okresní tajemník, Vil. Holoubek, starosta města Svatý Ján, Karel Poustka, majitel reality, Josef Rmoutil, odborný učitel měšťanské školy a revisory účtů Josef Poustka, majitel domu, Václav Zavadil, učitel obecné školy. Následkem přeložení opustil post pokladníka Karel Rmoutil, který nadále sledoval činnost spolku.⁷²

Období mezi roky 1902 až 1908 nebylo obdobím pro muzeum nijak plodným. I ze zápisů ze schůzí muzejního spolku je patrné, že se výbor scházel velmi málo a vykazoval minimální činnost.⁷³ Období pasivity bylo dáno tím, že ne všichni členové výboru patřili k aktivním organizátorům muzejní činnosti. Zvolením nových členů se aktivita muzea zvýšila. Muzejní činnosti zejména prospěla volba V. Holoubka starostou

města, který se zasloužil o kulturní rozmach města. Dalším významným krokem pro oživení muzejní činnosti byla snaha o sestavení inventáře muzejních sbírek a objevují se i pokusy o publikaci.⁷⁴

V důsledku všech těchto aktivit začínal stoupat i zájem veřejnosti o muzeum, což dokazuje růst návštěvníků. V roce 1901 navštívilo sbírky pouze 23 osob, v roce 1909 to bylo již 260 návštěvníků. Návštěvnost zvyšovala skutečnost, že do muzea přicházely celé skupiny. Byly to skupiny učitelů, pěvecké sdružení Záboj, Sdružení agrárního dorostu, Jihočeské pěvecké sdružení učitelů, žáci sedlčanských a okolních škol. Mezi nejvýznamnější hosty patřili hudební skladatel Josef Suk, spisovatelka Tereza Nováková a cestovatel E. St. Vráz.⁷⁵

Se získáním nových místností v domě č. 35 se začalo uvažovat o všech možnostech, jak nově sbírky upravit a instalovat, tedy i o finanční otázce musea. Kromě příspěvků od okresního zastupitelstva, z okresní hospodářské záložny, od obce Chlumecké a od obce Nedrahovické, nemělo muzeum žádné stálé podporovatele.

⁷² Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Valná hromada 26. 5. 1908 z 25. 9. 1909.

⁷³ Archiv MM Sedlčany, Inventář spolku (1910), inv. č. D 1, Rukopis z 23. 11. 1910.

⁷⁴ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Valná hromada 26. 5. 1908 z 25. 9. 1909.

⁷⁵ Archiv MM Sedlčany, Kniha návštěvníků (1901 – 1938), inv. č. D 3.

Finančním přínosem nemohl být ani příspěvek z řad členů, který činil 1 K ročně (členů bylo 50). Následně byly vykonány přípravy a muzeum bylo veřejnosti uzavřeno a celé léto roku 1908 se pracovalo na nové instalaci muzea.⁷⁶

4. 5. Nová instalace muzejních sbírek v domě č. 35

Místnosti v domě č. 35 nebyly vybaveny pro muzejní účely, ale teprve se musely tomuto účelu přizpůsobit. Kvůli nedostatku peněz nebylo možné očekávat nové a moderní skříně a vitríny. Hlavní činnost spočívala v přizpůsobování prostorů stávajícímu inventáři. Aby měl výbor úhrady na tyto mimořádné výlohy, bylo požádáno vysoké ck. ministerium kultu a vyučování ve Vídni o poskytnutí subvence. Na oprávněnou a důkladnou žádost, která byla doporučena c.k. okresním hejtmanstvím a byla podpořena panem Dr. J. Zahradníkem, říšským poslancem, dostalo muzeum podporu 150 K.⁷⁷ Mimo to byla podána žádost ke Zemskému výboru, která ale nebyla vyslyšena. Ze své vlastní iniciativy přispěl sedlčanskému muzeu obecní výbor v Kosově Hoře (Kosové Hory) a ze Svatého Jána (Sv. Jana) po 5 K. Získávání nových členů bylo úspěšné. Přibývalo mnoho členů nejen z města, ale i z našeho venkova. Z původních 50 členů vzrostl počet o dalších 36 a ubylo pouze 6 členů.

⁷⁶Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Zpráva kustodky muzea za rok 1909 z 26. 9. 1909.

⁷⁷ KRATOCHVÍL, Antonín. K otevření okresního musea. *In Rolnické listy*, 1929, č. 6, s. 44.

Díky podpoře redakcí časopisů Hlasy z Povltaví a Rolnické listy, které uveřejňovaly zprávy horlivých spolupracovníků a všech, kteří podporovali rozvoj muzea, se začal zvedat zájem o muzeum.⁷⁸

V roce 1908 se objevují první vážnější pokusy o publikační činnost. Rukopis Kroniky Jesenické, práce zesnulého faráře A. Lega, chtěl výbor vydat tiskem. Od vytištění monografie bylo na základě odborného posudku upuštěno. Fr. Kavka, který se stal novým předsedou spolku roku 1908, část rukopisu přepracoval a postupně uveřejnil v Hlasech z Povltaví. Dr. Čeněk Zíbrt a Čeněk Habart přislíbili pomoc při práci na Národopisném sborníku okresu sedlčanského. Sborník však nebyl vydán. Teprve po roce 1918 byl shromážděný materiál použit. Č. Habart s pomocí učitelů politického okresu sedlčanského připravil tři díly Sedlčanska, Sedlecka a Voticka. Toto dílo dodnes slouží jako důležitý zdroj poznatku všem, kteří se věnují vlastivědnému bádání o našem kraji.⁷⁹

Muzejní spolek v Sedlčanech měl trvalý úkol, a to ochranu památek a jejich evidenci. V domě stavitele Fr. Poustky byly při stavebních úpravách odkryty na stěnách obrazy a nápisy. Usuzovalo se, že v těchto místech stávala evangelická kaple. Výbor se pokusil zachránit část obrazu a pořídil i dokumentární fotografie. V současné době tento dům neexistuje. Na jeho místě byl vystavěn hotel Vltavan. Také při malování kostela sv. Martina byly zjištěny fresky ze 14. až 17. století, které byly také ofotografovány.⁸⁰

Členové spolku se účastnili spolu s pěveckým sdružením Záboj, tělovýchovnou jednotou Sokol a hasiči výletu na hrad Zvěřinec, Hrádek na Kozím hřbetu, na Blaník a jiná památná místa našeho kraje. Výbor připravil také ve spolupráci s učitelskou Budčí povltavskou pro členy zajímavé přednášky: O nálezech ostatků Jana Žižky z Trocnova v Čáslavi, O národních ornamentech, vyšivkách jihočeských a kroji kozáckém. Členové mohli čerpat z Věstníku jihočeských muzeí a Československých letopisů muzejních. Časopisy Jihočeský kraj, Věstník muzeí v Soběslavi a především Povltavské listy přinášely informace o nálezech a činnosti spolku.⁸¹

⁷⁸ Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Zpráva kustodky muzea za rok 1909 z 26. 9. 1909.

⁷⁹ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 16.

⁸⁰ Osobní výpověď správce muzejních sbírek MM Sedlčany Jiřího Páva z 27. 2. 2008.

⁸¹ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 16.

Jednatel muzejního spolku Antonínem Kašparem, který v roce 1910 evidoval 2203 předmětů, byl zpracován nový inventář.⁸² V dalším období historických památek přibývalo, sbírky v muzeu obsahovaly v roce 1913 již 2517 předmětů. Jednalo se o bohaté sbírky peněz, sedlčanskí řezníci zapůjčili 299 předmětů, společenstvo Krejčích dalo do úschovy staré knihy a listiny.⁸³ Sbírkou byly rozděleny do jednotlivých oddílů: Náboženství – sochy – obrazy, hodiny, Školství, Historie – Zeměpis, Knihovna – Archiv, Národopis, Hus a rok 1848, Nádobí, Spolky a zasloužilý mužové – Lego, Vykopaniny a drobnosti, Kroje – ruční práce, Cechy, Města, Zbraně – vojenské předměty, Čínská kolekce, Rozličnosti, Mince – papíry, Inventář.^{84,85}

Cenným poradcem pro práci muzea se stal mladý historik Dr. Miloš Vystyd, rodák z Osečan. Upozornil na mlýn a olejkárnu Mleč u Dublovic. Bohužel se nedostávalo finančních prostředků na zakoupení historických památek, proto byl zhotoven pouze model olejkárny.⁸⁶

Díky okresnímu zastupitelstvu a Okresní hospodářské záložně byly muzeu přiděleny další dvě místnosti v budově nové radnice v roce 1909. První místnost obsahovala národopisné sbírky, druhá městské památky. Nová instalace památek si vyžádala vysoké náklady, a tak se v hospodaření muzea objevil schodek ve výši 1 174 K. Muzejní výbor se obrátil s prosbou o pomoc na předsednictva okolních obcí, na okresní výbor i na ministerstvo kultury. Nedočkal se uspokojivého výsledku. Nedostatek finančních prostředků a počínající válečné události zastavily slibný vývoj muzea.⁸⁷

⁸² Archiv MM Sedlčany, Inventář spolku (1910), inv. č. D 1.

⁸³ Archiv MM Sedlčany Doklady muzejního spolku, inv. č. 83, Zpráva kustoda po období 1910 – 1913 z 24. 5. 1913.

⁸⁴ Inventář byl uložen: třídičná skříň, skříň pro knihovnu, nízké vitríny, úzká skříň, oboustranné stojací skříň, nízké rozdělené skříň, psací stůl, židle, lavice, pokladnička. Archiv MM Sedlčany, Inventář spolku (1910), inv. č. D 1, Inventář z 23. 11. 1910.

⁸⁵ Archiv MM Sedlčany, Inventář spolku (1910), inv. č. D 1, Inventář z 23. 11. 1910.

⁸⁶ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 17.

⁸⁷ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 17.

4. 6. 1. světová válka a poválečný vývoj muzea do roku 1939

Vývoj muzea byl přerušen začínající válkou. Válečné události, starosti veřejné i osobní vyčerpávaly síly všech. Ve světové válce zahynulo 73 vojáků ze Sedlčan.⁸⁸ Členové, kteří zůstali, se snažili ochránit muzejní exponáty před rabováním. Rakouští úředníci měli pro vojenské účely zájem o zvony z kostelů a předměty z cínu nebo cínových slitin.⁸⁹ Kustod B. Císař zabránil přístupu důstojníka pověřeného sběrem cínu do muzea, a tak bylo zachráněno historicky cenné cínové nádobí. Došlo však na

⁸⁸ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 4. díl*. Sedlčany, 1995, s. 296. ISBN 80-901734-0-3.

⁸⁹ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 1. díl*. Sedlčany, 1995, s. 376. ISBN 80-901509-6-9.

zabavení zvonů, mosazných svícňů a cínových píšťal z varhan. Dokonce i škola musela přispět svým zvonkem k výrobě nových děl. Na valné hromadě roku 1913 byl zvolen výbor, který se po válce již nesešel. Volby měly platnost na tři roky. Předseda J. Novák se odstěhoval, místopředseda K. Poustka zemřel, učitel J. Rmoutil zemřel, učitel Šešín, jednatel spolku, padl jako legionářský poručík v bitvě u Kazaně, členové výboru Barták, Suchomel a Zavadil se odstěhovali. Zbyli pouze pokladník ing. Sýkora, Holoubek, Levák a Josef Poustka, kustod a jednatel B. Císař, kteří vedli muzeum za války, jak se jen dalo.⁹⁰ Před samotným koncem války postihla krajinu dosud neznámá epidemie. Šířila se po celé zemi jako mor. Byla to španělská chřipka. Zemřelo mnoho lidí a byly to poslední oběti války před vyhlášením české samostatnosti.⁹¹

Prvním poválečným předsedou zvoleným na valné hromadě 28. ledna 1921 se stal J. Fliegl. Tuto funkci vykonával až do své smrti roku 1925. Fliegl sepisoval pamětní knihu města Sedlčan a vydal Průvodce po Sedlčanech a okolí. V rukopise zůstaly připravované Dějiny města Sedlčan. Část písemného materiálu je uložena v městském muzeu. Do muzejního spolku vstupuje mladá generace, kterou představovali učitelé Antonín Kratochvíl, V. Heller a J. Paleček.⁹²

V muzeu bylo zřízeno válečné oddělení, které soustřeďovalo památky na první světovou válku. Hlavní část tvořil seznam padlých vojáků se stručným životopisem.⁹³ Byly zahájeny práce na archeologickém výzkumu na Zrůbku. Jednalo se o pozůstatky tvrze ze 14. století.⁹⁴ Archeologické práce probíhaly ve spolupráci s Ministerstvem školství a Národním muzeem, které vyslalo na Zrůbek Dr. E. Stockého, ředitele archeologických sbírek Národního muzea. Národní muzeum a sedlčanský muzejní spolek se podílely na financování. Podle úmluvy byla polovina nalezených předmětů předána do archeologických sbírek okresního vlastivědného muzea. Finanční prostředky přiznané svazem československých muzeí, jehož členem okresní muzeum bylo, nestačily na pořízení inventáře a pokračování výzkumu na Zrůbku. Žádost o podporu zasláná městské radě a okresní správní komisi se nesešla s pochopením.

⁹⁰ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70, Zápis o valné hromadě z 24. května 1913.

⁹¹ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko I. díl*. Sedlčany, 1995. s. 376. ISBN 80-901509-6-9.

⁹² Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

⁹³ Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72.

⁹⁴ ÚLOVEC, Jiří et al. *Encyklopedie českých tvrzí I II. díl*. České Budějovice, 2005, s. 1050. ISBN 80-7203-700-5.

Finanční stav muzea byl velmi neutěšený, a proto se muzeum soustředilo alespoň na udržování stávajících sbírek.⁹⁵

Po I. Světové válce zůstaly Sedlčany střediskem zemědělského kraje s malým průmyslem. Obyvatelé se jen těžko mohli uživit, proto hledali práci ve větších městech i v cizině.⁹⁶ Sedlčany se pomalu vzpamatovávalo z válečných útrap a obnovuje se život města. V roce 1920 bylo ustanoveno Stavební družstvo a následovala výstavba domů, vil a význačných budov, jako byl okresní soud, berní úřad, městské jatky atd. K velmi důležitým okamžikům v rozvoji Sedlčan patřilo zavedení elektrického proudu v roce 1923. V tomto roce začal vycházet měsíčník Ohníčky mládí, který byl určený pro upevnění lásky k vlasti. Významnou událostí byl začátek výstavby dálkové silnice v roce 1932. Město věnovalo zdarma pozemky. Cílem vybudování této stavby bylo spojit Prahu přes Jílovém Neveklov, Sedlčany a Milevsko s jihem Čech.⁹⁷

Oživením společenského a kulturního života v Sedlčanech byla návštěva tehdejšího prezidenta republiky T. G. Masaryka, který 3. září 1922 navštívil v doprovodu ministrů Černého, Nováka, kancléře Dr. Šámala a podplukovníka Rejholce první manévry československého vojska na Sedlčansku. Na sedlčanském náměstí byl očekáván velikým davem lidu, který jej velmi bouřlivě přivítal. Pan prezident se pozdravil s ministrem Udržalem, přijal hlášení generála Syrového a pozdravil se s nastoupenou čestnou rotou. Za město byl přivítán před radnicí starostou Zemanem a od dívky Otylky Tůmové přijal květiny a vyslechl uvítací projev. Poté se zúčastnil kontroly cvičení a rozloučil se se Sedlčany.⁹⁸

V letech 1922 až 1926 nebyla svolána žádná valná hromada muzejního spolku. K poznání historie kraje přispělo v roce 1923 vycházení časopisu určeného pro školní mládež – Ohníčky mládí. V jeho redakci pracovali členové muzejního spolku A. Kratochvíl, L. Heller, Č. Habart, J. Paleček a V. Heller.⁹⁹ Velké zásluhy o sedlčanské muzeum měla Okresní hospodářská záložna, která od roku 1902 muzeu bezplatně poskytovala místnosti ve druhém patře své budovy. Tento dům v roce 1928 přestavěla a rozšířila o novou budovu č. 34. Byla vybudovaná ještě jedna samostatná budova, která byla postavena na zahradě u záložny. Zde našlo muzeum své útočiště. Okresní hospodářská záložna poskytla opět zdarma prostory okresnímu muzeu. Sbírkou byly

⁹⁵ Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72, Zápis o výroční valné hromadě Okresního musea z 12. 3. 1922.

⁹⁶ PÁV, Jiří. *Sedlčany*. Sedlčany, 1994. ISBN 80-900992-5-4.

⁹⁷ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 4. díl*. Sedlčany, 1995. s. 296. ISBN 80-901734-0-3.

⁹⁸ Tamtéž, s. 296.

⁹⁹ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 18.

uloženy ve velkém sále a třech malých místnostech prvního poschodí. V dnešní době tato budova slouží Základní umělecké škole.¹⁰⁰

V roce 1932 zvolila valná hromada nový výbor, který řídil činnost spolku až do roku 1943. Předsedou se stal J. Poustka, místopředsedou V. Brynda, jednatel J. Paleček, pokladníkem J. Bejšovec, kustody A. Kratochvíl a K. Tůma, členy výboru J. Hölzel, V. Smetana a V. Heller, revizory účtů E. Rataj a B. Bílek.¹⁰¹ Ze zápisu o valné hromadě z 9. 3. 1934 se dovídáme, že asi u 1/3 sbírek byla provedena řádná inventarizace V. Hellerem, který v té době vykonával funkci místopředsedy.¹⁰²

Malíř Č. Kvičala, přítel Josefa Suka, se spolu s Jaroslavem Palečkem zasloužili o to, aby od roku 1936 bylo zřízeno Sukovo oddělení, a tak byla v Sedlčanech trvale uctěna památka proslulého hudebního skladatele. Skladatel Josef Suk se narodil v nedalekých Křečovicích a jeho život je úzce spjatý se sedlčanským okolím. Do tohoto oddělení byly získány první housličky z mládí Sukova, diplomy, pozdravné adresy, gramofonové desky a mnoho fotografií. Josef Suk byl již v roce 1929 jmenován čestným občanem Sedlčan a turistická stezka mezi Sedlčany a Křečovicemi byla nazvána jeho jménem.¹⁰³ Cenný Böttingrův obraz Suk mezi svými přáteli získalo muzeum v roce 1940.¹⁰⁴

Práce Dr. E. Ježka o minulosti města Sedlčan, které byly uveřejňovány v ročenkách Městské spořitelny a tiskem vydaná práce A. Kratochvíla *Dějiny města Sedlčan*, jsou důkazem úspěšné publikační činnosti třicátých let. Ve spolupráci s prehistorickým oddělením Národního muzea pokračoval archeologický výzkum, který řídil Dr. J. Neústupný. Za muzeum v Sedlčanech se archeologických prací nikdo nezúčastnil. V roce 1939 bylo odkryto sídliště Knovízské kultury a pohřebiště stejné kultury v lomu Kamenná hůrka nad Zvíroticemi.¹⁰⁵ V roce 1941 byla provedena inventarizace knihovny, která čítala 1 300 svazků a inventarizace Sukova oddělení, které v té době mělo 191 inventárních čísel.¹⁰⁶ Při okresním muzeu byla v tomto roce

¹⁰⁰ Archiv MM Sedlčany, Plakáty z let 1990 – 2001, Dokumenty muzea, inv. č. D 255, Městské muzeum v Sedlčanech.

¹⁰¹ Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72, Zápis o valné hromadě z 17. 2. 1932.

¹⁰² Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72, Zápis o valné hromadě Okresního muzea v Sedlčanech z 9. 3. 1934.

¹⁰³ HELLER, Ludvík. Památce Sukově. In *Sedlčanský kraj*, 1935, č. 8, s. 2.

¹⁰⁴ Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Muzejní korespondence před r. 1945. Dodatek k žádosti o subvenci z 15. 5. 1941.

¹⁰⁵ Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72, Zápis o výborové schůzi z 15. 12. 1939.

¹⁰⁶ Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72, Zápis o valné hromadě z 27. 2. 1941.

zřízena galerie, která obsahovala obrazy českých mistrů (Boettinger, Kvíčala, Šimák, Kojan, Lada, Rada, atd.). Většina těchto obrazů byla zapůjčena Ministerstvem školství a osvěty.¹⁰⁷

4. 7. Období 2. světové války

Sedlčany v předválečných letech byly městem, kde prosperovala Pila Aloise Buriana, Výrobna likérů a octa – židovský podnik, fungovaly zde dvě cihelny – Pejšova a Šípkova, Družstevní mlýn na Červeném Hrádku, Pejšův mlýn na Lhotce (část města Sedlčany), který existuje dodnes. Sedlčany byly městem řemeslníků, obchodníků a zemědělců. Město bylo poměrně chudé, ale panoval zde čilý kulturní život. Pracoval

¹⁰⁷ Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83, Muzejní korespondence před r. 1945. Prosba o zakoupení obrazů z 10. 1. 1942.

zde pěvecký sbor Zábój, Ochotnický spolek a Loutkové divadlo. Loutkové divadlo sehrálo významnou roli během války. Uvádělo parodie na Němce, které v sobě skrývaly odpor proti německé okupaci. Město se zaměřuje i na rozvoj sportu – kopaná, tenis, odbíjená, hokej. V roce 1942 se uskutečnily první lyžařské závody. Bohatý kulturní, společenský i hospodářský život podporoval vědomí sounáležitosti až do osudného vystěhování Sedlčan v roce 1943.¹⁰⁸

Přichází další období problémů a obtíží, které jsou způsobeny politickým vývojem v Evropě. Předválečné období a samotná válka vtiskly dalšímu vývoji muzea charakteristický ráz odpovídající této době. Kulturní poslání muzea bylo přerušeno v roce 1943 násilným vystěhováním Sedlčanska a vytvořením vojenského cvičiště pro jednotky SS. Skupina vojenských odborníků a hospodářských expertů předložila 10. srpna 1939 návrh na zřízení obrovského vojenského cvičiště, které mělo zahrnovat území okresů Ledec, Příbram, Sedlčany, Tábor a Vlašim. 23. září 1939 byl předložen druhý projekt na vybudování cvičiště SS v blízkosti Prahy. Jednání probíhalo mezi státním tajemníkem K. H. Frankem a zplnomocněncem SS von Treufeldem. Cvičiště mělo mít rozměr asi 38 000 ha. 14. března 1942 přichází první rozhodnutí o vystěhování okolních obcí. Konečný plán byl rozdělen do tzv. etap. Sedlčany byly vystěhovány mimo tyto etapy do 1. srpna 1943. Dnem 31. října 1943 přestali být lidé vlastníky svých nemovitostí a veškerý svůj majetek odevzdali Němcům. Obyvatelé, kteří na území zůstali, měli zvláštní průkazy, kterými se prokazovali německým vojákům a četníkům. Psychologický záměr, roztřídit obyvatelstvo na ty, kteří mohli zůstat a na ty, kteří se museli odstěhovat, se zdařil.¹⁰⁹

V této velmi vážné době proběhla 5. července 1943 poslední výborová schůze, která rozhodla o uložení kancionálů v trezoru některého peněžního ústavu, o pověšení velkých obrazů v sále Hospodářské záložny na Vysokém Chlumci. Obětavost J. Poustky a pomoc učitele J. Pešaty zajistily přestěhování inventáře muzea do Kamýka, kde byl provizorně uložen ve škole a jiných objektech až do konce války. Jejich zásluhou byly sbírky uchovány, i když při stěhování došlo k poškození některých předmětů. Na naléhání správy kamýcké školy, která požadovala uvolnění místností, následovalo hledání nových prostor pro umístění muzea.¹¹⁰ V bývalém hostinci pana Vondry¹¹¹

¹⁰⁸ Osobní výpověď správce muzejních sbírek MM Sedlčany Jiřího Páva z 21. 5. 2008.

¹⁰⁹ ROBEK, Antonín. *Lidé bez domova*. Praha, 1980, s. 18 - 19, 22, 24, 51, 66.

¹¹⁰ Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72, Zápis o výborové schůzi z 5. 7. 1943.

¹¹¹ lidově Vondrovna

našel národní výbor prostory, kam se sbírky v roce 1945 mohly přestěhovat. Bylo to pouze dočasné uskladnění sbírek.¹¹² Následovala nová hledání pro umístění sbírek. Budova, která před válkou sloužila pro muzejní účely, byla přestavěna na ambulatorium Okresní nemocenské pojišťovny.¹¹³ Žádosti podané záložně a myšlenka uložení sbírek v nedalekém zámku Červený Hrádek nebyly vyslyšeny.¹¹⁴

Osvobození v roce 1945 znamenalo nové možnosti rozvoje města i kraje. Vyrůstá nový velký závod mlékárna, která je dnes proslulá výrobou sýrů Hermelín a Lučina. V roce 1951 vzniklo družstvo, které se soustředilo na nožířskou výrobu, a o devět let později zahájil provoz podnik Hamiro, který vytvořil pracovní příležitosti pro ženy, jež zde vyráběly textilní hračky. Město je i střediskem rozvinutého školství. V roce 1946 bylo otevřeno gymnázium.¹¹⁵ Burianova pila, kde se vyráběla zařízení pro drůbežárny a různé dřevěné bedny, byla základem závodu, který dostal jméno BIOS a byl součástí Středočeských dřevařských podniků. Největší továrnou, která po válce vznikla a výrazně se zasloužila o rozvoj průmyslu v Sedlčanech, byly Sedlčanské strojírny.¹¹⁶

4. 8. Muzeum za působení Jiřího Tywoniaka

V roce 1947 našly sbírky útočiště přímo v sídle Místního národního výboru v zasedací místnosti na radnici. Sbírkou uložil a roztřídil Dr. Jiří Tywoniak se svými studenty z místního gymnázia a všechny uložené předměty se staly majetkem MNV

¹¹² Osobní výpověď správce muzejních sbírek MM Sedlčany Jiřího Páva z 26. 4. 2007.

¹¹³ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, Sedlčanské muzeum.

¹¹⁴ VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko VIII*. Příbram, 2001, s. 159. ISBN 80-902821-1-3.

¹¹⁵ PÁV, Jiří. *Sedlčany*. Sedlčany, 1994. ISBN 80-900992-5-4.

¹¹⁶ HORELOVÁ, Eliška. Město které mnoho pamatuje. In *Kulturní kalendář*. Sedlčany, 1984, č. 2, 3, 4.

v Sedlčanech. Cílem výboru bylo provést registraci muzejních sbírek za spolupráce bývalého kustoda muzea Ant. Kratochvíla. Muzejní spolek jako organizace dobrovolných pracovníků se po válce neobnovil.¹¹⁷

První majetkoprávní spory začaly v srpnu 1947, kdy rodina Josefa Suka požadovala navrácení Böttingrova obrazu. Podle jednoho z příslušníků rodiny Sukových byl obraz muzeu pouze zapůjčen. Toto zapůjčení bylo stvrzeno podpisem i Sukovým přítelem Čenkem Kvícalou. Město obraz vrátilo původním majitelům, zažádalo o jeho opětovné zapůjčení, ale žádosti nebylo vyhověno.¹¹⁸

Místní národní výbor vyhověl žádosti ředitele gymnázia v Sedlčanech o zapůjčení některých muzejních předmětů jako názorné ukázky při vyučování. Za vypůjčené předměty zodpovídal tajemník MNV Jan Hölzel. Dále byly některé předměty zapůjčeny pro výstavku na gymnáziu k příležitosti konání slavnostního otevření reálného gymnázia v Sedlčanech dne 26. října 1947. Za ochotu muzea, která byla gymnáziu poskytnuta, slíbil jeho ředitel vybrat vhodného kandidáta na post správce muzea v Sedlčanech. Stal se jím po dobu devíti let Jiří Tywoniak. Jeho nástupem končí tzv. doba „období temna“ muzea. Jiří Tywoniak, regionální historik, jeden z nejvýznamnějších správců muzea, působil v muzeu v letech 1947 – 1956. Mohl tak uplatnit své zkušenosti z práce kustoda v benešovském městském muzeu. Čekala ho dlouhá cesta plná práce. Přál si dodělat všechna oddělení, kladl důraz na sbírkotvornou činnost, na evidenci, na výstavní a publikační aktivity. Válka, vystěhování Sedlčan, špatné zacházení se sbírkami, špatné podmínky uložených předmětů, to vše volalo po nápravě.¹¹⁹

Nejenom díky němu, ale také díky schopným pracovníkům, jako byl poválečný starosta pan Zouzal a tajemník MNV J. Hölzel, muzeum našlo novou cestu pro svůj rozvoj. Při snaze o znovuzpřístupnění sbírek veřejnosti muzeum usilovalo o získání zámku Červený hrádek po jeho konfiskaci v roce 1949. Žádost u Okresního národního výboru v Sedlčanech byla zamítnuta. Muzeum dalších jedenáct let fungovalo v prostorách nové radnice.¹²⁰ Špatný stav sbírek nedovoloval jejich vystavení ve stálé expozici, pro niž beztak prozatím neexistovaly vhodné prostory. Bohaté muzejní sbírky využíval Dr. Tywoniak se svými spolupracovníky k osvětové činnosti. Využil

¹¹⁷ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

¹¹⁸ VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko*, VIII, Příbram, 2001, s. 159. ISBN 80-902821-1-3.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 159.

¹²⁰ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*, Sedlčany, 1971, s. 20.

možnosti gymnázia, kde mohl pořádat menší výstavy. V budově gymnázia byla v roce 1951 otevřena výstava Sedlčansko v pravěku. Výstavu obohatil Dr. Kareš veřejnou přednáškou Náš kraj v pravěku a poslední archeologické výzkumy na Sedlčansku. Slavnostního zahájení výstavy se zúčastnila Dr. L. Horáková-Jansová, pracovnice archeologického ústavu a vedoucí výzkumu na keltském oppidu u Hrazan. Vyzdvihla význam výstavy pro poznání pravěku Sedlčanska. Zmínila se o potřebě sedlčanského muzea získat nové prostory, neboť jeho sbírky se značně rozrostly. Výstava poskytla návštěvníkům ucelený obraz pravěkého osídlení kraje od doby kamenné až k počátkům slovanského osídlení. Archeologické vykopávky z Rybárny u Zvírotic a nálezy halštacko-laténské kultury z Křepenic a Podlipí u Třebnic se těšily velké pozornosti.¹²¹ Unikátním exponátem byla stolička mamuta ze Šípkovy cihelny u Sedlčan. Výstavu navštívilo přes 800 osob.¹²²

Významným pomocníkem Dr. Tywoniaka byl historický kroužek tvořený studenty reálného gymnázia v Sedlčanech. Základní program kroužku tvořily vlastivědný výzkum Sedlčanska a pomoc při udržování a opravách muzejních exponátů. Do činnosti členů kroužku patřily záchranný výkop na rozsáhlém archeologickém pohřebišti knovízské kultury na Zrůbku, účast na archeologickém průzkumu na Hrazanech a pomoc při zpracování bibliografie Podblanicka.¹²³

Muzeum se podařilo pro veřejnost otevřít teprve 14. června 1953, tedy 8 let po válce. Rok poté muzeum uspořádalo společně s Okresní osvětovou besedou celý cyklus přednášek: Dr. Tywoniak - Selské rebelie v našem kraji, Dr. L. Horáková Archeologické výzkumy na Hrazanech, dr. Hejna a K. Slepíčka Výzkum na Zrůbku a ve Zvíroticích, Dr. J. Pavel Proč zachraňujeme zbytky hradeb sedlčanského kostela. Přednášky vedly k živému zájmu občanů o dějiny města a okolí. Také místní noviny diskutovaly o přednáškách a též o vydání čtvrtého dílu Sedlčanka, Sedlečka a Voticka od Č. Habarta.¹²⁴ Dr. Tywoniak se neomezoval jen na práci v muzeu, ale podnikal mnoho cest za novými sbírkovými předměty, spolupracoval na záchraně sakrálních památek, snažil se zachovat mobiliáře vyvlastněných zámků v sedlčanském regionu (Nalžovice, Vysoký Chlumec a Červený hrádek). Měl myšlenku nainstalovat expozici do jednoho z těchto zámků, ale to se mu bohužel nezdařilo.

¹²¹ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

¹²² PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*, Sedlčany, 1971, s. 20.

¹²³ PÁNEK, Jaroslav. *Jiří Tywoniak (1919 – 1995)*. Benešov, 1997. s. 16. ISBN 80-902115-2-6.

¹²⁴ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

Dr. Tywoniak byl roku 1952 jmenován sedlčanským okresním konzervátorem. Díky němu se podařilo zachránit mnoho památek. Starý mlýn v Bláhově Lhotě, dřevěné chalupy v Krašovicích, sochy v Dublovicích a Osečanech. Pracoval také pro muzeum v Benešově, staral se o svou rodinu a především učil na sedlčanském gymnáziu. Každodenní dojíždění z Benešova do Sedlčan a zpět bylo při všech jeho aktivitách velmi náročné. Nelze mu tedy zazlívat, že odchází do Benešova, kde začal pracovat v archivu. Spolupráce se sedlčanským muzeem však trvala až do jeho smrti.¹²⁵

Dr. Jiří Tywoniak odešel ze Sedlčan v roce 1956. Jeho odchodem ze Sedlčan zůstalo muzeum na dva roky zavřené. Jeho nástupcem se stal až do roku 1961 učitel J. Hruša. V muzeu pracoval pouhé dva roky. Zasloužil se o to, že v roce 1959 byl předán archivní materiál uložený v muzeu do správy Okresnímu archivu v Sedlčanech v rámci tzv. delimitace.¹²⁶

V 60. letech byl okresní archiv sloučen se Státní okresním archivem v Příbrami. Veškerý materiál byl odvezen do Příbrami. Archiv se stal méně dostupný a sedlčanští amatérští historici získali pocit, že odevzdání některých důležitých archivních materiálů do Příbrami bylo unáhlené. Za Josefa Hruši se fungování muzea omezilo pouze na prezentační funkci. Sedlčanské muzeum spadalo metodicky od 50. let pod příbramské okresní muzeum. Ředitel příbramského muzea Bartoň a J. Souček z kulturního odboru ONV v Příbrami měli pozitivní vliv na sedlčanské muzeum a jejich zásluhou muzeum překlenulo období krize v 60. letech. Po odchodu Josefa Hruši zůstává muzeum na dva roky bez správce.¹²⁷

Významnou osobností pro rozvoj historického bádání v oblasti Sedlčanska byl Dr. B. Kareš. Bohuš Kareš byl povoláním lékař. Pro rozvoj regionální historie hlavně archeologie byl výjimečnou osobností. Tak jak to často bývá, o nejvýznamnější archeologický objev Kareše, se zasloužila náhoda. Při stavbě své letní chaty poblíž vesnice Hrazany ho upoutaly zvláštnosti terénu. V těchto místech zahájil amatérské vykopávky. Své nálezy zaslal do Archeologického ústavu v Praze a svůj objev zveřejnil v tisku. Archeologický ústav poslal na Sedlčansko Libuši Horákovou-Jansovou, která od roku 1948 do roku 1963 řídila výzkum na Hrazanech. Mezi vrchy Dubí a Červenka byla odkryta plocha poměrně rozsáhlého keltského oppida, které zaniklo kolem

¹²⁵ VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko*, VIII, Příbram, 2001, s. 160. ISBN 80-902821-1-3.

¹²⁶ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

¹²⁷ VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko*, VIII, Příbram, 2001, s. 161. ISBN 80-902821-1-3.

poloviny posledního století před naším letopočtem. Další nalezené předměty byly po odborném očištění, konzervování a vědeckém zhodnocení uloženy z velké části v Archeologickém ústavu, některé se dostaly do Národního muzea a jen malá část zůstala v sedlčanském muzeu. Dalšími významnými objevy byly halštatsko-laténské sídliště v Podlipí u Třebnic a zaniklá tvrz v Ústupenicích, kde provedl Kareš úspěšný výzkum se svými spolupracovníky K. Klenovcem, J. Bursíkem a ing. Kaprálkem. Jeho výzkumy nabývaly na hodnotě, neboť i přesto, že byl archeologem amatérem, dodržoval minimální zásady odborného archeologického výzkumu, uváděl přesnou lokalizaci nálezu. Zasloužil se tak o rozšíření rozsáhlé archeologické sbírky muzea. Řada vlastivědných prací o Sedlčansku byla z podnětu Dr. Kareše vydána nákladem Okresní osvětové rady.¹²⁸

Dochází ke zrušení sedlčanského okresu, jehož území je rozděleno mezi okresy okolní. V roce 1960 se v celé republice uskutečnila radikální reforma krajů. Tyto změny nemají již nic společného s historickými kraji. Z tohoto důvodu se nenazývá muzeum muzeem okresním, ale mluví se o Městském muzeu v Sedlčanech.¹²⁹ Reorganizace státní správy znamenala přestěhování muzea, neboť MěstNV potřeboval zasedací síň pro své účely. Muzeum se stěhovalo na zámek Červený hrádek.^{130,131}

¹²⁸ Tamtéž. s.162 – 163.

¹²⁹ Tamtéž. s. 164.

¹³⁰ Červený Hrádek byl v původní podobě vystaven ve 13. století. Od 16. století je znám pod názvem Červený Hrádek. O prvních majitelích nejsou téměř žádné zprávy, jen to, že se majitelé často měnili. V roce 1788 se stal majitelem lobkovického rodu a sloužil pro ubytování knížecích úředníků. V roce 1837 koupil panství František Mladota ze Solopysk. Červený Hrádek se stal sídlem nové vrchnosti. František a Vojtěch Mladota nechali sídlo opravit a Červený Hrádek dostává pseudogotický vzhled. Mladotovi byli majiteli do roku 1945, kdy došlo ke znárodnění. Prostory sloužili k rekreaci příslušníků SNB a bylo zde umístěno nožičské učiliště. V roce 1960 objekt připadl ONV v Příbrami a sloužil okresnímu archivu a městskému muzeu v Sedlčanech. Po revoluci v roce 1989 byl Červený Hrádek vrácen rodině Mladotů. V současné době je část prostor zpřístupněna pro pořádání koncertů a svatebních obřadů. Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, Historie zámku Červený Hrádek z r. 1982.

¹³¹ Archiv MM Sedlčany, Došlé spisy 1962 - 1964, inv. č. D 199, Převedení nábytku, tiskopis z 23. 6. 1962.

4. 9. Muzeum na Červeném hrádku

Změna krajů naštěstí neznamenala pro Sedlčany ústup v rozvoji. Město i nadále zaznamenávalo vzestup. Průmyslové podniky se rozrůstaly. V největší průmyslový podnik vyrostl např. STROS Sedlčany. Prosperující průmysl vedl ke zvyšování počtu obyvatel a s tím souvisela výstavba bytů. Město dostává novou tvář díky panelovým sídlištím, řadovým domům, nové budově gymnázia, učilištím s internáty, nemocnici, kulturnímu domu. Nově bylo upraveno i náměstí T. G. M.¹³²

Od roku 1960 bylo muzeum přestěhováno na Červený hrádek a byla zde soustředěna větší část okresního archivu. Místnosti přidělené muzeu nebyly pro uložení sbírek vhodné. Rozbitou střechou pronikala vlhkost, která způsobila zplsnivění dokladů o činnosti pěveckého sdružení Zábój, poškození dalších předmětů i archeologických sbírek. Zpráva inspektora pro kulturu jasně dokládala nevhodnost a neodbornost uložení sbírek a jejich poničení. Sbírký nemohly být ani ověřeny, protože byl k dispozici jen starý inventář z roku 1910, ten však byl naprosto nepoužitelný. Městskému národnímu výboru bylo přikázáno okamžité přestěhování sbírek do vhodnějších prostor a přijetí profesionálního správce sbírek.¹³³

Obětavou prací A. Kratochvíla a za pomoci muzejní uklízečky babičky Lencové, jak ji Kratochvíl jmenuje, uvedl sbírky do pořádku.¹³⁴ Přes vážné zdravotní potíže (dvakrát srdeční infarkt) pokračoval v muzejní práci. Vypracoval program, ke kterému patřila koncentrace sbírek na Červeném hrádku, protože některé předměty byly stále uloženy mimo Sedlčany. Zabezpečení sbírek nebylo dostatečné, a proto se Kratochvíl snažil deponovat cenné sedlčanské kancionály mimo běžné sbírky. Na opravu střechy nebyly peníze a bylo třeba zavést kanalizaci a elektrický proud. Sbírký byly přemístěny na sušší místa.¹³⁵ Antonín Kratochvíl pracoval na sestavení inventárního seznamu¹³⁶ sbírek a knihovny, utřídění archeologických sbírek. Chtěl obnovit tradici historického kroužku na gymnáziu. Bohužel kvůli zhoršení zdravotního stavu po třetím

¹³² PÁV, Jiří. *Sedlčany*. Sedlčany, 1994. ISBN 80-900992-5-4.

¹³³ Archiv MM Sedlčany, Došlé spisy 1962 - 1964, Doklady k jednacímu protokolu, inv. č. D 199, Tiskopis z 4. 10. 1962.

¹³⁴ Archiv MM Sedlčany, Došlé spisy 1962 - 1964, inv. č. D 199, Listy z kanceláře z 19.8. 1964, Úklid muzeum Č. Hrádek z 15.7. 1964.

¹³⁵ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*, Sedlčany, 1971, s. 27.

¹³⁶ Na sestavení inventární knihy pracoval Antonín Kratochvíl v letech 1962 až 1964. Osobní výpověď správce muzejních sbírek MM Sedlčany Jiřího Páva z 6. 2. 2008.

infarktu, který ho postihl na konci roku 1964, se musel práce v muzeu vzdát.¹³⁷

Po smrti Antonína Kratochvíla se novou správkyní muzea stala M. Frkalová. Ta byla na místo správkyně jmenována pouze formálně. Celou problematiku muzea přesouvala na pracovníky pobočky Státního okresního archivu v Příbrami.¹³⁸

Období let 1956 – 1967 není pro muzeum obdobím příznivým. Toto období výstižně charakterizuje výčet nedostatků: časté střídání správců, poničení sbírek, velmi špatné podmínky uložení, ale i diskutabilní převod předmětů na jiné instituce či soukromé osoby.¹³⁹ Štěstím pro muzeum bylo, že po houževnatém a pracovitým Antonínu Kratochvílovi přichází nový nadšený správce - Jiří Páv.¹⁴⁰

V důsledku podpory příbramského ONV a sedlčanského MěstNV dochází ke generální opravě východního křídla zámku. Muzeum získalo nové prostory k výstavním účelům. Ředitel školy v Sedlci St. Kofroň, profesor gymnásia v Sedlčanech M. Hölzel, pracovnice Oblastního muzea na Jemništi M. Kovářová a Zd. Vlček, ředitel městského kulturního domu pod jehož správu muzeum spadalo, se podíleli na nové moderní instalaci sbírek.¹⁴¹

Nové uspořádání muzea bylo následující: Archeologii byl věnován největší sál. V další místnostech byly vystaveny nálezy slovanské keramiky, gotické a renesanční kachle, gotické zámky a klíče, cínové nádoby, zbraně, veliká reprodukce obrazu Sedlčan z roku 1602 od J. Willenberga, kancionály ze 16. století a sbírky národopisné.¹⁴²

Muzeum bylo administrativně převedeno pod nově vzniklý Kulturní dům Josefa Suka v Sedlčanech. Zdeněk Vlček, ředitel kulturního domu, poskytl novému správci všestrannou pomoc.¹⁴³ První společná návštěva Červeného hrádku na jaře roku 1967 byla pro oba zdrcující – předměty naházené přes sebe, všudypřítomná plíseň a vlhké stěny. Jediné co mohli udělat, bylo pokusit se ucpat největší díry ve střeše. Od Okresního národního výboru v Příbrami se podařilo získat finance na opravu celého levého křídla zámku a na opravu střechy. Za pomoci studentů sedlčanského gymnásia se Jiřímu Pávovi přes léto podařilo provést revizi všech muzejních sbírek. Ani po důkladném vyčištění a vysušení se však nepodařilo všechny předměty zachránit, tak

¹³⁷ Archiv MM Sedlčany, Došlé spisy 1962 - 1964, inv. č. D 199, Hlavní kniha 1963. Zpráva z 30.5. 1963 a 18.9.1963.

¹³⁸ Osobní výpověď správce muzejních sbírek MM Sedlčany Jiřího Páva z 26. 4. 2007.

¹³⁹ Archiv MM Sedlčany, Došlé spisy 1962 – 1964, inv. č. D 199. Tiskopis z 20. 4. 1964.

¹⁴⁰ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*, Sedlčany, 1971, s. 27.

¹⁴³ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

tomu bylo u některých keramických nádob z předválečných archeologických nálezů, u papírových předmětů a textilií. Po nesnadném období se Jiřímu Pávovi podařilo otevřít expozici ve východním křídle zámku Červený hrádek.¹⁴⁴ Slavnostního otevření muzea 3. listopadu 1968 v rámci oslav 50 let vzniku československé republiky se zúčastnilo 800 návštěvníků.¹⁴⁵

V první etapě byly otevřeny čtyři expozice. První místnost obsahovala archeologické sbírky, šlo o nové přírůstky z výzkumu MUDr. Kareše, který pomáhal s její instalací. V druhé místnosti jsme mohli zhlédnout středověké nálezy ze Sedlčan, zvláště gotické a renesanční kachle, a nálezy ze zaniklé ústupnické tvrze. Třetí místnost představovala sedlčanské kancionály ze 16. století, jejich vystavení se z důvodu případného zcizení a poškození zvažovalo, ale nakonec byly vystaveny. Přesto však po skončení prohlídky expozice byly kancionály ukládány do trezoru a navíc se muselo dávat pozor, aby nebyly tolik vystavovány světlu. Poslední místnost byla rozdělena na dvě menší místnosti s etnografickým materiálem. Muzejní prostory byly pro veřejnost otevřeny od 14 do 16 hodin. Prohlídka byla doprovázena výkladem správce. Během zimních měsíců bylo muzeum uzavřeno.¹⁴⁶

Jiří Páv se v roce 1972 stal ředitelem gymnázia v Sedlčanech a předal správu muzea do rukou gymnaziálního učitele Miroslava Hölzela. I přes náročnou práci ředitele gymnázia se ve svém volném čase věnoval muzejním záležitostem. Nový správce se musel vypořádat s důležitými úkoly muzea – dokončit expozice, pořídit dokumentaci předmětů z 19. a počátku 20. století, obnovit Sukovu síň a řešit otázku špatného technického stavu budovy.¹⁴⁷

K expozicím pravěku, středověku, městských památek a lidových památek přibyla expozice obsahující památky z 19. a počátku 20. století. Byly to zejména dokumenty o činnosti hospodářských a kulturních spolků, o založení dráhy Olbramovice – Sedlčany a dokumenty z období vystěhování Sedlčan za okupace. Expozice byla doplněna o výtvarná díla malíře Čeňka Kvíčaly a sochaře Břetislava Bendy.¹⁴⁸

¹⁴⁴ VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko*, VIII, Příbram, 2001, s. 167. ISBN 80-902821-1-3.

¹⁴⁵ PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971, s. 27.

¹⁴⁶ HÖTZEL, Miroslav. Sedlčanské muzeum v 70. letech. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979, s. 197, 200.

¹⁴⁷ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, Sedlčanské muzeum.

¹⁴⁸ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, Zpráva o činnosti a výhledech Městského muzea v Sedlčanech.

Muzeum uspořádalo společně s kulturními institucemi a Svazem protifašistických bojovníků výstavu u příležitosti 30. výročí vystěhování Sedlčan. Podíl muzea spočíval hlavně ve výběru a zpracování shromážděného dokumentárního materiálu pro vlastní realizaci výstavy.¹⁴⁹ Výstava trvala od května do září. O odborný výklad se postaral správce muzea. Na školách byly pořádány besedy a přednášky. Na náměstí Josefa Suka byl položen základní kámen k sousoší Lidé bez domova, které má připomínat vystěhování Sedlčan.¹⁵⁰

Součástí hudebních slavností pořádaných v Roce české hudby (1974) se stala i oslava stého výročí narození Josefa Suka. Sukova osobnost se v Sedlčanech pravidelně připomíná zejména koncertním cyklem, který vrcholí koncem května, ve dnech, kdy se připomíná skladatelovo úmrtí. Při této příležitosti bylo obnoveno Sukovo muzeum v podobě Sukovy síně jako další expozice městského muzea. Ve dvou menších místnostech vzájemně propojených a oddělených od ostatních prostor muzea byly shromážděny významné písemné a obrazové dokumenty ze Sukova života a hlavně doklady o četných a přátelských vztazích Josefa Suka k Sedlčanům. Expozice také ukazovala, jak se zásluhou kulturního domu v minulých 15. letech rozvíjela ve městě Sukova hudební tradice.¹⁵¹ Pro Sukovu síň byl získán stylový nábytek od krajské památkové správy. Na její přípravě se podíleli pracovníci městského kulturního střediska a výtvarník S. M. Liška.¹⁵² Tak byla dokončena obnova muzejních expozic a nových muzejních prostor, které muzeum mělo na Červeném hrádku k dispozici.¹⁵³

Muzeum bylo pravidelně otevřeno od května do září každou neděli od 14 do 16.30 hodin. Počet návštěvníků byl v tomto roce 1 250.¹⁵⁴ Mimo otevírací dobu po předběžné dohodě se správcem muzea přicházely a přijížděly hromadné výpravy. Častými návštěvníky byly děti, většinou ve školních exkurzích nebo na výletech, kterých bylo v roce 1975 625. Červený hrádek lákal svým klidným romantickým

¹⁴⁹ HÖTZEL, Miroslav. Sedlčanské muzeum v 70. letech. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979, s. 197, 200.

¹⁵⁰ Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, 100 let sedlčanského muzea.

¹⁵¹ HÖTZEL, Miroslav. Sedlčanské muzeum v 70. letech. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979, s. 197, 200.

¹⁵² Archiv MM Sedlčany, Historie muzea, inv. č. D 142, Zpráva o činnosti a výhledech Městského muzea v Sedlčanech.

¹⁵³ HÖTZEL, Miroslav. Sedlčanské muzeum v 70. letech. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979, s. 197, 200.

¹⁵⁴ Archiv MM Sedlčany, Spisy 1967 – 77, inv. D 218, Výkaz o muzeu za rok 1975.

okolím. Správce muzea podával při prohlídce výklad. V dalších letech byl zaznamenán pokles návštěvnosti.¹⁵⁵

Muzeum neustále rozšiřovalo své sbírky. V Tyršově ulici v Sedlčanech byl proveden archeologický výzkum v roce 1977. Při výkopu rýhy pro kabel byla proražena klenba sklípku. Ve sklípku byl objeven zápis, který napsal a uložil do láhve v roce 1893 soukeník V. Rousek. Ze zápisu se dovídáme, že v tomto roce se v těchto místech sesulo sklepení a místo bylo zazděno. Nález prozkoumal okresní konzervátor V. Mathauser. Střepy středověkých a renesančních kachlů byly po konzervaci uloženy v městském muzeu.¹⁵⁶

Dalším zajímavým nálezem byla nádobka s mincemi objevená při kopání písku na zahradě poblíž stavení čp. 1 v Rovini. Po odborném zpracování numismatickým oddělením Národního muzea v Praze byl nález odevzdán muzeu. Nádoba obsahovala 276 mincí, pražských grošů, a hlavně pak rakouských a bavorských feniků ze 14. a 15. století.¹⁵⁷

Osmdesátá léta nejsou dobrým obdobím pro muzeum. Velký problém představoval špatný stav budovy zámku. Hrozilo zřícení stropu, střechou zatékalo stále více a došlo k sesunutí trámu ve věži. Neustálým žádostem a prosbám o zlepšení stavu nebylo vyhověno. Muzejní sbírky byly ohroženy vlhkostí, plísněmi, korozí a škůdci. Správce muzea Miroslav Hölzel byl již v pokročilejším věku a trápil jej špatný zdravotní stav, který mu nedovoloval se o sbírky starat tak, jak by chtěl. Nedostávalo se mu sil na přípravu výstav a přednáška ještě k tomu chod muzea komplikovaly stavební práce na zámku. Až v polovině osmdesátých let došlo k menším opravám. Sedlčanské muzeum se roku 1983 spojilo s příbramským okresním muzeem a stalo se jeho pobočkou. Archeolog Karel Sklenář zhotovil roku 1984 podrobný katalog k archeologickým sbírkám muzea v Sedlčanech.¹⁵⁸

Práce v muzeu pokračovaly inventarizací druhého stupně. Expozice muzea však zůstaly v roce 1985 uzavřeny. Důvodem byla oprava krovu a krytiny. O rok později bylo muzeum zpřístupněno a od poloviny července do konce září bylo otevřeno pro návštěvníky každou neděli odpoledne od 14. 30 do 17 hodin a pro hromadné výpravy podle dohody. Školní exkurze měly vstup bezplatný, pro ostatní návštěvníky činil vstup

¹⁵⁵ HÖLZEL, Miroslav. Sedlčanské muzeum v 70. letech. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979, s. 197, 200.

¹⁵⁶ Tamtéž. s. 200.

¹⁵⁷ HÖLZEL, Miroslav. Sedlčanské muzeum v 70. letech. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979, s. 197, 200.

¹⁵⁸ Archiv MM Sedlčany, Spisy 1978 - 1988, inv. č. D 218, Komentáře k výkazům.

1 Kč. Muzeum vycházelo vstříc i badatelům, kterým umožňovalo přístup k dokumentům.¹⁵⁹ Správce muzea Dr. Miroslav Hölzel vážně onemocněl a nepodařilo se najít vhodného zástupce. Až na počátku roku 1989 správcování převzal Jiří Páv. Byla provedena revize sbírek podle knihy přírůstků za přítomnosti Dr. Velfla, zástupce ředitele OM v Příbrami a Dr. Daňkové, pracovnice OM. Bylo zjištěno, že vlhkost a plíseň poškodila některé předměty v expozici pravěku. Silná vlhkost stěn způsobila opadávání omítky ve všech místnostech, kde byla expozice umístěna. Byla nutná oprava rozvodu elektřiny a svítidel. Byl vypracován seznam předmětů, které ve sbírkách chybí, které je nutné dohledat.¹⁶⁰ Jiří Páv si uvědomoval situaci, která ho na zámku čekala, jeho úkolem bylo uvést sbírky do pořádku a pokusit se o zachování jejich dobrého stavu. To se mu podařilo během jednoho roku. Události spojené se sametovou revolucí odsunuly problémy muzea do ústraní. Po uklidnění poměrů v roce 1990 se mohl Jiří Páv naplno věnovat muzejní otázce.¹⁶¹

Za pomoci žáků základních škol a studentů gymnázia v Sedlčanech byl proveden úklid muzea a příprava na znovuotevření muzea pro veřejnost. Muzeum bylo otevřeno 2. června 1990 na Den dětí. Expozice muzea byly zdarma zpřístupněny a navštívilo je asi 460 dětí a dospělých. Během sezóny bylo muzeum otevřeno vždy v neděli odpoledne. Bylo však možné v předem dohodnutém termínu muzeum otevřít pro různé výpravy žáků a studentů a pro zájezdy. Muzeum bylo mimořádně otevřeno v sobotu při příležitosti konání sedlčanské poutě v srpnu 1990 a v září 1990, kdy se konalo 95. výročí zahájení provozu tratí Sedlčany - Olbramovice.¹⁶²

Jiří Páv, přestože byl správcem muzea, zastával také funkci ředitele sedlčanského gymnázia, kde založil historický kroužek, který se mimo jiné podílel i na opravách sbírkových předmětů a navštěvoval památná místa na Sedlčansku.¹⁶³

Muzeum se podílelo na přípravě výstavy TGM v Sedlčanech, která proběhla na podzim roku 1990. Podařilo se získat další dokumenty, které se vztahovaly k návštěvě T. G. M. v Sedlčanech. V říjnu roku 1990 připravil Jiří Páv spolu s kronikářkou města Miluší Pávovou (manželkou Jiřího Páva) pořad k výročí vzniku

¹⁵⁹ Archiv MM Sedlčany, Korespondence musea z let 1989 - 1993, inv. č. D 228, Komentář o muzeu za rok 1986.

¹⁶⁰ Archiv MM Sedlčany, Korespondence musea z let 1989 - 1993, inv. č. D 228, Komentář k výkazu o muzeu za rok 1989 z 14. 11. 1988.

¹⁶¹ VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko*, VIII, Příbram, 2001, s. 170. ISBN 80-902821-1-3.

¹⁶² Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Komentář k výkazu o muzeu za rok 1989.

¹⁶³ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Komentář k výkazu o muzeu za rok 1989 z bez datace.

ČSFR za použití dokumentů, které jsou uloženy v muzeu. Tento pořad zhlédlo 300 studentů gymnázia a 310 žáků. V lidové knihovně byly vystaveny kancionály a městské památky a správce muzea přednášel o historii města v 16. století.¹⁶⁴

Výstava Vánoční zvyky na Sedlčansku byla nejvýznamnější a největší akcí muzea, kterou uspořádalo za spolupráce s MěLK, skauty, kronikářkou Sedlčan a redakcí časopisu *Náš kraj*. Výstava se konala v klubovně sedlčanského gymnázia. Poprvé zde návštěvníci mohli vidět jesličky ze sedlčanského kostela, obrázky na skle s vánočními motivy, vánoční pohlednice, perníkové pečivo, perníkářské formy na oplatky a další. Pro veřejnost byla otevřena od 11. prosince do 15. prosince 1990. Výstava vzbudila velký ohlas a navštívilo ji více než 1200 lidí. Součástí výstavy bylo vystoupení žáků Základní umělecké školy v Sedlčanech a hudební skupiny z Dobříše.¹⁶⁵

Muzeum mělo nadále zdarma k dispozici prostory zámku Červený hrádek. Zatím nebyla rozhodnuta otázka majitele objektu. Hlavním úkolem ze strany správce bylo zajištění běžné údržby a oprav v expozici a revize sbírkových předmětů.¹⁶⁶ V prostoru expozice byly zahájeny stavební úpravy původního vchodu, vstupní chodby, pokladny a sociální zařízení. V plánu oprav byly také omítky a malby všech místností.¹⁶⁷

Muzeum na Červeném hrádku bylo v této době malým regionálním muzeem bez správce na plný úvazek. Nebyl zpracován ani souhrnný seznam uměleckých sbírek. Mezi nejcennější sbírkové předměty muzea patří papírové a pergamenové sedlčanské kancionály z 16. století, nejvýznamnějším je tzv. Krčínův kancionál s četnými miniaturami. V majetku sedlčanského Městského národního výboru je soubor obrazů Čenka Kvíčaly, který působil na Sedlčansku asi do roku 1956.¹⁶⁸

Městské muzeum v Sedlčanech se v roce 1992 osamostatnilo a sbírky jsou převedeny pod správu majetku města Sedlčany. Muzeum pořádá ve spolupráci s Lidovou školou umění Vánoční výstavu. Tato výstava se mohla uskutečnit i zásluhou studentů gymnázia v Sedlčanech, kteří pomohli s její organizací. Jiří Páv sice roku 1994

¹⁶⁴ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Zpráva o činnosti muzea na Červeném Hrádku 1990.

¹⁶⁵ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Zpráva o činnosti muzea na Červeném Hrádku 1990 z bez datace.

¹⁶⁶ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Komentář k výkazu 1990 z bez datace.

¹⁶⁷ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Zpráva o činnosti muzea na Červeném Hrádku za 2. pololetí 1990 z bez datace.

¹⁶⁸ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Městské muzeum Sedlčany na Červeném Hrádku z 9. 1. 1990.

odchází z gymnázia, ale po dobu dalších čtyř let nadále vedl historický seminář zabývající se naším regionem a podporoval studenty v samostatném bádání.¹⁶⁹

Muzeum se opět potýkalo s problémy. Původní majitel zámku pan Jan Mladota se hlásil o své právo k navrácení zámku Červený hrádek a žádal o vystěhování muzea z prostor zámku. Díky majetkoprávním sporům nebylo možné muzeum přesunout do hospodářské části zámku. Muzeum se tedy roku 1993 stěhovalo do Sedlčan. Sedlčanské městské zastupitelstvo přesunulo muzeum do podkrovních prostor bývalé hospodářské záložny.¹⁷⁰

Správcem muzea byl nadále Jiří Páv, ale situace se značně změnila. Přestože kvůli špatnému technickému stavu budov Červený hrádku nebyl nejvhodnější pro uložení sbírek, plnilo zde muzeum svoji funkci. Muzeum bylo tedy opět přestěhováno do stísněných podmínek. Přes všechny potíže bylo období 1968 – 1992 úspěšné. Muzeum se aktivně zapojovalo do kulturního života města, velké množství návštěvníků zhlédlo sbírky, které posloužily i odborné veřejnosti.¹⁷¹

¹⁶⁹ Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142, Městské muzeum Sedlčany na Červeném Hrádku z 9. 1. 1990.

¹⁷⁰ Archiv MM Sedlčany, Spisy (korespondence) muzea za rok 2000, inv. č. D 342, Zpráva pro zasedání městské rady z 17. 5. 2000.

¹⁷¹ Archiv MM Sedlčany, Spisy 1978 - 1988, inv. č. D 218, Komentáře k výkazům 1986, 1985.

4. 10. Život muzea ve stísněných prostorách

Bývalá Okresní hospodářská záložna, dům čp. 34¹⁷² byla záchranou pro sbírky muzea. Muzejní sbírky byly uloženy v podkroví budovy. Stále se však čekalo na nové prostory, které by vyhovovaly správným parametrům řádného uložení sbírek. Předměty byly umístěny do čtyř místností. Nábytek, který byl používán pro výstavní účely, byl uložen do sklepa čp. 34 a do pronajaté stodoly v nedaleké vesnici Dublovice. Jiří Páv se snažil pořádat výstavy v prostorách na radnici, v Kulturním domě Josefa Suka nebo v knihovně. Muzeum spolupracovalo se sdružením rodáků a přátel Sedlčanska. Tento spolek však v roce 1996 zanikl. Při muzeu vznikla postupně skupina dobrovolných spolupracovníků. Jednalo se o starší občany z města a okolí a o studenty sedlčanského gymnázia, kteří vztah k historii získali v dějepisném semináři ve škole. Muzeum spolupracovalo s místním farním muzeem a podporovalo aktivity společenských organizací ve městě i v okolních obcích.¹⁷³

K 50. výročí vystěhování Sedlčan se konala výstava Sedlčany byly vystěhovány.¹⁷⁴ Následující rok probíhaly oslavy 700 let od založení města Sedlčany. Jiří Páv připravil přednášku Sedlčanské spolky v 19. století. Další přednášky, které se týkaly dějin města, si připravili Karel Sklenář – Pravěké osídlení Sedlčanska, Miroslav Hroch – Sedlčany za Lobkoviců, Jiří Burian – Perspektivy města Sedlčan a Daniel Doležal – Sedlčany za Rožmberků. Ve dnech 17. – 26. června 1994 se konala výstava Městské památky v oddací síni Městského úřadu. Byly zde vystaveny archeologické exponáty, doklady městského práva, cechovní památky a kancionály. Partnerství Sedlčan s francouzskými Taverny umožnilo Jiřímu Pávovi prezentovat některé muzejní předměty na tamní menší výstavě. Prosinec 1994 byl významným měsícem v roce, kdy se slavilo 100 let od založení muzea v Sedlčanech. Výstavu navštívil Jiří Tywoniak, který působil v letech 1947 až 1956 jako správce muzea. Vrátil se do Sedlčan téměř po 50 letech. Výstavu shlédlo 913 návštěvníků.¹⁷⁵ V Kulturním domě Josefa Suka proběhla v květnu roku 1995 výstava k připomenutí 50 let od konce války Sedlčany 1939 – 1945.¹⁷⁶

¹⁷² Po I. Světové válce došlo k rekonstrukci a rozšíření domu č. 35, bývalá Hospodářská záložna dostává č. p. 34.

¹⁷³ Archiv MM Sedlčany, Spisy 1998, inv. č. D 325, Komentář k dotazníku.

¹⁷⁴ KUNDRLÍK, Vl. Bude tomu 50 let. In *Sedlčanský kraj*, roč. 4, 1993, č. 21, s. 5.

¹⁷⁵ Archiv MM Sedlčany, Kniha návštěv od roku 1994 do 1999, inv. č. D 324.

¹⁷⁶ Archiv MM Sedlčany, Plakáty z let 1990 – 2001, inv. č. D 255.

V letech 1995 – 1998 probíhaly v Sedlčanech v centru města stavební práce. Byly nalezeny předměty, které signalizovaly, že bylo objeveno místo historicky cenné. Sedlčanské muzeum spolu s Okresním muzeem v Příbrami, s Ústavem archeologické památkové péče středních Čech v Praze započalo záchranné archeologické práce. Po odborném průzkumu se našly menší části archeologických artefaktů, které pocházely z období středověku. Předměty byly odevzdány do muzea, aby bylo provedeno jejich důkladné ošetření.¹⁷⁷ Následně se konala menší výstavka v Městské knihovně Sedlčany, kde Jiří Páv podal informace o průzkumných akcích. Ve dnech 11. - 26. prosince 1996 se konala výstava Tajemství středověkého domu. Návštěvníků muzejních expozic a pořádaných výstav bylo v roce 1997 2 715.¹⁷⁸ V roce 1998 se muzeum zúčastnilo Jubilejní výstavy pořádané 24. – 27. června 1998 v Kulturním domě Josefa Suka. Výstava byla rozdělena na dvě části. Část komerční prezentovala výrobní, obchodní a služby poskytující firmy. Druhá část představovala činnost institucí, škol, sdružení a spolků.¹⁷⁹ V roce 1999 se od 10. 6 – 30. 6. konala výstava Lidová architektura Sedlčanska v kresbě a dokumentární fotografii. 14. 6. – 4. 8. 2000 proběhla fotografická výstava Sedlčany včera a dnes. Pořádané výstavy měly veliký úspěch a to nejen u domácího publika.¹⁸⁰

V roce 1998 se prováděla inventarizace sbírek. Bylo zjištěno, že muzeum spravuje předměty pod necelými 3 500 inventárními čísly. Příruční knihovna, převážně zaměřená na regionální problematiku, obsahuje 2 500 svazků. Koupěmi nových předmětů, dary od soukromých osob, archeologickými nálezy se fond stále více rozrůstal.¹⁸¹ Muzeum mělo velký zájem o předměty z archeologického průzkumu prováděného v keltském oppidu na Hrazanech v 50. a 60. letech. Snahou správce bylo zapojení sbírek muzea do centrální evidence sbírek.¹⁸²

Muzeum díky houževnatosti svého správce spolupracovalo s novinami i časopisy, televizí i rozhlasem. Podporovalo spolupráci se školní mládeží a studenty místního gymnázia, ale i skautským hnutím. Uložené materiály využívají i vysokoškolští studenti. Muzeum se chystalo k připojení do Asociace českých a

¹⁷⁷ Archiv MM Sedlčany, Kniha návštěv od roku 1994 do 1999, inv. č. D 324, Archeologické nálezy z roku 1995.

¹⁷⁸ Archiv MM Sedlčany, Spisy muzea za rok 1997, inv. č. D 323, Roční výkaz o muzeu za rok 1997.

¹⁷⁹ HÖLZEL, Miroslav. Jubilejní výstava v Sedlčanech 1998. In *Radnice*, 1998, roč. III, č. 4, s. 1.

¹⁸⁰ Archiv MM Sedlčany, Plakáty z let 1990 - 2001, inv. č. D 255, Lidová architektura Sedlčanska.

¹⁸¹ Archiv MM Sedlčany, Spisy 1998, inv. č. D 325, Roční výkaz o muzeu za rok 1998 z 28. 1. 1999.

¹⁸² VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko*, VIII, Příbram, 2001, s. 173. ISBN 80-902821-1-3.

moravskoslezských muzeí a galerií, poskytovalo muzejní zápůjčky do okolních galerií a muzeí. Jiří Páv zajišťoval základní konzervaci sbírek, ale náročnější zásahy byly svěřovány do rukou odborníků. Muzeum bylo financováno z příspěvku obce a z grantu Ministerstva kultury ČR. Muzeum působilo již devátý rok v provizorních podmínkách, ale tato skutečnost činnost muzea nikterak neomezovala. Byla však ohrožena samotná podstata muzea. Archeologický ústav nechtěl vydat muzeu některé archeologické nálezy kvůli obavám, že muzeum není schopno zajistit odpovídající prezentaci a především uložení těchto předmětů.¹⁸³ Již v roce 1996 rozhodlo městské zastupitelstvo o celkové rekonstrukci staré radnice, která se nachází na náměstí T. G. Masaryka, její budovy by měly sloužit muzeu. Nedostatek finančních prostředků tento projekt odsunul.¹⁸⁴ Sedlčanské městské zastupitelstvo se dne 26. dubna 2000 usneslo a schválilo rozpočet na tento rok, jehož součástí byla projektová dokumentace na rekonstrukci nemovitosti čp. 136 a 137 v Sedlčanech, což byla budova staré radnice.¹⁸⁵

¹⁸³ Tamtéž, s. 173.

¹⁸⁴ Archiv MM Sedlčany, Spisy (korespondence) muzea za rok 2000, inv. č. D 342, Zpráva pro zasedání Městské rady z 17. 5. 2000.

¹⁸⁵ HROCH, David. Městské muzeum zahajuje provoz. In *Sedlčanský kraj*, 2002, roč. 13, č. 42, s. 6.

4. 11. Historie staré radnice

První zprávy o tomto objektu jsou ze 16. století. Bylo v nich doloženo, že na úpravách radniční budovy pracovali vlašští dělníci deset let. Podle nejstaršího vyobrazení města od Jana Willenberga z roku 1602 měla radnice renesanční štít a s největší pravděpodobností byla zdobena sgrafity. Jako dominantní budova vévodila měšťanským domům.¹⁸⁶ Její základy jsou znatelné do dnešní doby. Nejstarší část se nachází v místech, kde je v současné době umístěno zlatnictví a sklepy.¹⁸⁷ Radnice zažila několik požárů v 17. a 18. století. Byla přestavována a postupem času ztrácela svůj původní ráz. Na její opravy nebylo dostatek financí, stala se tak prázdnou a pustou budovou. Návrhy na její přestavbu přišly až v roce 1795. Původně měla radnice budovy dvě. Dodnes jsou zde dvě popisná čísla. Následně došlo ke spojení a u zadní části budovy ke zvýšení. Podle dobových fotografií z 19. století se v zadní části radnice nacházely radniční hodiny. Dnes jsou v přední části. Při radnici se nacházela šatlava, která byla během 19. století obnovena. Její součástí tvořila kůlna pro městskou stříkačku a hasící náradí.¹⁸⁸

Sedlčany se po zrušení roboty roku 1848 staly sídlem okresního soudu a berního úřadu. Pro tyto účely byla budova staré radnice přestavěna a rozšířena. V roce 1868 bylo v Sedlčanech zřízeno Okresní hejtmanství. Obec měla zájem na tom, aby působilo v prostorách radnice. Byly zde zřízeny kanceláře a byty. Radnice výhradně sloužila okresnímu hejtmanství až do roku 1934.¹⁸⁹

V období první republiky byla postavena nová moderní budova pro Okresní úřad (dnes budova Okresního úřadu slouží jako nemocnice).¹⁹⁰ Po získání nové budovy pro okresní úřad byly ve staré radnici v přízemí zřízeny obchody. V dalších prostorách sídlila živnostenská škola a další část byla přestavěna na byty. V období vystěhování Sedlčan v letech 1943 - 1945 zde sídlila vojenská správa cvičiště SS.¹⁹¹ Po 2. světové válce zde působily organizace Okresní péče o děti a mládež, ordinace a ambulatorium

¹⁸⁶ Tamtéž, s. 6.

¹⁸⁷ DAV, Městské muzeum bude mít důstojné místo, In *Sedlčanský kraj*, 2001, roč. 12, č. 46, s. 6.

¹⁸⁸ HROCH, David. Městské muzeum zahajuje provoz. In *Sedlčanský kraj*, 2002, roč. 13, č. 42, s. 6.

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 6.

¹⁹⁰ DAV, Městské muzeum bude mít důstojné místo, In *Sedlčanský kraj*, 2001, roč. 12, č. 46, s. 6.

¹⁹¹ HROCH, David. Městské muzeum zahajuje provoz. In *Sedlčanský kraj*, 2002, roč. 13, č. 42, s. 6.

Okresní nemocenské pojišťovny, ordinace Masarykovy ligy proti tuberkulóze, úřadovna Odborů, Jednotný svaz českých zemědělců. Krátce zde působil sekretariát Okresního výboru čs. svazu mládeže. V přízemí směrem k náměstí zbylo místo pro obchodní činnost, kde se vystřídaly obchody s textilem, holičství a prodejna knih.¹⁹²

Rok 1954 přinesl velkou změnu. Dochází k rozsáhlé adaptaci a radnice se stává obytným domem. Pouze v přízemní části směrem k náměstí byl zachován prostor pro prodejnu, kde v 70. letech působila firma Klenoty (později Brilant, dnes Klenotnictví). Tato část byla opravena. Když probíhala oprava, byl z nároží radnice u vchodu do hostince U Zlaté koruny vyzvednut náhrobní kámen s nápisem z konce 16. století. Kámen byl převezen na Červený hrádek, zapsán do katastru města a dnes vítá návštěvníky při vstupu do muzea.¹⁹³

¹⁹² DAV, Městské muzeum bude mít důstojné místo, In *Sedlčanský kraj*, 2001, roč. 12, č. 46, s. 6.

¹⁹³ Tamtéž, s. 6.

4. 12. Muzeum ve své vlastní budově

Slavnostní otevření městského muzea v budově staré radnice v Sedlčanech proběhlo ve čtvrtek 14. listopadu 2002 v 10. 00 hodin. Muzeum získalo novou budovu, která byla ve velmi krátké době (listopad 2001 – srpen 2002) opravena příbramskou stavební firmou Formen. Tím získala stará, nevzhledná a chátrající budova nový vzhled a stala se ozdobou sedlčanského náměstí TGM. U příchozích návštěvníků tak vyvolá pocit volnosti a vzdušnosti.¹⁹⁴

Slavnostní otevření zahájil Mgr. David Hroch, který byl jmenován novým ředitelem muzea. Otevření se zúčastnila řada významných osobností ze Sedlčan, okresu Příbram a Středočeského kraje.¹⁹⁵ Správce muzejních sbírek Jiří Páv svým projevem připomněl více než stoletou historii sedlčanského muzea v dobových souvislostech a také práci desítek obětavých občanů města a širokého okolí. Byli to oni, kteří muzejní sbírky shromažďovali, pečovali o ně. Např. v době, kdy se muzeum muselo vystěhovat z Červeného hrádku, v době, kdy došlo k násilnému vystěhování Sedlčan v době okupace, stáli při záchranných akcích a snažili se muzejní sbírky uchovat. Díky této spolupráci, která vedla k určité historické kontinuitě, mohlo muzeum uplatnit své poslání i vůči veřejnosti. Jiří Páv poděkoval všem, kteří se zasloužili o nové prostory pro muzeum.¹⁹⁶

Vystoupil také starosta města, ing. Jiří Burian, který osvětlil problémy kolem získání financí na přestavbu tzv. staré radnice. Zdůraznil, že celá stavba byla hrazena z prostředků města, a vysoce ohodnotil práci architektů Miroslava Řepy, Vladimíra Pýchy a architekta Miroslava Cihelky.¹⁹⁷ Symbolické přestřižení červené pásky za potlesku přítomných se ujal starosta města ing. Jiří Burian a ředitel muzea Mgr. David Hroch. Poté následovala prohlídka muzejních sbírek. Hosté mohli shlédnout expozici

¹⁹⁴ Městské muzeum Sedlčany je otevřené. In *Radnice*, roč. VII., 2002, č. 12, s. 5.

¹⁹⁵ Při zahájení vystoupily studentky gymnázia v Sedlčanech s literárním příspěvkem a dětský pěvecký sbor *Alegro Canto* pod vedením sbormistryně Martiny Tomáškové. Městské muzeum Sedlčany je otevřené. In *Radnice*, roč. VII., 2002, č. 12, s. 5.

¹⁹⁶ HROCH, David. Městské muzeum slavnostně zahájilo. In *Radnice*, roč. VIII., 2003, č. 1, s. 5.

¹⁹⁷ Mezi dalšími, kteří se ujal slova byl senátor Jaromír Volný, který ocenil dokonalost a harmonii nově zrekonstruovaných interiérů. Dále promluvili zástupci hejtmána Středočeského kraje pánové Zbyněk Šorm a František Vácha. Dr. Josef Velfl, ředitel Hornického muzea v Příbrami, připomenul dlouholetou spolupráci obou muzeí a zdůraznil, jak krásné prostory muzeum získalo. HROCH, David. Městské muzeum slavnostně zahájilo. In *Radnice*, roč. VIII., 2003, č. 1, s. 5.

pravěku, středověku, renesance se sedlčanskými kancionály a vzpomínkou na Jakuba Krčína a cechovní komnatu s restaurovaným souborem pohřebních štítů.¹⁹⁸

Celkové náklady na rekonstrukci staré radnice činil 13, 5 milionu Kč. Výrazná finanční pomoc přišla z grantu odboru kultury Středočeského kraje (300 tisíc Kč) a od České spořitelny ve formě sponzorského daru (100 tisíc korun).¹⁹⁹

Muzeum zpřístupnilo pro návštěvníky pouze první část budovy, kde si mohli prohlédnout archeologické nálezy z Křepevic, Zvírotic, Líchov, Krásné Hory, Krašovic a jiných obcí. Obzvláště pozoruhodnými exponáty jsou stolička mamuta, nástroje z kamene, velké zásobnice a bronzové šperky. O životě ve středověku vypovídají zdobené gotické kachle z 15. století, nalezené v ulici 28. října při stavbě finančního úřadu, středověká keramika, gotické klíče a zámky a lebka s trepanačním otvorem. V dalších dvou místnostech v prvním patře byly vystaveny významné renesanční kancionály, které jsou bohatě zdobeny, dokumenty ze života Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan, cechovní památky a zbraně. Nedílnou součástí expozice byly obrazy a fotografie pořízené fotografem Martinem Steckerem a Čeňkem Habartem. Před schodištěm, které nás zavede do prvního patra stále expozice, byl umístěn podsvícený obraz aleje letitých stromů, který nás jakoby zavádí na cestu za poznáním historie.²⁰⁰

Expozice byla nainstalována do moderně pojatých prosklených vitrín, které vyrobil pro muzeum pan Ondřej Kulha z Prahy. Pan Luboš Bártů z Kosovy Hory zhotovil panely pod fotografiemi.²⁰¹

Městské muzeum Sedlčany se stalo velkou výzvou do budoucna pro všechny zaměstnance muzea. Mělo by za podpory městského úřadu spolupracovat s ostatními místními institucemi, zvláště s Kulturním domem Josefa Suka a Městskou knihovnou. Muzeum se stalo jedním z hlavních článků kulturního a společenského dění ve městě a regionu.²⁰²

Druhá část expozice, druhé patro, byla slavnostně otevřena 12. června 2003. Slavnostního otevření se zúčastnili včetně ředitele muzea Mgr. Davida Hrocha a historika Jiřího Páva architekti Vladimír Pýcha, Miroslav Řepa a Ing. Miroslav Cihelka, starosta města Sedlčan Ing. Jiří Burian, místostarosta města Miroslav Holzel. Novou instalaci sbírek provedli David Hroch, ředitel, Jan Kuthan, redaktor, Jiří Páv, historik,

¹⁹⁸ HROCH, David. Městské muzeum slavnostně zahájilo. In *Radnice*, roč. VIII., 2003, č. 1, s. 5.

¹⁹⁹ BURIAN, Jiří. Slavnostní otevření muzea. In *Radnice*, roč. VIII., 2003, č. 1, s. 1.

²⁰⁰ Městské muzeum Sedlčany je otevřené. In *Radnice*, roč. VII., 2002, č. 12, s. 5.

²⁰¹ HROCH, David. Městské muzeum slavnostně zahájilo. In *Radnice*, roč. VIII., 2003, č. 1, s. 5.

²⁰² HROCH, David. Městské muzeum slavnostně zahájilo. In *Radnice*, roč. VIII., 2003, č. 1, s. 5

Karel Koutský, pracovník Ústavu archeologické památkové péče středních Čech, Petr Sůsa, aranžér a malíř a Vladimír Šindelář, pracovník Městského muzea v Milevsku.²⁰³

4. 13. Podoba současného muzea

Muzeum pracuje pod vedením svého ředitele Mgr. Davida Hrocha. Významným pomocníkem je historik Jiří Páv, který má na starosti depozitář, spravuje sbírky, zavedl archiv seminárních prací studentů a fotografií s regionální tematikou. Seminárních prací je evidováno přes 200 a fotografií kolem 15 000. Jiří Páv spravuje inventární knihu. Do dnešní doby má muzeum dvě inventární knihy. První byla sepsána Antonínem Kašparem v roce 1910, druhá Antonínem Kratochvílem během let 1962 – 1964. Od roku 1982 pokračuje v této knize Jiří Páv zápisy přírůstků muzejních předmětů. Hovoříme-li o inventáři, nesmíme zapomenout na inventární knihu archeologických sbírek Městského muzea v Sedlčanech, kterou započala archeoložka Libuše Horáková-Jansová. Katalog archeologických sbírek vypracoval v roce 1984 archeolog Karel Sklenář. Je veden seznam knih uložených v muzeu, knihy opatřil štítky a poprvé seřadil Antonín Kratochvíl. V muzeu jsou dále zaměstnány dvě pracovnice. Jedna obstarává práci účetní a vede pokladnu, druhá se stará o pořádek v muzeu.²⁰⁴

Vstupu do muzea vévodí náhrobní kámen z konce 16. století, který byl původně součástí nároží staré radniční budovy. Následuje velká prosklená vitrína, ve které jsou uloženy předměty charakterizující sbírky muzea. Místnost v přízemí slouží k pořádání nejrůznějších výstav, přednášek, hudebním večerům. Funguje zde malá kavárna s prodejem propagačních materiálů, publikací, místní keramiky a upomínkových předmětů. Místnost v prvním patře je věnována pravěkému osídlení krajiny středního Povltaví. Jsou zde vystaveny kamenné nástroje, jakou jsou sekyrky, motyky, škrabadla z pazourku. Dále zde najdeme ozdoby z bronzu, misky, hrnečky a zásobnice z nalezišť u Křepevic, Zvírotic, Líchov, Krásné Hory, Krašovic a z jiných míst. Největší zajímavostí je stolička mamuta, která byla nalezena v místě Šípkovy cihelny u Sedlčan. Významné naleziště keltského oppida zde reprezentují nástroje ze železa, nádoby,

²⁰³ PÁV, Jiří. Otevření muzea v Sedlčanech. In Podbrdsko X, Příbram, 2003, s. 274. ISBN 80-902821-7-2.

ISSN 1211-5169.

²⁰⁴ PÁV, Jiří. Otevření muzea v Sedlčanech. In Podbrdsko X, Příbram, 2003, s. 274. ISBN 80-902821-7-2.

ISSN 1211-5169.

tkalcovské závaží a repliky keltských mincí. Celá expozice je doplněná dokumentárními fotografiemi, mapami a plánky archeologických nalezišť.²⁰⁵

Při vstupu do další místnosti nacházíme exponáty z nalezišť u Nalžovického Podhájí, Sedlčan, Krásné Hory a Osečan, které nás zavádějí do počátku slovanského osídlení krajiny. Oddělení středověku dotváří keramika, gotické zámky, klíče a části gotického ostění ze sedlčanského kostela sv. Martina. V této části je umístěna lebka s trepanačním otvorem z 15. století a soubor zdobených nádob z tvrže v Ústupenicích. Významnou součástí jsou bohatě zdobené gotické kachle s náboženskými, heraldickými a loveckými náměty.²⁰⁶

Následující expozice je věnována osobnosti Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan. Zde stojí za zmínku tzv. Krčínův kancionál. Na tuto expozici navazuje tzv. cechovní síň. Součástí vystavených předmětů je drobné řemeslnické nářadí, kniha soukenického cechu z roku 1541, cínové nádoby. Stěna místnosti je vyzdobena souborem cechovních pohřebních štítů, které byly vyrobeny z voskovaného plátka hrubší struktury a byly jednostranně ozdobeny malbami. Celá expozice je doplněna dobovými zbraněmi a válečným bubnem z 18. století.²⁰⁷

Druhé patro patří především hudebnímu skladateli a houslistovi Josefu Sukovi. Originální dokumenty, předměty a fotografie vypovídají jednak o životě Josefa Suka, ale i o vztahu k rodným Křečovicím i krajině středního Povltaví. Další část výstavních prostor je věnována národopisným sbírkám, které pro muzeum získal především učitel a vlastivědný pracovník Čeněk Habart. Historie regionu z 19. a 20. století je prezentována předměty, dokumenty a fotografiemi z tohoto období. Především je zde vyzdvížena 2. světová válka, vystěhování Sedlčan.²⁰⁸

²⁰⁵ Archiv MM Sedlčany, Písemný materiál Městského muzea Sedlčany. (nezařazeno)

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ Tamtéž.

²⁰⁸ Tamtéž.

5. Významné osobnosti sedlčanského muzea

Jan Baxa

Jako řídící učitel působil Jan Baxa v Sedlčanech od roku 1861 do roku 1899. Věnoval se své početné rodině (jeho syn Karel Baxa byl pražským primátorem) a svěřené mládeži, kterou vedl k lásce k vlasti. Zdůrazňoval a propagoval české dějiny, sílu Čechů, jejichž úsilí dovedlo národ až k samostatnosti. Miloval také přírodu a hudbu.

Jeho přičiněním zpívala několikrát v kostele slavná hvězda Ema Destinová. Přátelil se s Antonínem Dvořákem, s řídícím učitelem Sukem z Křečovic, který byl otcem slavného hudebního skladatele Josefa Suka. Byl zakladatelem a dirigentem pěveckého spolku Zábój. Pracoval téměř ve všech spolcích a byl velmi oblíbený u občanů i u svých žáků. Jan Baxa byl prvním předsedou muzejního spolku a stál tak u vzniku dnešního muzea v Sedlčanech.²⁰⁹

Čeněk Habart

Čeněk Habart se narodil 21. září 1863 v Předbořicích. Do obecné školy chodil v Kovářově. Studoval v Praze na reálce a učitelském ústavu. Ve studentských letech se stýkal s přáteli Čeněkem Holasem, horlivým sběratelem a později i vydavatelem národních písniček zdejší krajiny, a Čeněkem Zíbrtem, tehdejší studentem, pozdějším univerzitním profesorem, nadšeným folkloristou, spisovatelem a redaktorem národopisného sborníku *Český lid*. Spolu s nimi hrával divadelní představení, pořádal přednášky a založil knihovnu v Kovářově. Zajímal se o zvyky, obyčeje, rčení, pořekadla a popěvky zdejšího lidu. Proto byl přizván ke spolupráci při pořádání Národopisné výstavy československé roku 1895 v Praze. Aby vzbudil zájem široké veřejnosti o tuto akci, uspořádal s několika nadšenci menší okresní výstavky v Sedlčanech a v Sedlci. Tím zachránil mnohé památky před zničením. Svou činností dal podnět k založení muzea v Sedlčanech.²¹⁰

Habart působil jako spolupředatel také při pořádání okresních výstav hospodářských, průmyslových a školských v Sedlčanech a v Sedlci. Sám vystavoval ještě v Soběslavi (1898) a v Táboře (1902), kde byl vyznamenán čestným diplomem

²⁰⁹ Odhalení pamětní desky říd. učiteli Janu Baxovi v Sedlčanech. In *Rolnické listy*, roč. L., 1934, č. 5, s. 54.

²¹⁰ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 4. díl*, Sedlčany, 1995, s. 9, ISBN 80-9011734-0-3.

s právem ražení zlaté medaile. Na vyzvání okresního školského rady zaslal své fotografie a popisy dětských her na světovou výstavu do Petrohradu. V petrohradském výstavním katalogu bylo použito několik reprodukcí jeho obrázků jako ukázky jihočeského školství.²¹¹

Habart se věnoval také literární práci. Přispíval do regionálních tiskovin (Český jih v Táboře, Povltavské listy, Rolnické Listy v Sedlčanech) a do pražského Národopisného věstníku. Působil jako redaktor divadelních her pro mládež, sám je také psal. Vydal nákladem B. Kočího v Praze tři původní hry, Princeznu Zlatohvězdku, Tajemný dub a Lesní ženku, k nimž hudbu a zpěvy komponoval Antonín Schwarzinger. Byly hrány nejen v nejrůznějších místech republiky, ale i v cizině (v Porýnsku, Americe, v Čupriji v Jugoslávii aj.). Napsal s pomocí kolegů učitelů a dalších regionálních pracovníků monografii o dějinách tehdejšího sedlčanského, sedleckého a votického okresu.²¹²

Povoláním byl Čeněk Habart učitel. Třináct let působil v Petrovicích, poté učil více než rok v Jesenici, dalších pět let jako řídící učitel v Odlochovicích, čtrnáct let v Jetřichovicích a posledních deset let ve Voticích. V tomto městě byl několik let členem obecního zastupitelstva, předsedou okresního osvětového sboru a náboženské obce československé. Zemřel 24. května 1942.²¹³

Bohatá činnost Čeňka Habarta byla nejednou oceněna i vyznamenána. Čtenářsko - ochotnický spolek v Petrovicích jej jmenoval svým čestným členem, Okrašlovací spolek v Sedlčanech členem zakládajícím, obec Jetřichovice svým čestným občanem. Školní úřady mu udělili řadu pochvalných dekretů, čestný ředitelský titul.²¹⁴

Jindřich Fliegl

Jindřich Fliegl působil jako sedlčanský žurnalista, redaktor a kulturní spolkový pracovník. Osobnost Jindřicha Fliegla je spjatá s činností mnoha spolků, ve kterých pracoval dobrovolně, obětavě a s plným nasazením. Byly jimi Jednota pošumavská, Sokol, Okresní museum, Beseda aj.²¹⁵

Jindřich Fliegl se narodil 3. června 1865 v Sedlčanech, kde jeho otec pracoval jako městský důchodní. Do roku 1876 chodil do Obecné školy v Sedlčanech, poté

²¹¹ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 2. díl*, Sedlčany, 1995, s. 453, ISBN 80-901509-6-9.

²¹² Tamtéž, s. 455.

²¹³ Tamtéž, s. 456.

²¹⁴ Tamtéž, s. 456.

²¹⁵ KRATOCHVÍL, Antonín. *Dějiny města Sedlčan*. Sedlčany, 1938. s. 50.

studoval na reálném gymnáziu a v roce 1887 – 1888 absolvoval Obchodní školu K. P. Kheila v Praze. V Sedlčanech založil svůj vlastní drogistický obchod. Pro zájmy národní, veřejné

a spolkové zapomínal na sebe i na svůj prospěch. V roce 1894 začal v Sedlčanech vydávat čtrnáctideník Povltavské listy, který s přestávkami vycházel až do roku 1913. V něm uveřejnil řadu pěkných dějepisných článků. Přispíval i do jiných krajinských listů. Činným byl v Sokole, kde měl funkci starosty, místostarosty, náčelníka, jednatele, župního jednatele. Po státním převratu vydal Průvodce po Sedlčansku. Chtěl vydat dějiny města Sedlčan. Za tímto účelem probádal městský archiv a jeho dílo zůstalo v podobě rukopisu.²¹⁶

Jindřich Fliegl opatřil stanovy muzea v Čáslavi, které posloužily jako vzor pro založení muzea v Sedlčanech. Působil v přípravném sboru ke vzniku muzea v Sedlčanech, později byl zvolen i do výboru muzea, pracoval také jako pokladník. Byl také propagátorem myšlenky, aby nebyly zachraňovány pouze památky, ale aby byla věnována pozornost gruntovním knihám, cechovním listům, archiváliím, které se týkaly historie Sedlčanska. Díky svým kontaktům s tehdejšími známými historiky přispíval k rozvoji badatelské a vlastivědné práce. Pro muzeum a uchování mnoha historických památek vykonal mnoho užitečné práce. K jeho významným počínům je nutné připsat činnost kronikáře. Byl prvním kronikářem v Sedlčanech. Zemřel náhle 14. července 1925.²¹⁷

Marie Chroustová

Slečna Marie Chroustová přichází do Sedlčan v roce 1886 z Pacova, kde pracovala jako podučitelka. 1. září 1886 se stává novou členkou učitelského sboru pětileté Obecné školy v Sedlčanech. Jako řídící učitel zde pracoval Jan Baxa.²¹⁸

Na ustavující valné hromadě muzejního spolku 10. června 1894 byla zvolena do výboru a v krátké době se stala kustodkou muzejních sbírek. Později pracovala jako jednatelka muzejního spolku. Celých 15 let se věnovala sbírání, upravování a evidenci všech sbírek. Neúnavně hledala nové vhodné místnosti pro uložení historických předmětů. Měla velkou zásluhu na nové instalaci muzejních sbírek

²¹⁶ JIP. Z kroniky města. Rok 1925. In *Radnice*, 1998, roč. III., č. 2, s. 7.

²¹⁷ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 2. díl*, 2. vydání. Sedlčany, 1994. ISBN 80-901509-6-9.

²¹⁸ Státní okresní archiv Příbram, Obecná škola Sedlčany, Kronika 1861 – 1906, Pětiletá škola obecná v Sedlčanech, Neuspořádaný fond.

v prostorách určených pro muzeum.²¹⁹

Slečnu Marii Chroustovou pronásledovaly často choroby, které jí znemožňovaly vykonávat učitelské povolání. V roce 1906 požádala o dovolenou z důvodu studijní cesty do Ameriky. V Severní Americe pobyla tři měsíce. Po návratu uspořádala dvě přednášky, které se těšily velkému zájmu. Přinesly zajímavé informace, ale i finanční obnos, který byl získán z dobrovolného vstupného a byl použit na charitativní účely a učební pomůcky. K velkému zhoršení zdravotního stavu došlo v roce 1910, kdy se musela podrobit v Německém Brodě bolestivé operaci krku. V roce 1912 se vrací do školy.²²⁰

Ze žádných historických pramenů nebylo možné zjistit bližší informace o této ženě, která představovala pro muzejní spolek nadšenou a obětavou pracovníci.

Josef Barták, kulturní pracovník

Narodil se roku 1844 v Kamenici. Roku 1867 vystudoval gymnázium v Praze. Byl odveden k vojsku a potom začal pracovat s rodiči na statku. Protože se tehdy nedostávalo učitelů, školní úřady mu nabídly, aby se stal učitelem, což odmítl. Vypomáhal asi osm let v kanceláři starostovi. Přitom si všímal veřejného života, brzy byl znám jako autonomista. V roce 1874 se přiřazenil do Jesenice a stal se obecním starostou, úřad zastával 10 let. Potom byl od roku 1891 tajemníkem obce Nedrahovice. Brzy nato se stal členem okresního zastupitelstva a okresní školní rady. Tehdy byl český národ rozdělen na Staročechy a Mladočechy. Barták se stal horlivým Mladočechem a tím si proti sobě poštvál okresního hejtmana. Následky se brzy ukázaly. Když okresní zastupitelstvo zvolilo Bartáka okresním starostou, nebyla jeho volby potvrzena. Když byl zvolen podruhé, stalo se totéž, ale s výhrůzkou, že při opětovném zvolení bude rozpuštěno okresní zastupitelstvo a okresu se ustanoví nucená správa. Okresním starostou byl zvolen JUDr. Martínek a Barták okresním tajemníkem. Mladočeská strana nabídla Bartákovi poslanectví, on však odmítl. Jako okresní tajemník měl malý plat, zato hodně práce a povinností. Ke všemu byl sám a ještě dohlížel na silnice, obstarával okresní stravovnu a vyučoval v hospodářské škole zákonům a samosprávě. Odešel v roce 1914 na odpočinek, ale stále si všímal všech kulturních i veřejných záležitostí a upřímně je podporoval. Zemřel 4. dubna 1923 a byl pohřben v Praze na

²¹⁹ Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích, inv. č. D 70, Rukopis z 25. 9. 1909.

²²⁰ Státní okresní archiv Příbram, Obecná škola Sedlčany Kronika 1861 – 1906, Pětiletá škola obecná v Sedlčanech, Neuspořádaný fond.

Olšanech. Josef Barták patřil k nejzasloužilejším veřejným pracovníkům našeho kraje.²²¹

Josef Poustka, starosta města Sedlčan

Josef Poustka se narodil 3. září 1876 v Sedlčanech. Od 1. září. 1881 do 15. července 1888 chodil do obecné školy v Sedlčanech. Po obecné škole nastoupil na školu v Linci, kde se v letech 1888 – 1891 vyučil hodinářem. Po absolvování začal pracovat u hodináře Otakara Šťastného na Václavském náměstí, kde působil od 1. září 1891 do 15. dubna 1892. Od 1. května 1892 do 30. května 1893 studoval v hodinářské škole v Karlsteině v Dolních Rakousích. Další zkušenosti ve svém oboru získal v Ledči nad Sázavou u J. Ruttera (11. června 1893 - 11. května 1894), v Těšíně ve Slezsku u F. Didora (15. července 1894 – 10. srpna 1895) a u Jana Kalise v Rychnově nad Kněžnou (1. září 1895 – 15. prosince 1896).²²²

Starostou města Sedlčan se stal roku 1923 jako příslušník strany živnostenské, kde působil do roku 1927. Narodil se v Sedlčanech, a proto se snažil město zvelebit a ve své funkci pracoval s láskou a chutí. Za jeho starostování byla provedena elektrifikace města a postaven úřednický dům.²²³

V roce 1943, kdy byly během války Sedlčany vystěhovány, organizuje stěhování muzea. Nachází prostory v Kamýku nad Vltavou ve zdejší škole. Do Kamýka nad Vltavou se stěhuje i on sám.²²⁴

Byl posledním předsedou místní dráhy Sedlčany – Olbramovice, která byla za něho zestátněna a došlo k zavedení motorového vlaku. Jeho osobnost bychom našli ve všech kulturních spolcích, v okresním muzeu, spolku turistů atd.²²⁵

Antonín Kratochvíl

Byl druhým kronikářem, který zapisoval události ze života města v období 1. republiky. Antonín Kratochvíl se narodil 16. dubna 1890 v malé vesničce Rudoltice u Vrchotových Janovic. Obecnou školu navštěvoval v Janovicích, patřil mezi výborné

²²¹ KUTHAN, Jan. *Josef Barták*. Rukopis. (nevydáno)

²²² JIP. Z kroniky města. Starosta Josef Poustka. In *Radnice*, roč. III., č. 1, s. 7.

²²³ Tamtéž, s. 7.

²²⁴ KUTHAN, Jan. *Josef Poustka*. Rukopis. (nevydáno)

²²⁵ Tamtéž.

studenty. Rodiče ho dali studovat na gymnázium v Benešově. Po ukončení kvarty přešel na učitelský ústav v Soběslavi. 30. 6. 1909 vykonal závěrečnou zkoušku s vyznamenáním a o tři roky později úspěšně absolvoval zkoušku způsobilosti z polního hospodářství. Jako učitel začínal ve Svatém Janě, Počepicích, Krásné Hoře a po první světové válce se natrvalo usadil na měšťanské škole v Sedlčanech. V Sedlčanech se seznámil se svojí ženou Ludmilou, rozenou Kymlovou. Rodina Kymlova vlastnila dům na náměstí. Na místě domu, ve kterém žil, je v současné době nemocnice.²²⁶

Antonín Kratochvíl vyučoval zeměpis, dějepis a český jazyk. Učitelskému poslání se věnoval se zaujetím a láskou a podle vzpomínek žáků byl náročný a přísný. Aktivně se účastnil veřejného života města Sedlčan, spolu s dalšími učiteli ze sedlčanského okresu se podílel na založení časopisu Ohníčky mládí. Časopis vycházel od roku 1923 a byl určený pro školní mládež. Měl za úkol pěstovat a probouzet v dětech lásku k vlasti a vůli k dobru. Kratochvíl byl členem redakční rady a přispíval do časopisu svými články z historie města a Sedlčanska. Jeho významným počinem bylo podílení se na přípravě a propagaci Okresní výstavy v Sedlčanech roku 1934.²²⁷

Řadu let vykonával funkci kustoda muzejních sbírek. Poznatků, které získal v muzeu a činností kronikáře, mohl využít ke zpracování dějin našeho města. Na pokračování je uveřejňoval v Rolnických listech a v roce 1938 je knihtiskárna Staněk a spol. v Sedlčanech vydala jako samostatnou publikaci. Antonín Kratochvíl působil na škole v Sedlčanech téměř 30 let a od roku 1939 byl jejím ředitelem. Po odchodu do důchodu se nadále věnoval škole, kde zastupoval nepřítomné učitele, podílel se na vydávání propagačních publikací. Správu muzea na Červeném hrádku převzal počátkem 60. let a podařilo se mu uvést sbírky do pořádku i za vážných zdravotních problémů. Zemřel roku 1967.²²⁸

Jaroslav Paleček

Narodil se 15. září 1895 ve Šlapánově u Votic. Otec i matka vyučovali na zdejší škole. Není náhodou, že nastoupil na vyšší gymnázium v Táboře a v roce 1915 zahájil v Soběslavi svou učitelskou dráhu. Bohužel učitelskou praxi přerušila vojenská služba. Počátek války jej zavedl na ruskou frontu, kde byl zajat. Jako válečný zajatec odešel

²²⁶ JIP. Z kroniky města. Kronikář Antonín Kratochvíl. In *Radnice*, 2000, roč. V, č. 12, s. 7.

²²⁷ Tamtéž, s. 7.

²²⁸ Tamtéž, s. 7.

na polní práce na Krym. Stal se ruským legionářem a do rodného Šlapánova se vrátil v roce 1920. Ihned po návratu

se začal věnovat své práci. Rok po svém návratu se stěhuje do Sedlčan, kde si zakládá rodinu a kde žil 17 let. Učil na obecné škole a později nastoupil jako odborný učitel na měšťanskou dívčí školu. Vyučoval matematiku, fyziku, přírodopis, tělocvik a zpěv. Velmi brzy se věnoval veřejné kulturní práci a stal se velmi aktivním kulturním pracovníkem. Své první literární dílo vydal v roce 1922 pod pseudonymem Jaroslav Hlinský. Byla to kniha vzpomínek obyčejného vojáka nazvaná Ruskem a Sibiří. Pracoval jako režisér ochotnického divadla. Na toto místo nastoupil po smrti Jindřicha Fliegla. Práci režiséra se věnoval 12 let a pro sedlčanské ochotníky byl velkým přínosem. Měl velmi kladný vztah k hudbě. Hrál na housle, violu a klavír. Dirigoval zpěvácký spolek Zábój. Velice obdivoval hudebního skladatele Josefa Suka, což mělo velký vliv na zásluhou činnost, kterou věnoval venkovským památkám. Jaroslav Paleček založil v okresním muzeu v Sedlčanech zvláštní oddělení věnované Josefu Sukovi. Byl také duchovním autorem Sukových Sedlčan, které představují každoroční hudební svátek. Jeho zájem o historii ho přivedl i k práci kustoda městského muzea.²²⁹

Ze Sedlčan odešel v roce 1938 do Jindřichova Hradce. Zde byl jmenován krajským osvětovým inspektorem a prožil zde II. světovou válku. Jako ruský legionář byl v roce 1942 z úřední moci poslán do penze. Pracoval jako pomocný dělník. Během této doby navštěvoval archivy, sbíral podněty k literárním pracím a věnoval se badatelské činnosti. Po skončení války byl jmenován zemským osvětovým inspektorem v Praze. Později působil na ministerstvu kultury a výzkumném osvětovém ústavu. Po únoru 1948 měl opět problémy pro svou účast v ruských legiích. Prodělal první srdeční infarkt.²³⁰

Se Sedlčanskem udržoval stále vřelé vztahy. Rád fotografoval přírodu, ale i portréty. V sedlčanském muzeu je mnoho dokumentů jeho fotodílem. V rámci jeho badatelské činnosti se rozvinula korespondence s význačnými osobnostmi, ať už to byli spisovatelé, herci, výtvarníci nebo hudebníci. Mnozí navštívili Sedlčany při kulturních akcích. Rád maloval a k malování se vracel ve volných chvílích, hlavně v důchodu. V pozdním věku hodně času trávil v archivech, cestoval po venkovských farách.

²²⁹KUTHAN, Jan. *Jaroslav Paleček*. Rukopis. (nevydáno)

²³⁰ANDERLEOVÁ, Alžběta, *Jaroslav Paleček: významná osobnost našeho kraje* (seminární práce). Sedlčany, 1993.

V polovině 50. let odešel do penze a po druhém srdečním infarktu 14. prosince 1969 zemřel.²³¹

Bohuš Kareš

MUDr. Bohuš Kareš patří neodmyslitelně k sedlčanskému kraji. Byl výborným znalcem minulosti Sedlčan a okolí a obdivovatelem krásy této krajiny. Byl však především vynikajícím a neobyčejně obětavým lékařem. Narodil se v roce 1908 ve Voticích, kde působil jeho otec, František Kareš, jako odborný učitel na měšťanské škole. Maminka se jmenovala Růžena a pocházela z mlynářského rodu Pešťů.²³² Období bezstarostného dětství vystřídal válečné období, které vážně zasáhlo do života rodiny. František Kareš byl vážně zraněn a během války zemřel.²³³

Bohuš Kareš již v obecné škole výborně kreslil a pokoušel se i o portréty. Jeho koníčkem byla četba beletrie i odborné literatury, pokoušel se o psaní veršů. V roce 1919 nastoupil na gymnázium v Benešově. Po maturitě začal studovat lékařství a v roce 1933 se stal doktorem veškerého lékařství. Povolání lékaře zasvětil celý život jak praxi, tak v publikační činnosti. Vojenskou prezentační službu absolvoval na interním oddělení divizní nemocnice v Praze a Bratislavě. V roce 1934 nastoupil na interní oddělení kliniky Univerzity Karlovy. Později pracoval jako sekundární lékař a ještě později jako zástupce přednosta Veřejné nemocnice v Bohumíně. Jako sekundář v Okresní nemocnici v Benešově, později v Ústavu pro studium TBC při UK v Praze a nakonec jako sekundární lékař v Okresní veřejné nemocnici v Prčici pracoval v roce 1938. V dubnu 1939 začal vykonávat lékařskou praxi v Sedlčanech, když mu byl přiznán titul odborný lékař nemocí vnitřních. V tomto roce se oženil a jeho ženou se stala Štěpánka Lhotanová. Období války až do jejího konce prožil v Sedlci,

²³¹ Tamtéž.

²³² TYWONIAK, Jiří. In memoriam MUDr. Bohuše Kareše. In *Vlastivědný sborník Podbrdsko 16*, Příbram, 1979, s. 233 – 234.

²³³ ŠÁROVÁ, Jarmila. Vzpomínka na MUDr. Kareše. In *Podbrdsko*, V, Příbram, 1998, s. 223, ISSN 1211 – 5169.

kde mu byla povolena lékařská praxe. Po válce pracoval jako polní lékař v Písku. Vrátil se do Sedlčan, kde působil jako okresní a úřední lékař Okresní nemocenské pojišťovny. Když byla v Sedlčanech zřízena nemocnice, stal se primářem interního oddělení²³⁴

Kromě lékařské praxe se věnoval psaní odborných článků, ale také žertovných textů, satirických scének, aktovek a parodií. Napsal také divadelní hru *Loutna a meč* a libreto k opeře *Ukradená paruka*. Velkou část svého volného času věnoval historii a archeologii svého kraje.

K jeho významným objevům patří keltské oppidum na Hrazanech. Výsledky jeho badatelské práce jsou uloženy v Městském muzeu v Sedlčanech. Snažil se o publikaci výsledků svých výzkumů.²³⁵

MUDr. Bohuš Kareš, významná kulturní a společenská osobnost Sedlčan a vynikající lékař, zemřel 5. prosince 1979.²³⁶

Jiří Tywoniak, regionální historik

Byl jedním z nejvýznamnějších správců muzea v letech 1947 – 1956. Byl výborným historikem, ale doba, ve které žil mu nedovolila vyniknout. Narodil se 30. března 1919 v Lounech. Jeho otec František Tywoniak, vedoucí železničních dílen a inspektor státních drah, zemřel předčasně a zanechal po sobě tři malé děti. Jiří byl nejmladší a měl dvě starší sestry. Maminka Olga Tywoniaková, se věnovala výchově svých dětí.²³⁷

Rodina se usadila v Benešově, když bylo Jiřímu 11 let. Zde studoval na státním reálném gymnáziu, kde na něj velice zapůsobil učitel Josef Farka (čeština, němčina) a Josef Růžička (dějepis, zeměpis, filosofie), ten jej ovlivnil nejvíce. Odmaturoval s vyznamenáním, ovládal němčinu, latinu, francouzštinu, italštinu, polštinu, esperanto a částečně srbochorvatštinu. Věnoval se také angličtině a ruštině. Začal studovat na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Po uzavření vysokých škol v roce 1939 se věnuje studiu německého jazyka. Vykonává zkoušku způsobilosti z německého jazyka pro výuku na měšťanských školách. V roce 1940 pracoval jako jazykový inspektor pražského ředitelství drah. O dva roky později získává místo na učňovské škole

²³⁴ Tamtéž, s. 223.

²³⁵ TYWONIAK, Jiří. In memoriam MUDr. Bohuše Kareše. In *Vlastivědný sborník Podbrdsko 16*, Příbram, 1979, s. 238 – 240.

²³⁶ ŠÁROVÁ, Jarmila. Vzpomínka na MUDr. Kareše. In *Podbrdsko*, V, Příbram, 1998, s. 224, ISSN 1211 – 5169.

²³⁷ PÁNEK, Jaroslav. *Jiří Tywoniak (1919 – 1995)*. Benešov, 1997, s. 8. ISBN 80-902115-2-6.

v Benešově. Po válce nastoupil na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde studoval dějepis a zeměpis. Když vystudoval vysokou školu, bylo mu nabídnuto místo učitele zeměpisu a dějepisu na gymnáziu v Sedlčanech. Nabídku přijal. Práci učitele začal vykonávat v září 1947 a při příležitosti slavnostního otevření gymnázia v Sedlčanech připravil výstavku o české knize a historii Sedlčan.²³⁸

Jiří Tywoniak vedl své studenty k vlastivědné činnosti a ve spolupráci s muzeem zřídil historický kroužek. Studenti se tak mohli podílet na výzkumu knovízského sídliště na Zrůbku, eneolitického hradiště Malé kolo u Cholína nebo na průzkumu keltského oppida na Hrazanech. Chtěl se pokusit o vydávání studentského časopisu zaměřeného na regionální historii, ale bohužel mu to nebylo umožněno. Ve škole měl na starost dějepisné a zeměpisné sbírky, které se díky němu rozrůstaly.²³⁹

Než se stal správcem Okresního muzea v Sedlčanech, byl kustodem benešovského městského muzea, kde získal první zkušenosti v oblasti muzejnictví. Jako správce muzea v Sedlčanech chtěl dodělat všechna oddělení (přírodopisné, historicko-statické a osvětové). Velký důraz kladl na sbírkotvornou činnost, evidenci, výstavní a publikační aktivity. Jiří Tywoniak byl postaven před nejednoduchý úkol. Neexistence muzea v době války způsobila vystěhování, špatné uložení a poničení sbírek. Toho se však nezalekl a snažil se, aby muzeum opět prosperovalo. Zaměřil se na sociální, hospodářský a kulturní vývoj. Podnikal cesty za získáním nových přírůstků do muzea, spolupracoval s duchovní správou při záchraně sakrálních památek, staral se o mobiliáře vyvlastněných zámků v sedlčanském regionu (Nalžovice, Vysoký Chlumeč, Červený hrádek). V roce 1952 se stal sedlčanským okresním konzervátorem. Po zhoršení vnitřních poměrů na gymnáziu odešel zpět do Benešova, kde pracoval v archivu. Do Sedlčan se rád vracel a nadále spolupracoval s muzeem. V 70. letech se zasloužil o vydání Sedlčanského sborníku Muzeum v Sedlčanech získalo člověka, kterému se podařilo obnovit a uvést do pořádku sbírky a znovu otevřít expozici.²⁴⁰

Miroslav Hölzel

Narodil se v srpnu 1932. Byl druhým synem Jana a Marie Hölzelových. Otec přišel do Sedlčan po První světové válce. Nejprve pracoval jako účetní a později se stal správcem Mladotova mlýna na Červeném Hrádku. Odtud přešel do funkce tajemníka

²³⁸ Tamtéž, s. 8 – 9.

²³⁹ Tamtéž, s. 16.

²⁴⁰ Tamtéž, s. 21 – 48.

Městského úřadu v Sedlčanech. Matka, rozená Smržová, pocházela ze zdejší řemeslnické rodiny. Výchova rodičů výrazně ovlivnila celý jeho život. Díky nim se v něm utvářel vztah k umění a divadlu.²⁴¹

Navštěvoval Obecnou školu v Sedlčanech. V době okupace Sedlčan, kdy byly Sedlčany během druhé světové války násilně vystěhovány, našla rodina útočiště v Sedlci. Po válce nastoupil na Gymnázium v Benešově, ale byl zde jen krátce, protože v prosinci 1946 bylo zahájeno vyučování na Gymnáziu v Sedlčanech, kam nastoupil. Byl velmi dobrým studentem. Společně se spolužáky, kteří stejně jako on našli zalíbení v umění, vytvořili za podpory profesorského sboru a ředitele J. Klenky studentské divadlo a připravili několik divadelních her. Představení Hrátky s čertem jim přineslo největší úspěch.²⁴²

Po absolvování gymnázia v roce 1950 nenastoupil na vysokou školu, ale stal se učitelem na obecných školách v Dublovicích a Nechvalicích. Základní vojenskou službu vykonal v Chebu, kde pracoval jako knihovník. Po návratu z vojenské služby se stal inspektorem pro kulturu u okresního národního výboru. Po dvou letech se opět navrácí do školství. Při svém návratu k učitelskému povolání se rozhodl dále studovat český jazyk a dějepis na Vysoké škole pedagogické v Praze. Získal kvalifikaci vyučovat na středních školách. V roce 1960 se stal profesorem na sedlčanském gymnáziu, působil zde 28 let. Byl velmi uznávaným, oblíbeným. Své studenty si získal odbornými znalostmi, vystupováním a taktním jednáním. Vedl recitační kroužek, který byl úspěšný na národní přehlídce Wolkerův Prostějov.²⁴³

V roce 1969 získal titul kandidáta věd v oboru umění. Současně obhájil disertační práci Rytmus v recitaci a verši na Filozofické fakultě UK v Praze a získal titul doktora filozofie.²⁴⁴

Po dvou letech se roku 1971 vrací do Sedlčan na gymnázium. Obnovil tradici studentského divadla a podporoval studenty v zájmu o poezii a vlastní tvorbu. Miroslav Hölzel byl aktivním ve veřejném životě našeho města. Byl předsedou Klubu přátel umění v Sedlčanech a pomáhal s organizací hudebního festivalu Sukovy Sedlčany. Na počátku 70. let se stal správcem sbírek Městského muzea na Červeném hrádku. Podílel se na dokončení expozice o životě města Sedlčan v 19. a 20. století a na otevření

²⁴¹ JIP. PhDr. Miroslav Hölzel, CSc. In *Radnice*, roč. IV., 1999, č. 9, s. 5.

²⁴² Tamtéž, s. 5.

²⁴³ Tamtéž, s. 5.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 5.

pamětní Sukovy síně.²⁴⁵

Ve volném čase se věnoval řezbářství, to vypovídalo o jeho vkusu a smyslu pro krásu. Byl uznávanou osobností města Sedlčan. Měl mnoho přátel, uměl vytvořit pohodovou atmosféru, která byla umocněna jeho smyslem pro humor.²⁴⁶

Jiří Páv

Historik a pedagog Jiří Páv se narodil 12. dubna 1934 na Ukrajině, přesto však rodiče pocházejí z Jankova u Votic. Když přišla doba okupace, rodina Pávových Ukrajinu opouští.²⁴⁷

Jiří Páv vystudoval gymnázium v Sedlčanech roku 1953, absolvoval Vyšší pedagogickou školu v Plzni obor dějepis – ruština, a dálkové studium filozofie a dějepisu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy.²⁴⁸ Roku 1960 se vrací do Sedlčan, kde začíná učit na základní škole. Učil zde od roku 1960 – 1967 a od roku 1967 - 1996 působil na Gymnáziu v Sedlčanech, kde od roku 1971 až do roku 1992 vykonával funkci ředitele.

Vedle své pedagogické činnosti se věnoval v letech 1967 – 1972 práci muzejníka. K této činnosti se vrátil v roce 1988 a doposud je znamenitým správcem muzejních sbírek.²⁴⁹

Když byly v listopadu 2002 otevřely nové muzejní expozice v nově zrekonstruované budově tzv. staré radnice na náměstí T. G. Masaryka, uskutečnil se Jiřímu Pávovi dávný sen. Muzejní sbírky se dočkaly důstojného uložení. V minulosti trpěly neustálým stěhováním, některé se ani nepodařilo zachránit.²⁵⁰

Další jeho významným činem byl podnět k vydání 4. dílu Sedlčanska, Sedlecka a Voticka od Čenka Habarta, který vyšel v roce 1994.

Jiří Páv je významnou osobností kulturního života v Sedlčanech. Napsal mnoho

²⁴⁵ Tamtéž, s. 6.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 6.

²⁴⁷ MOV. Na kafičku u Jiřího Páva. In *Sedlčanský kraj*, roč. 18, 2007, č. 15. s. 6.

²⁴⁸ JAN. Sedlčanský pedagog a historik jubluje. In *Sedlčanský kraj*, roč. 15, 2004, č. 15, s. 7.

²⁴⁹ MOV. Na kafičku u Jiřího Páva. In *Sedlčanský kraj*, roč. 18, 2007, č. 15. s. 6.

²⁵⁰ Výročí historika a pedagoga Jiřího Páva. In *Radnice*, roč. 9, 2004, č. 4, s. 8.

odborných i populárně naučných článků, připravil nespočet poutavých přednášek a besed. Nyní se v muzeu věnuje shromažďování regionálních seminárních prací studentů ze sedlčanského gymnázia a vytváří jejich sbírku, dále se věnuje fotografické sbírce muzea.²⁵¹

6. Závěr

Historie je a vždy bude důležitou součástí života společnosti. Historické památky vypovídající o dějinách našich předků nacházíme v různých historických budovách a také v muzeích. Regionální muzea shromažďují památky, které se vztahují k určitému místu. Městské muzeum v Sedlčanech návštěvníkovi poskytuje možnost nahlédnout do minulosti města Sedlčan a jeho okolí.

Souhrnná práce o vývoji Městského muzea Sedlčany, která by obsahovala všechna důležitá data od vzniku až po současnost nebyla zpracovaná. Dosavadní studie od pana J. Páva a druhá studie od Marcely Vondrové byly časově omezené. Ve své práci jsem se snažila o doplnění informací týkajících se vzniku, rozvoje, úspěchů i neúspěchů Městského muzea Sedlčany.

Ve zkrácené historii města Sedlčan jsem čtenáře seznámila s minulostí města a uvedla je na základě historických událostí do současného života města a tím mu pomohla lépe pochopit problematiku vzniku muzea.

Vznik regionálního muzejnictví souvisí s hospodářskými, politickými i kulturními změnami v tehdejší společnosti. Devadesátá léta 19. století přinesla mimořádné události. První byla Jubilejní výstava uspořádaná v roce 1891 a druhá Národopisná výstava pořádaná v roce 1895. O této výstavě se hovořilo již v roce 1891. Tyto události předznamenávají vznik muzea v Sedlčanech. Muzeum vzniklo v roce 1894 jako muzejní spolek pod názvem Okresní museum. O vznik muzea se zasloužily

²⁵¹ MOV. Na kafičku u Jiřího Páva. In *Sedlčanský kraj*, roč. 18, 2007, č. 15. s. 6.

Hospodářský spolek a okresní národopisný odbor. Kulturní nadšenci studiem folklóru a vyzdvižením jeho významu utvářeli první sbírky a kompletovali jednotlivé expozice. Pořádáním dílčích výstav byla propagována lidová tvořivost veřejnosti. Tyto sbírky byly základem k založení muzejního spolku

a posléze muzea. Po vystěhování exponátů ze školních místností se jim dostává prostoru v Okresní hospodářské záložně v domě č. 35. Tato událost je významným mezníkem ve vývoji muzea. Muzeum začíná plnit své kulturní poslání. Je vybaveno lidovou keramikou, lidovými kroji, selským nábytkem a písemnými dokumenty.

První světová válka zastavila vývoj muzea. Po překlenutí těžkého poválečného období přichází s novou iniciativou Okresní hospodářské záložny nová etapa v historii muzea. Dům Okresní hospodářské záložny, ve kterém byly poskytovány muzeu místnosti ve druhém patře, byl přestavěn a rozšířen o novou budovu č. 34. Byla postavena ještě jedna samostatná budova na zahradě u záložny. Zde muzeum získalo nové prostory.

Mezi další důležité kroky patří zřízení Sukova oddělení v roce 1936, o které se zasloužili malíř Čeněk Kvíčala a Jaroslav Paleček.

V roce 1943 byla existence muzea a stejně tak i existence Sedlčan zasažena násilným vystěhováním města. Krajina byla vylidněna, mnoho rodinných památek zničeno. Ničení a demolice postihly i muzeum. Díky obětavosti J. Poustky byla velká část inventáře muzea přestěhována do Kamýka nad Vltavou. Provizorní podmínky část památek zachránily, ale část byla samozřejmě poškozena. Muzeum se nevrátilo do původních prostor. V důsledku potřeby větších místností se muzeum stěhuje do druhého patra Místního národního výboru v zasedací místnosti na radnici. Toto období souvisí s významnou osobností, kterou byl Jiří Tywoniak. Sbírký nebyly v dobrém stavu a ani umístění nebylo vhodné. Proto v této době nebyla vytvořeny stálá expozice. Muzeum je nově otevřeno teprve 14. června 1953.

Sbírký jsou postupně rozšiřovány značně rozsáhlými archeologickými soubory a vykopávkami. Rok 1960 znamená další stěhování. Sbírký jsou převezeny do zámeckého objektu Červený hrádek a zde muzeum fungovalo až do roku 1992. Antonín Kratochvíl, který v této době obětavě pracoval pro muzeum, rozřídil sbírky a sepsal inventární seznam sbírek a knihovny. Na jeho práci navazuje další houževnatý a pracovitý správce Jiří Páv, který bojoval především o zlepšení podmínek uložení sbírek. Budova zámku byla značně poškozena. Jeho úsilí vede ke zpřístupnění sbírek veřejnosti 3. listopadu 1968.

Pod vedením Miroslava Hölzela, který nastoupil po Jiřím Pávovi se expozice rozšiřují o památky z 19. a počátku 20. století, bylo obnoveno Sukovo muzeum.

Sedlčanské muzeum se roku 1983 spojilo s příbramským okresním muzeem a stalo se jeho pobočkou. Nastává období stavebních úprav a muzeum je střídavě uzavíráno a zpřístupňováno. Správcem muzea se v roce 1989 opět stává Jiří Páv.

Městské muzeum v Sedlčanech se v roce 1992 osamostatnilo a sbírky jsou převedeny pod správu majetku města Sedlčany. V důsledku historických událostí se vrací zámek Červený hrádek původnímu majiteli. V roce 1993 jsou sbírky přestěhovány a uloženy v několika místnostech v budově Hospodářské záložny. Bohaté a zvláště cenné jsou sbírky archeologické, národopisné a městské památky. Sbírký se nadále rozrůstaly, nové předměty byly získávány nákupem, ale častěji darem od příznivců muzea. Významným rokem byl rok 1994, kdy si muzeum připomnělo 100 let své existence.

V roce 2002 se muzeum konečně dočkalo vlastní budovy. Bylo rozhodnuto o přestavbě bývalé staré radnice. Muzeum dostalo důstojné a reprezentativní prostory a tím byly splněny všechny předpoklady pro to, aby se stalo jedním z důležitých článků kulturního a společenského života města Sedlčan.

Cílem mojí práce bylo systematické uspořádání historických období, vyzdvihnutí osobností a sepsání důležitých událostí, které se týkaly vzniku a vývoje muzea. Snažila jsem se o chronologické seřazení jednotlivých vývojových etap v souvislosti s ostatními důležitými událostmi, které v Sedlčanech a okolí probíhaly. Z mé práce vyplývá důležitost muzea jako takového a důležitost umístění exponátů a získání odpovídajících prostor pro fungování muzea a další skutečnost, že kulturní dění města se odvíjí od aktivit muzea.

7. Soupis pramenů a literatury

Prameny:

Archiv MM Sedlčany, Inventář spolku (1910), inv. č. D 1.

Archiv MM Sedlčany, Kniha návštěvníků (1901 – 1938), inv. č. D 3.

Archiv MM Sedlčany, došlé spisy 1958, inv. č. D 41.

Archiv MM Sedlčany, Zápisník I. o schůzích okresního muzea v Sedlčanech, inv. č. D 70.

Archiv MM Sedlčany, Zápisník o schůzích II. (od r. 1921), inv. č. D 72.

Archiv MM Sedlčany, Stanovy spolku pro zachování a sbírání památek a starožitností v okresu sedlčanském z 22. 4. 1894, inv. č. D 74.

Archiv MM Sedlčany, Doklady muzejního spolku, inv. č. D 83.

Archiv MM Sedlčany, Historie Č. Hrádku a muzea, inv. č. D 142.

Archiv MM Sedlčany, Došlé spisy 1962 - 1964, inv. č. D 199.

Archiv MM Sedlčany, Spisy 1978 - 1988, inv. č. D 218.

Archiv MM Sedlčany, Korespondence muzea z let 1989 - 1993, inv. č. D 228.

Archiv MM Sedlčany, Plakáty z let 1990 – 2001, Dokumenty muzea, inv. č. D 255.

Archiv MM Sedlčany, Spisy muzea za rok 1997, inv. č. D 323.

Archiv MM Sedlčany, Kniha návštěv od roku 1994 do 1999, inv. č. D 324.

Archiv MM Sedlčany, Spisy 1998, inv. č. D 325.

Archiv MM Sedlčany, Doklady zpěváckého spolku Záboj 1862 - 1997, inv. č. D 337.

Archiv MM Sedlčany, Spisy (korespondence) muzea za rok 2000, inv. č. D 342.

Archiv MM Sedlčany, Písemný materiál Městského muzea Sedlčany.

Státní okresní archiv Příbram, Obecná škola Sedlčany Kronika 1861 – 1906, Pětiletá škola obecná v Sedlčanech, Neuspořádaný fond.

Osobní výpovědi správce muzejních sbírek MM Sedlčany Jiřího Páva Pavle Kočové z 26. 4. 2007, 27. 2. 2008, 21. 5. 2008.

Dobový tisk:

Kulturní kalendář, 1984.
Radnice, 1998, 1999, 2000, 2002, 2003, 2004.
Rolnické listy, 1893, 1894, 1900, 1929, 1934.
Sedlčanský kraj, 1935, 2001, 2002, 2007.
Světobor, 1891.

Literatura:

ANDERLEOVÁ, Alžběta, *Jaroslav Paleček: významná osobnost našeho kraje*. Sedlčany, 1993.

AUGUSTA, Pavel, HONZÁK, František. *Sto let Jubilejní*. Praha, 1991.
ISBN 80-03-00646-5.

BROUČEK, Stanislav. *Mýtus českého národa, aneb Národopisná výstava československá 1895*. Praha, 1996.

FLIEGL, Jindřich. *Sedlčany: Stručná historie města*. Sedlčany,

HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 1. díl*. Sedlčany, 1995.
ISBN 80-901509-6-9.

HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. 2. díl*. Sedlčany, 1995.
ISBN 80-901509-6-9.

HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko, 4. díl*, Sedlčany, 1995.
ISBN 80-901734-0-3.

HEVRDLE, Ad. *Katalog plodinové, zahradnické a národopisné výstavy v Sedlci*. Sedlec, 1893. Městské muzeum Sedlčany – knihovna, inv. č. 1983.

HÖLZEL, Miroslav. *Sedlčanské muzeum v 70. letech*. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 15*. Příbram, 1979.

CHLUMECKÝ Z. et al. *TJ Sokol Sedlčany*. Sedlčany, 1997.

KLUSÁČEK et al. *Národopisná výstava československá v Praze 1895*, Praha, 1895.

KRATOCHVÍL, Antonín. *Dějiny města Sedlčan*. Sedlčany, 1938.

KUTHAN, Jan. *Jaroslav Paleček*. Rukopis. (nevydáno)

KUTHAN, Jan. *Josef Barták*. Rukopis. (nevydáno)

KUTHAN, Jan. *Josef Poustka*. Rukopis. (nevydáno)

PÁNEK, Jaroslav. *Jiří Tywoniak (1919 – 1995)*. Benešov, 1997. ISBN 80-902115-2-6.

- PÁV, Jiří. Otevření muzea v Sedlčanech. In *Podbrdsko X*. Příbram, 2003. ISBN 80-902821-7-2. ISSN 1211-5169.
- PÁV, Jiří. 75 let sedlčanského muzea. In *Sedlčanský sborník*. Sedlčany, 1971.
- PÁV, Jiří. *Sedlčany*. Sedlčany, 1994. ISBN 80-900992-5-4.
- ROBEK, Antonín. *Lidé bez domova*. Praha, 1980.
- SMRČKA, Vít et al. Sedlčansko na Národopisné výstavě československé v Praze 1895. In *Památky středních Čech 6*, Praha, 1993.)
- ŠÁROVÁ, Jarmila. Vzpomínka na MUDr. Kareše. In *Podbrdsko V*, Příbram, 1998. ISSN 1211-5169.
- ŠPÉT, Jiří. *Muzea ve vývoji společnosti a národní kultury*. Praha, 1979.
- TYWONIAK, Jiří. In memoriam MUDr. Bohuše Kareše. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 16*, Příbram, 1979.
- ÚLOVEC, Jiří et al. *Encyklopedie českých tvrzí II. díl*. České Budějovice, 2005. ISBN 80-7203-700-5.
- VONDROVÁ, Marcela. Sedlčanské muzeum v letech 1945 – 2000. In *Podbrdsko VIII*. Příbram, 2001. ISBN 80-902821-1-3.

8. Seznam obrazových příloh

Příloha č. 1: Pozvánka k ustavující schůzi Valné hromady muzejního spolku 10. 6. 1894. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 2: Stanovy muzejního spolku z roku 1894. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 3: Stará budova Hospodářské záložny na náměstí v Sedlčanech, kde byly uloženy sbírky musea a vybudována expozice od roku 1902 až do roku 1928. Vyobrazení je z roku 1912. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 4: Budova Okresního musea v Sedlčanech z roku 1928. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 5: Pozvánka na otevření Sukova musea 31. 5. 1936. Na snímku je také zachycena budova, kterou pro muzeum postavila Hospodářská záložna v Sedlčanech. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 6: Jiří Tywoniak, historik a archivář, pracoval jako správce sedlčanského muzea v letech 1947 – 1956. MM Sedlčany, Fotoarchiv inv. č. FS 40.

Příloha č. 7: PhDr. Libuše Jansová. MM Sedlčany, Fotoarchiv inv. č. FS 40.

Příloha č. 8: MUDr. Bohuš Kareš. MM Sedlčany, Fotoarchiv inv. č. FS 40.

Příloha č. 9: Pozvánka na slavnostní otevření sbírek Vlastivědného musea Sedlčanska v budově radnice 14. 6. 1953. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 10: Archeologický výzkum na Sedlčansku. Část nálezů byla předána do sbírek sedlčanského muzea. Snímek je z keltského oppida na Hrazanech v roce 1954. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 11: Pohled do expozice muzea v Zasedací síni sedlčanské radnice. Snímek je z roku 1955. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 12: Sedlčanské kancionály v expozici na sedlčanské radnici v roce 1955. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 13: Zleva Jiří Paleček, učitel a kulturní pracovník. Výrazně se zasloužil o muzejní sbírky ve 30. letech 20. století, podílel se na založení Sukova muzea. Uprostřed Antonín Kratochvíl, učitel a ředitel měšťanské školy, byl kustodem muzea do

roku 1939. V letech 1962 – 1964 zpracoval inventář muzejních sbírek. Vpravo Josef Souček, kulturní pracovník v Sedlčanech. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 40.

Příloha č. 14: Pohled na zámek Červený hrádek, kde muzeum sídlilo od roku 1961 do roku 1992. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 15: Pozvánka na slavnostní otevření Městského musea v Sedlčanech na Červeném hrádku 3. 11. 1968. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 16: Druhá strana pozvánky. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 17: Slavnostní otevření muzejní expozice na Červeném hrádku 3. 11. 1968. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 18: Pohled do expozice pravěku na Červeném hrádku. Snímek je z roku 1968. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 19: Skupina návštěvníků před vstupem do expozice muzea na Červeném hrádku. Snímek je z roku 1970. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 20: Pohled do expozice v Sukově síni na Červeném hrádku z roku 1976. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 21: Stěhování muzea z Červeného hrádku v roce 1993. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 22: Pozvánka k příležitosti 100. výročí založení muzea v Sedlčanech 8. 12. 1994. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 23: V roce 1994 si muzeum připomnělo 100leté výročí svého vzniku výstavou ve výstavním sále Městské radnice. Snímek je z prosince 1994. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 24: Správce muzea Jiří Páv ukazuje návštěvníkům pergamenový kancionál ze 16. století v zasedací síni sedlčanské radnice. Snímek je z roku 1995. MM Sedlčany, Fotoarchiv inv. č. FS 40.

Příloha č. 25: V Městské knihovně v Sedlčanech proběhla přednáška o archeologickém výzkumu v ulici 28. Října v roce 1996. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 26: K příležitosti 700. výročí města Sedlčan připravilo muzeum pro účastníky oslav v přízemí radnice výstavu nejvýznamnějších dokumentů a sbírkových předmětů, které charakterizovaly vývoj města. Snímek je z roku 1997. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 27: Snímek z depozitáře muzea v budově č. 34. Snímek je z roku 1998. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 28: Pohled do knihovny a kanceláře muzea v budově č. 34. Muzejní sbírky zde byly uloženy po přestěhování z Červeného hrádku roku 1993 až do roku 2002. Snímek je z roku 1998. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

Příloha č. 29: Městské muzeum již asi 10 let spolupracuje a podporuje výstavbu skanzenu na Vysokém Chlumci. Zprava Dr. Procházka, etnolog a správce muzea v Sedlčanech Jiří Páv v areálu skanzenu u prvního objektu na Vysokém Chlumci, který byl přemístěn z Obděnic. Snímek je z roku 2002. MM Sedlčany, Fotoarchiv, inv. č. FS 34.

9. Resumé

History is and will always be a part of a social life. We find historic monuments and objects, which tell us about the times of our ancestors, in various historical buildings as well as in museums. Regional museums collect memorable objects which are related to the certain area. The museum in Sedlčany gives a visitor the opportunity to look into the past of the town of Sedlčany and its surroundings.

A comprehensive work about the development of the Sedlčany museum that would contain all the important dates from its rise to the present has not been made yet. A study by Jiří Páv and another one by Marcela Vondrová are limited in time. In my work I made an effort to complete the information about the rise, development, success and failures of the Sedlčany museum.

In a brief history I made a reader familiar with the past of the town and on the basis of the historic events I introduced them into the present life of the town as to help them to understand the problems of the rise of the museum.

The rise of the regional museum is related to the economic, political and cultural changes in the society of that time. The 1890's brought extraordinary events. The first was the Jubilee exhibition in 1891, the second was the Ethnographic exhibition in 1895. This exhibition was already discussed in 1891. Those events marked the rise of the museum in Sedlčany. The museum came into existence in 1894 as a museum association called the District Museum with the help of the Economic Association and District Ethnographical Department. The cultural enthusiasts studied folklore, created the first collections and completed the first exhibitions. To propagate the folk creativity they organized the exhibitions for public. Those collections were the foundation for the rise of the museum association and later for the museum itself. After the exhibits were moved out of the school rooms, they were placed in the District Economic Savings Bank in the house number 35. This event is an important landmark in the development of the museum. The museum started to fulfill its cultural function.

It was equipped with folk pottery, traditional costumes, rustic furniture and literary documents.

The First World War stopped the development of the museum. After the tough war period a new stage of the museum history came along with the initiative of the District Economic Savings Bank. The house of the District Economic Savings Bank, where the rooms on the second floor were made available for the exhibits, was rebuilt and extended to a new building number 34. Another separate building was built in the garden near the Savings Bank. There the museum gained new spaces.

The establishment of Suk's department in 1936 belonged among other important steps. Those were made with the help of a painter Čeněk Kvíčala and Jaroslav Paleček.

In the year of 1943 the existence of the museum as well as the town of Sedlčany was struck by the forced deportation of the citizens. The countryside was depopulated, many family relicts were destroyed. The destruction and demolition also affected the museum. Thanks to J. Poustka's devotion a great deal of museum inventory was moved to Kamýk nad Vltavou. Provisional conditions saved a part of the objects but another part was damaged. The museum did not return into the original premises. Because of the need of larger spaces the museum moved to the second floor of the Local National Council. This period is closely connected with the name of Jiří Tywoniak. The collections were not in a good condition and the placement was not good either. That is why a permanent exhibition was not created during this period of time. The museum was newly open on June 14, 1953.

The collections were gradually enlarged by ample sets of archeological objects and excavations. The year 1960 meant another moving. The collections were transferred to the castle Červený hrádek and there the museum functioned until 1992. Antonín Kratochvíl, who worked for the museum at that time, classified the collections and wrote down a list of them and the library. Another hardworking and tenacious custodian Jiří Páv continued in the work of his predecessors. He fought for better conditions for the deposited collections because the building of the castle was damaged. His effort was successful and led to the opening of the collections for public on November 3rd, 1968.

Miroslav Hölzel, Jiří Páv's successor, enlarged the collections with historic objects from the 19th and the beginning of the 20th century. The Suk's department was renewed.

In 1983 the Sedlčany museum joined the district museum in Příbram and became its subsidiary. The period of permanent changing between the building reconstructions and the opening for public started. Jiří Páv became a custodian again in 1989.

In 1992 the museum in Sedlčany gained independence and the collections were given back to the hands of the town of Sedlčany. As a result of historic changes the castle Červený hrádek was returned to the original owner. In 1993 the collections were moved back to the rooms in the District Economic Savings Bank. Archeological, ethnographic and town collections were rich and precious. They were enlarged, new objects were bought or more often donated. In 1994 the museum celebrated a 100th anniversary of its existence.

In 2002 the museum was moved into its own building – a reconstructed building of the old town hall. There the museum has found representative premises and it has become one of the important elements in cultural and social life in Sedlčany.

The aim of my work was a systematic arranging of historic periods, highlighting of personalities and writing down the important events related to the rise and development of the museum. I arranged the historic periods chronologically in connection with other important events taking place in Sedlčany and surroundings. It is clear from my work that the museum itself is important as well as the placement of exhibits and the gaining of suitable premises for functioning of the museum and that the cultural life of the town is closely connected with the museum activities.

POZVÁNÍ

ku ustavující

VALNÉ HROMADĚ

Spolku

pro zachování a sbírání památek a starožitností

v okrese Sedlčanském

pode jménem:

„OKRESNÍ MUSEUM“

kteří se bude v Sedlčanech,

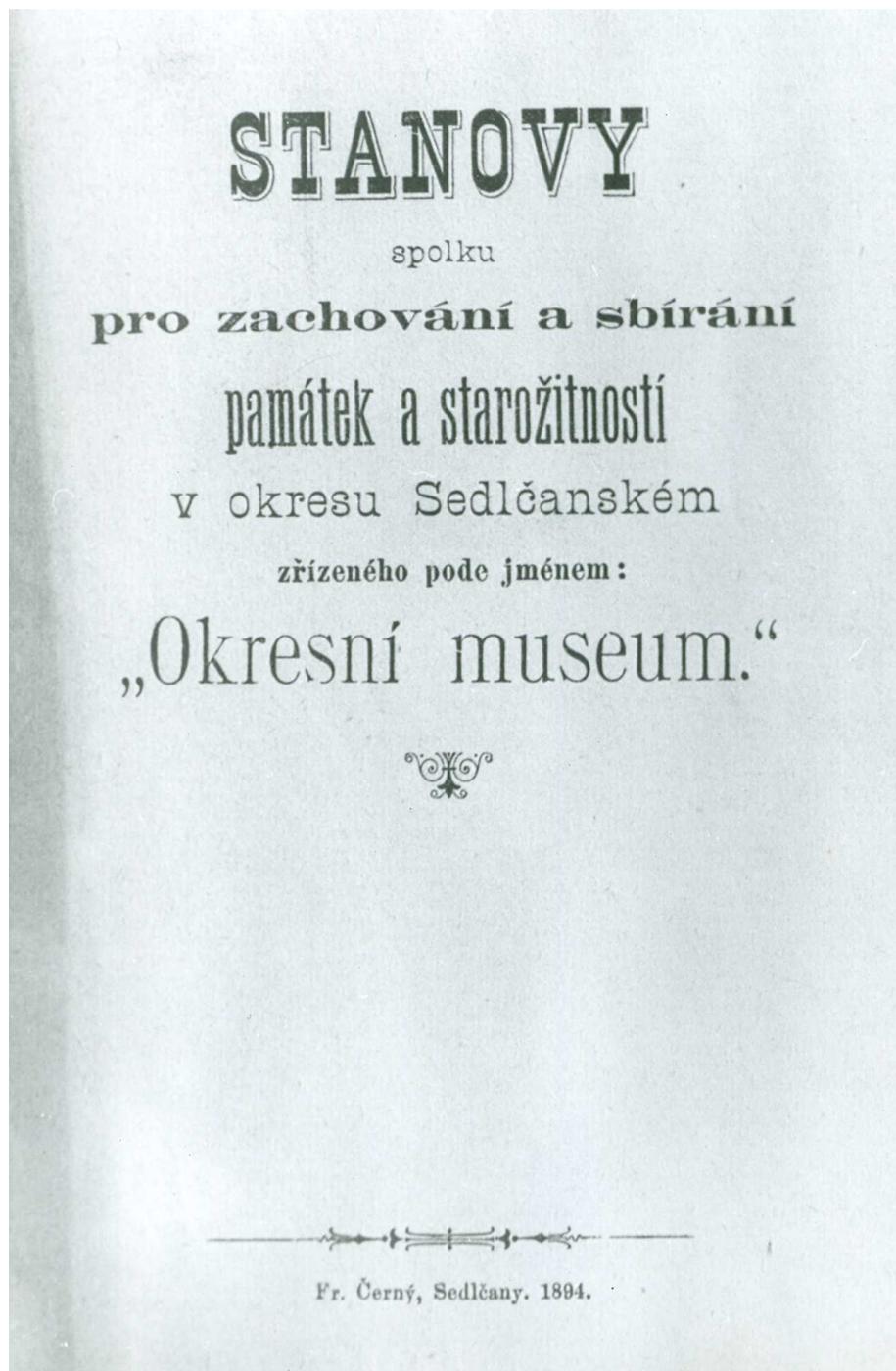
v neděli, dne 10. června 1894 o 3. hod. odpo. v místnostech slavn. okresního zastupitelstva odbývatí s tímto pořádkem:

1. Zahájení schůze.
2. Přednáška P. T. pana prof. Dr. Kurze, říšského poslance: „O sbírání památek a starožitností vzhledem k národopisné výstavě československé r. 1895.“
3. Přijímání členů.
4. Ustavení spolku. (Volby.)
5. Volné návrhy.

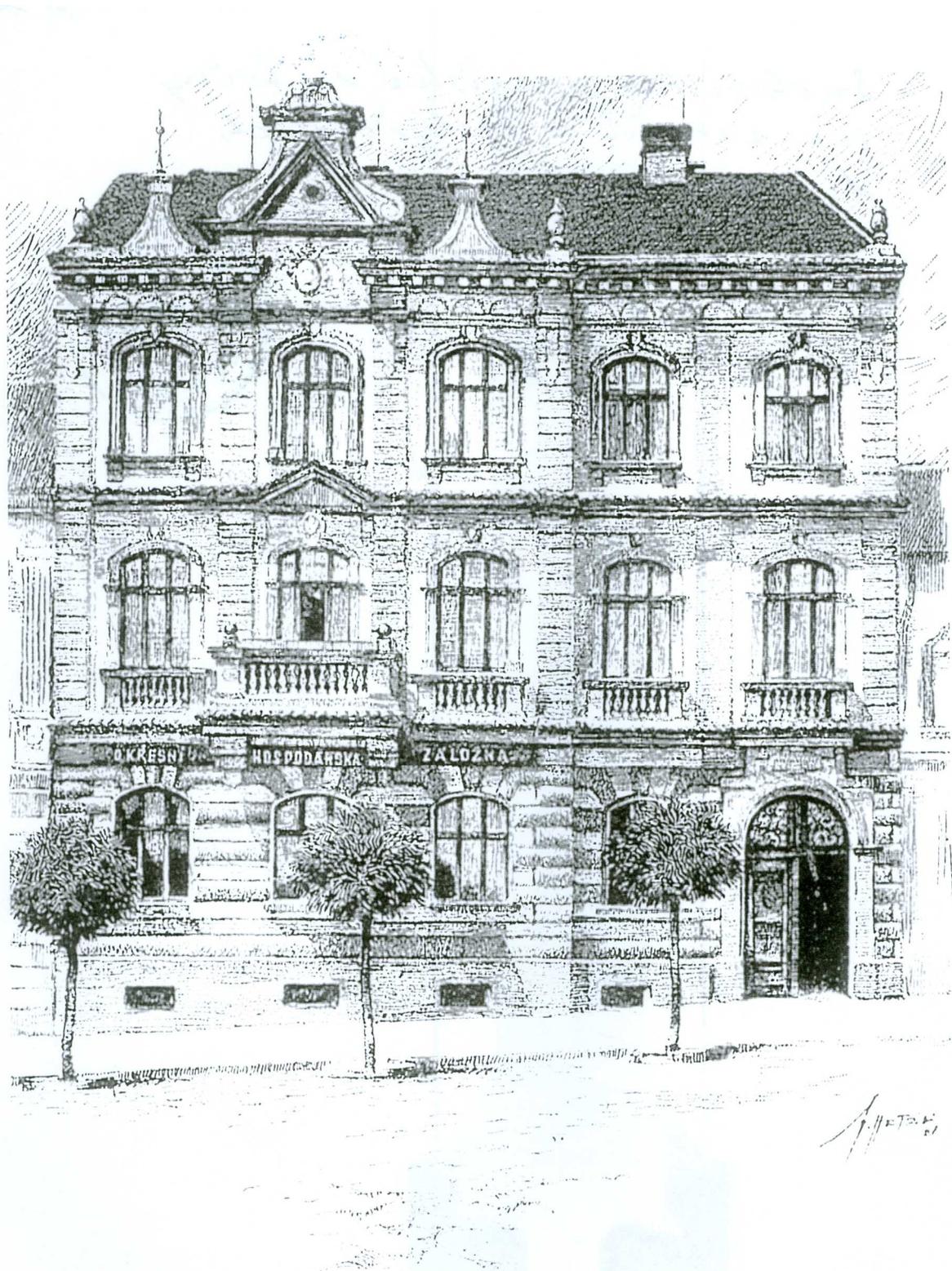
Zařizující sbor.

☞ Zadá se o laskavé vyvěšení. ☜

Příloha č. 2: Stanovy muzejního spolku z roku 1894.

Příloha č. 3: Stará budova Hospodářské záložny na náměstí v Sedlčanech, kde byly uloženy sbírky musea a vybudována expozice od roku 1902 až do roku 1928. Vyobrazení je z roku 1912.

Příloha č. 4: Budova Okresního musea v Sedlčanech z roku 1928.

Příloha č. 5: Pozvánka na otevření Sukova musea 31. 5. 1936. Na snímku je také zachycena budova, kterou pro muzeum postavila Hospodářská záložna v Sedlčanech.

OTEVŘENÍ
SUKOVA MUSEA
V SEDLČANECH

31. května 1936
10 hodin dopol.

Budova Okresního musea
v Sedlčanech
Vchod nádvořím Okresní záložny hospodářské

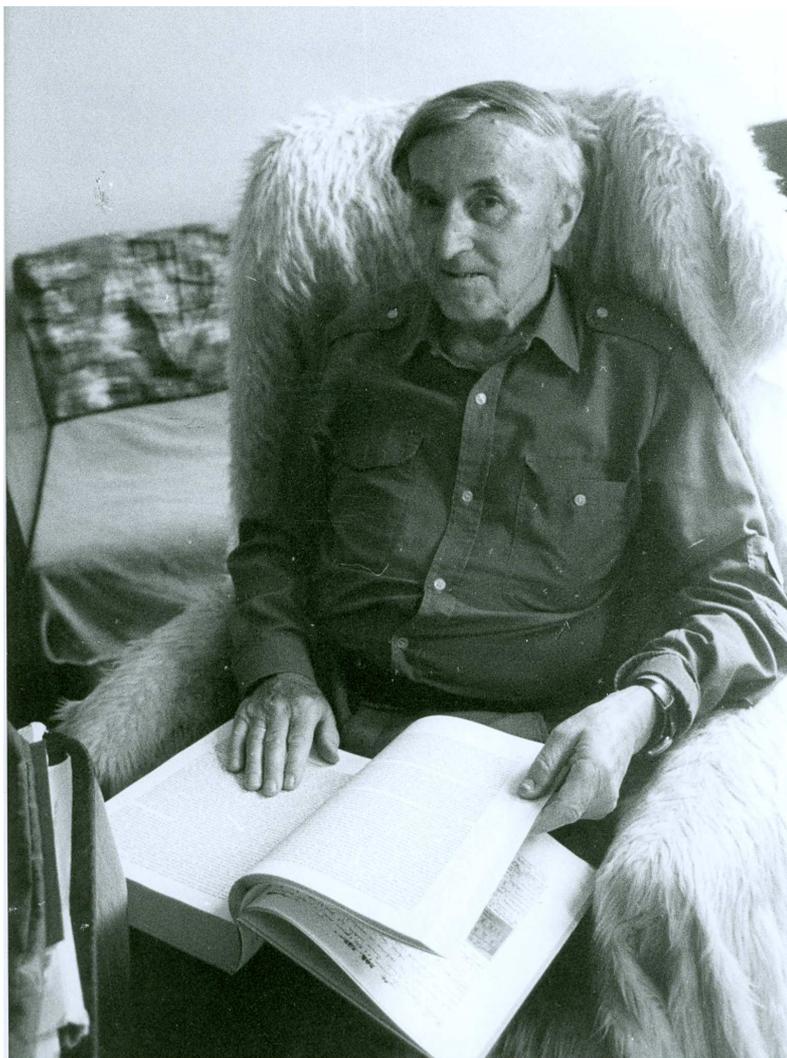
VÝSTAVU
OBRAZŮ
MALÍŘE ČEŇKA KVIČALY

31. května 1936
11 hodin dopol.

Švehlův sál
Okresní záložny hospodářské
v Sedlčanech

Museum i výstava budou otevřeny denně do 7. června včetně — Vstupné 1 Kč

Příloha č. 6: Jiří Tywoniak, historik a archivář, pracoval jako správce sedlčanského muzea v letech 1947 – 1956.

Příloha č. 7:

PhDr. Libuše Jansová

(1904-1996)

se zasložíla o systematický výzkum pravěkého osídlení ve středním Povltaví. V roce 1951-1963 vedla archeologické práce na hrazanském oppidu, současně prozkoumala slovanské hradiště u Nalžovického podhájí, laténské sídliště u Krašovic a eneolitické sídliště Malé kolo. Výsledky publikovala mimo jiné v práci Hrazany - keltské oppidum na Sedlčansku.

Příloha č. 8:

MUDr. Bohuš Kareš

(1908-1979)

lékař, kulturní pracovník a vlastivědný badatel. Upozornil na existenci oppida u Hrazan, podílel se na záchranném archeologickém výzkumu u Zrůbku, Líchov, Křepeň a Podlipí. Cenné jsou jeho nálezy středověké Keramiky z tvrziště v Ústupenicích. Významně přispěl k rozšíření archeologických sbírek sedlčanského muzea.

Příloha č. 9: Pozvánka na slavnostní otevření sbírek Vlastivědného musea Sedlčanska v budově radnice 14. 6. 1953.

Místní národní výbor a dům osvěty v Sedlčanech

zvou na

Slavnostní otevření sbírek VLASTIVĚDNÉHO MUSEA SEDLČANSKA

v neděli 14. června 1953 v 10 h. v budově radnice.

V sobotu 13. června 1953 v 20 hod. koná se v gymnasiu přednáška prof. Dr. J. Tywoniaka:

Film - světlé obrazy

Průt. 13 - Sedlčany - 325. 34. 294.

SEDLČANSKO V PRAVĚKU

Příloha č. 10: Archeologický výzkum na Sedlčansku. Část nálezů byla předána do sbírek sedlčanského muzea. Snímek je z keltského oppida na Hrazanech v roce 1954.

Příloha č. 11: Pohled do expozice muzea v Zasedací síni sedlčanské radnice. Snímek je z roku 1955.

Příloha č. 12: Sedlčanské kancionály v expozici na sedlčanské radnici v roce 1955.

Příloha č. 13: Zleva Jiří Paleček, učitel a kulturní pracovník. Výrazně se zasloužil o muzejní sbírky ve 30. letech 20. století, podílel se na založení Sukova muzea. Uprostřed Antonín Kratochvíl, učitel a ředitel měšťanské školy, byl kustodem muzea do roku 1939. V letech 1962 – 1964 zpracoval inventář muzejních sbírek. Vpravo Josef Souček, kulturní pracovník v Sedlčanech. Snímek je z roku 1962.

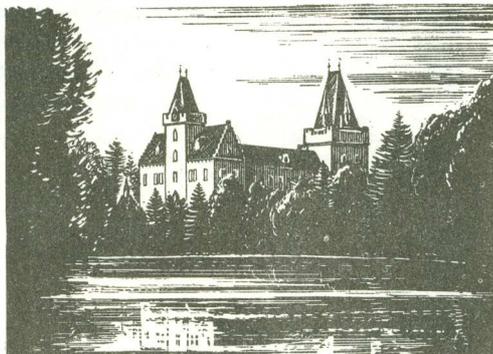

Příloha č. 14: Pohled na zámek Červený hrádek, kde muzeum sídlilo od roku 1961 do roku 1992. Snímek je z roku 1970.

Příloha č. 15: Pozvánka na slavnostní otevření Městského musea v Sedlčanech na Červeném hrádku 3. 11. 1968.

SEDLČANY • NEDELE 3. LISTOPADU 1968

Zveme Vás na

OTEVŘENÍ MĚSTSKÉHO MUSEA V SEDLČANECH

jehož první část sbírek je nově instalována
v romantickém prostředí Červeného Hrádku

PROGRAM :

13.00 hod. - Koncert dechové hudby na náměstí
v Sedlčanech

13.30 hod. - Odchod hudby na Červený Hrádek

14.00 hod. - Koncert dechové hudby v parku
Červeného Hrádku

15.00 hod. - Otevření areálu zámku a zahájení aktu

Program : Projev - PhDr. Jiří Tywniak

Recitace - prof. Mír. Hölzel

Hudba - Trio lesních rohů

ze Sedlce (Kofron,

Eberle, Svoboda)

Prohlídka musea

16.30 hod. - Koncert dechové hudby v parku

Městské muzeum bude otevřeno (kromě zimního období)
každou neděli od 14 do 16 hodin.

"Nepovzneseme-li ducha národa našeho
k vyšší a ušlechtilější činnosti,
nežli jest u sousedův, neuhájíme
ani přirozeného bytu svého."

František Palacký

VÁŽENÍ PŘÁTELE !

Po mnoha letech se opět připravují sbírky vlastivědného musea Sedlčanska ke zpřístupnění veřejnosti, tentokrát v novém a příhodném prostředí zámku na Červeném Hrádku.

Ne náhodou splývá otevření musea s oslavou padesátiletí samostatného československého státu. Jeho vytvoření nebylo jen dobovým činem politickým, ale 28. říjen 1918. těsně souvisí s celým naším vývojem, který tento den předcházal, i který následuje, protože boj o kulturní svébytnost i státní samostatnost je základní otázkou našich tisíciletých dějin. Poučení z nich nám pak ve smyslu Palackého výroku ukazuje, že to byla především česká kultura v nejširším smyslu toho slova, která dávala oprávnění národní existenci a která také umožňovala přežití v dobách jejího ohrožení. Proto je kulturní čin logickou a vhodnou oslavou státního svátku.

Příloha č. 17: Slavnostní otevření muzejní expozice na Červeném hrádku 3. 11. 1968.

Příloha č. 18: Pohled do expozice pravěku na Červeném hrádku. Snímek je z roku 1968.

Příloha č. 19: Skupina návštěvníků před vstupem do expozice muzea na Červeném hrádku. Snímek je z roku 1970.

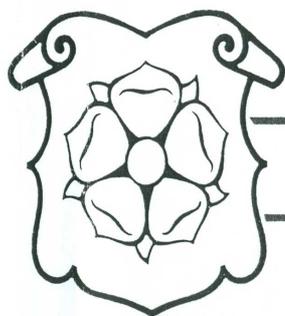
Příloha č. 20: Pohled do expozice v Sukově síni na Červeném hrádku z roku 1976.

Příloha č. 21: Stěhování muzea z Červeného hrádku v roce 1993.

Příloha č. 22: Pozvánka k příležitosti 100. výročí založení muzea v Sedlčanech 8. 12. 1994.

Městské muzeum Sedlčany
si Vás dovoluje pozvat na vernisáž výstavy

100 let muzea v Sedlčanech

ve čtvrtek 8. 12. 1994 v 16.00 hod.
(výstavní sál v radnici na náměstí T.G.M.)

Příloha č. 23: V roce 1994 si muzeum připomnělo 100leté výročí svého vzniku výstavou ve výstavním sále Městské radnice. Snímek je z prosince 1994.

Příloha č. 24: Správce muzea Jiří Páv ukazuje návštěvníkům pergamenový kancionál ze 16. století v zasedací síni sedlčanské radnice. Snímek je z roku 1995.

Příloha č. 25: V Městské knihovně v Sedlčanech proběhla přednáška o archeologickém výzkumu v ulici 28. října v roce 1996.

Příloha č. 26: K příležitosti 700. výročí města Sedlčan připravilo muzeum pro účastníky oslav v přízemí radnice výstavu nejvýznamnějších dokumentů a sbírkových předmětů, které charakterizovaly vývoj města. Snímek je z roku 1997.

Příloha č. 27: Snímek z depozitáře muzea v budově č. 34. Snímek je z roku 1998.

Příloha č. 28: Pohled do knihovny a kanceláře muzea v budově č. 34. Muzejní sbírky zde byly uloženy po přestěhování z Červeného hrádku roku 1993 až do roku 2002. Snímek je z roku 1998.

Příloha č. 29: Městské muzeum již asi 10 let spolupracuje a podporuje výstavbu skanzenu na Vysokém Chlumci. Zprava Dr. Procházka, etnolog a správce muzea v Sedlčanech Jiří Páv v areálu skanzenu u prvního objektu na Vysokém Chlumci, který byl přemístěn z Obděnic. Snímek je z roku 2002.

Příloha č. 30: Opravená budova staré radnice, ve které od roku 2002 funguje Městské muzeum Sedlčany. Snímek je z 24. 5. 2008. (vlastní foto)

